Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Gasparini Pergamensis clarissimi oratoris epistolarum liber

https://hdl.handle.net/1874/461488

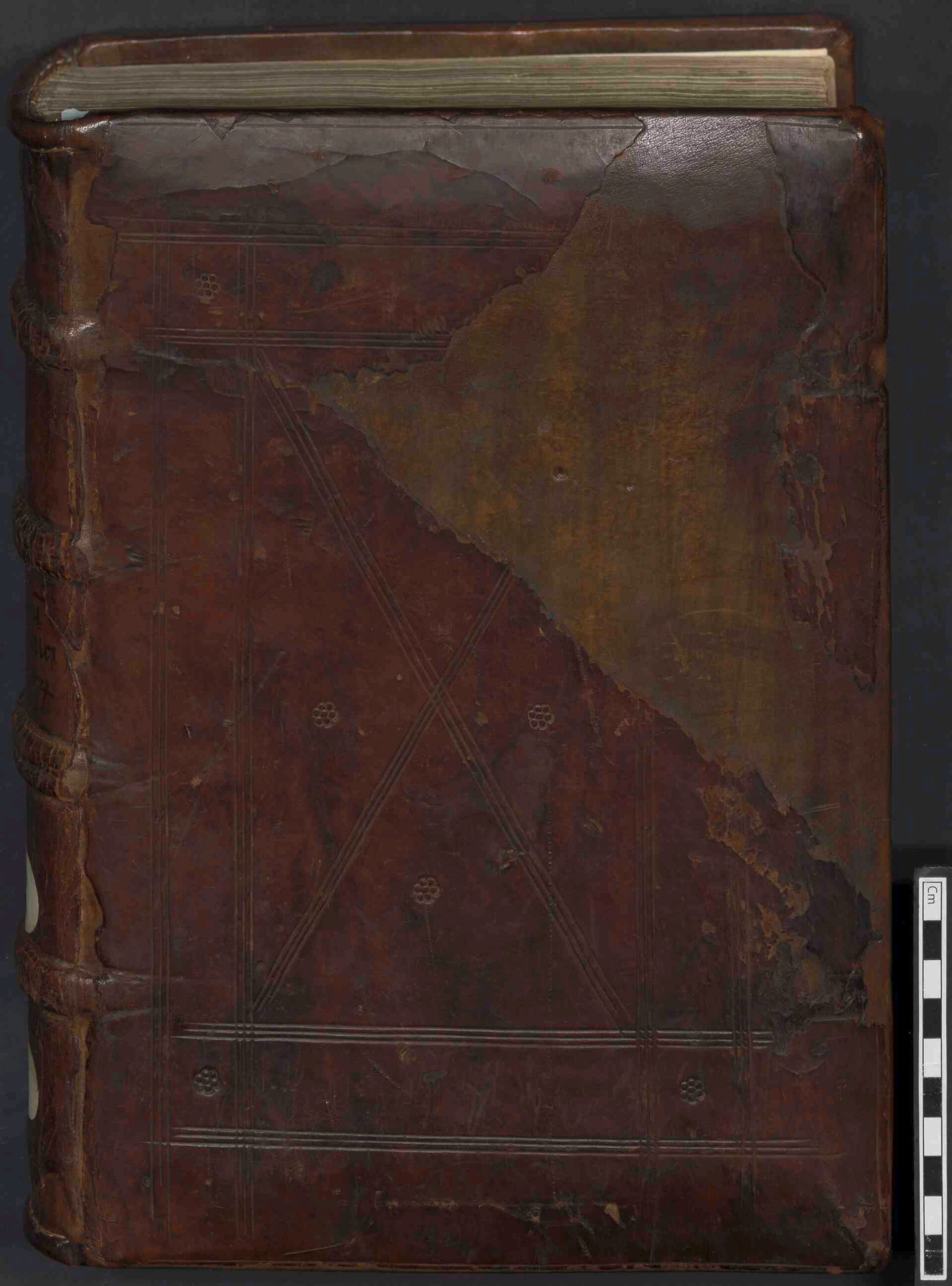
cm

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

G ¶ Creature vero ſcientia longe diſ
paris cōditionis eſt. Spiritui ſiqui
dem et aīe non eſt idē/eſſe/et ſcien
te eſſe/cū aīa primo affectionis mo
tu īualeſcens diſponatur ad cogni
tionē rerū/eaqꝫ ſi radicata fuerit/ut
aut omnino/aut ſine iniuria nature
cōuelli non poſſit/ habitu ſuo infor
mat aīam/facitqꝫ ſcientē Hic ergo
habitus rectiſſime ſcientia appellatˀ
licet et res ſubiecte interdū ſcientie
noīe cenſeantˀ. Vnde et viciſſim no
minibus mutuatis quod vnius eſt
H tranſit ad alterū Sic vtiqꝫ et ſcien
tia dicitur multa cū tamē multitu
do rerū potius ꝙ̄ ſcientie ſit. ¶ Si er
go ſapiētie dei imenſitas et ſimpli
citas attendatur: vna eſt ſimplex ⁊
indiuidua. Si ſubiacentiū multitu
do: multiplex ē ⁊ multiformis Sic
eciā ſi ſubſtantiā volentis aut poten
tis/qua vult aut poteſt attendas: v
na eſt voluntas ⁊ poteſtas. Si que
vult ⁊ que poteſt/infinitus oīm nu
merus eſt. iuxta illud propheticū.
Magnus dominꝰ ⁊ magna virtus
eius: et ſapientie eius nō eſt nume
rus. Itēqꝫ Magna opera dn̄i exqui
ſita in omnes voluntates eiꝰ Et il
lud. Quis loquetur potētias dn̄i?
I Hec autē res vniformis et varia li
cet totius varietatis ignara ſit/vari
is tamen noībus appellatur. ſed ex
varijs cauſis Sciencia ſiquidem/et
p̄ſentia/ diſpoſitio/prouidētia/et p̄
deſtinatio noīatur Sed ſcientia ex
iſtentiū/preſcientia futurorꝫ/diſpo
ſitio faciēdorū/prouidētia gubernā
dorū/predeſtinatio ſaluandorꝫ eſt.
Et eſt predeſtinatio ab eterno gra
tie preparatio/per quā vnuſqſqꝫ vo
catur ad vitā/ſicut ait apoſtolus.
Quos p̄deſtinatˀ. hos et vocauit.
hos ⁊ iuſtificauit. hos ⁊ glorificauit
Et alibi. Apud te eſt fons vite/et
in lumine tuo videbimus lumē. Vt
K ergo reuerenti quadā audacia/ ſcien
tia dei que finē neſcit/vel ſermone
finē inciat. ſcientia dei eſt oīm que
ſunt/fuerunt ⁊ futura ſunt/vera con
prehenſio et plena noticia Omnia
ſiquidē vera nouit et ſola/nullamqꝫ
dignatˀ agnoſcere falſitatē/eam ta
men diiudicat et condempnat. Eſt
ergo neceſſario īfinita/ que vniuer
ſa vera complectitur. quorꝫ vtiqꝫ nō
eſt numerus. et adeo infinitus vt ſi
nem non inueniat. niſi in ſapientia
dei/que ſola ſeipſam quanta ſit no
uit. Nichil ergo eorū que nouit (q̊
niā vera ſunt) euaneſcit. oīmqꝫ diſ
poſitorū preſētia ſint/preterita/an
futura/initiū ⁊ cauſa/veritas ē p̄o
ſiquidē ait. Principiū verborū tuo
rum veritas. que nullo defectu ſui
tranſibunt. Tranſibunt tamen ce
lū et terra. quoniā et hoc de verbis
veritatis eſt. Tunc vtiqꝫ cū defor
mitate mūdi purgata/ reformabitˀ
celum nouū et terra noua Sentiat
vnuſquiſqꝫ quod ei fides vel ratio
perſuadet. ego ſine preiudicio ſente
tie melioris/vera modis oībus arbi
tror infinita. cū in oībus que ſunt/
et que non ſunt/ab inicio eſſe neceſ
ſe ſit vel non eſſe. et eorū que cōtra
dictorie opponūtur/alterū ſemp ex
neceſſitate ſit verū. Tāta ergo nu
meroſitate ſemel et ſimul verorꝫ ex
creuit/aut potius extitit numerus.
vt omnino minui nequeat/ vel au
geri ⁊ vſqꝫquaqꝫ i euū maneat infini
tus. niſi apud īfinitā ſapientiā dei
L ¶ Indeficiēs ꝙ̄ ſciētia eſt cui nich
il eorꝫ elabitur. Vel oīo augmentū
non recipit q̄ ea omnia cōprehēdit
Ratione vero eorꝫ que deꝰ ab eter
no in ſapientia id eſt in vnigenito
verbo diſpoſuit. creās ibi oīa ſimul
quā poſtmodum ꝯſequenter produ
cit ut opera ſcḋm prouiſū ordinem
ſingula traducēs a generacōe qua
incipiūt eſſe per ſortē qua fluctuare
videtur lapſibus ad corruptionem.
que quaſi exiſtētie filū preſcindēs/
retrudit ad noneſſe/ parcas vel fa
ta antiquis placuit appellari eo ꝙ̄
cōſtitutiones prouidēcie dei quin ef
fectui mācipentur nemini parcāt. Vel
a verbo dei quo eternaliter oīa dix
it ⁊ facta ſūt/execucionis firmamen
M tum accipiāt Vnde ſtoycis oīa ne
ceſſaria credit. timēs euacuari poſſe
ſcientiā immutabilē Cōtra epycu
rus ecōū q̄ eueniūt nichil prouidē
tie ratione diſpoſitū. ne forte neceſ
ſitatē mutabilibꝰ rebus inducat opi
natur. Pari ergo errore deſipiūt.
cum alter caſui/alter neceſſitati vni
uerſa ſubiciat. Mutabiliū igitur re
rum diſpoſitio īmutabilis ē. ⁊ eter
ne p̄uidētie īmutabilis ſtatus. om
nium mutabiliū continet curſū Cū
vero ipſa ab eternitatis ſue ſtatu
moueri nō poſſit. ꝯtingentiū ſeriem
ab omni nexu neceſſitatꝭ abſoluit.
⁊ licet lux inacceſſibilis ſapiētie dei
humane ſciētie tenebras incōparabi
liter antecedat. eſt tamē in quo cla
ritati illius/caliginis noſtre oculus
quo ad aliquid coequetur. Sicut e
nim qḋ video īminere/ nulla ex eo
quia videtˀ neceſſitate p̄ueniet. ſic
et quod illiꝰ oculus ꝯtēplatur non
N eſt neceſſariū euenire. ¶ Sicut eqḋē
lapidem. vel ſagittā quā in nubes ia
culatus ſum: exigēte natura recaſu
ram in terrā. in quā feruntur oīa ſuo
nutu p̄odera/nec tn̄ ſimpliciˀ recide
re in terrā aut quia noui recidere ne
ceſſe eſt Poteſt eni recidere Vel nō re
cidere Alterū tamē ⁊ ſi nō neceſſario
verū tamē eſt. illud vtiqꝫ qḋ ſcio fu
turum Si enim futurū non eſt. ⁊ ſi
forte putetur. nō ſcitur tamē quoni
am illius qḋ nō eſt. nō ſcientia ſed
opinio eſt Ceterū et ſi non eſſe poſ
ſit. nichil īpedit eſſe ſciētiā que nō
neceſſariorū tantum ſed quorūlibet
exiſtentiū eſt/niſi forte ⁊ tu cū ſtoy
cis exiſtentia cenſeas neceſſarijs cō
M parāda Sic vel q̄ ille prenouit: om
nia proculdubio implebūtur Con
tingentia tamē omnia/vel nō eueni
re poſſibile eſt Adeo quidē vt ad eue
niendū res quas cum eo futuras p̄
nouimus/ nō magis ipſius ꝙ̄ noſ
ter viſus aſtringat Licet ab illiꝰ diſ
poſitione ſubſiſtendi formā omnia
ſortiantur quatenꝰ bona ſūt. alias
aūt nō forme exiſtēdi ymaginē ge
runt/ſed defectū illius enormitatis
O ſue vicio proteſtātur ¶ Preſcientia
ergo rebus cauſa eueniendi nō eſt.
aut euentus rerū ei cauſa eſt p̄ſcien
di. ne aut temporalium motꝰ eter
ne prouidentie cauſa ſit. aut a pu
riſſimo fonte bonitatis: malorum
profluant riuuli. Deus vero bono
rum dumtaxat auctor eſt Quod ve

Psalteriū
[illegible]
[illegible]

Rariora

B. fol.
65

Cm

cm

51
e.

B. fol.
65

cm

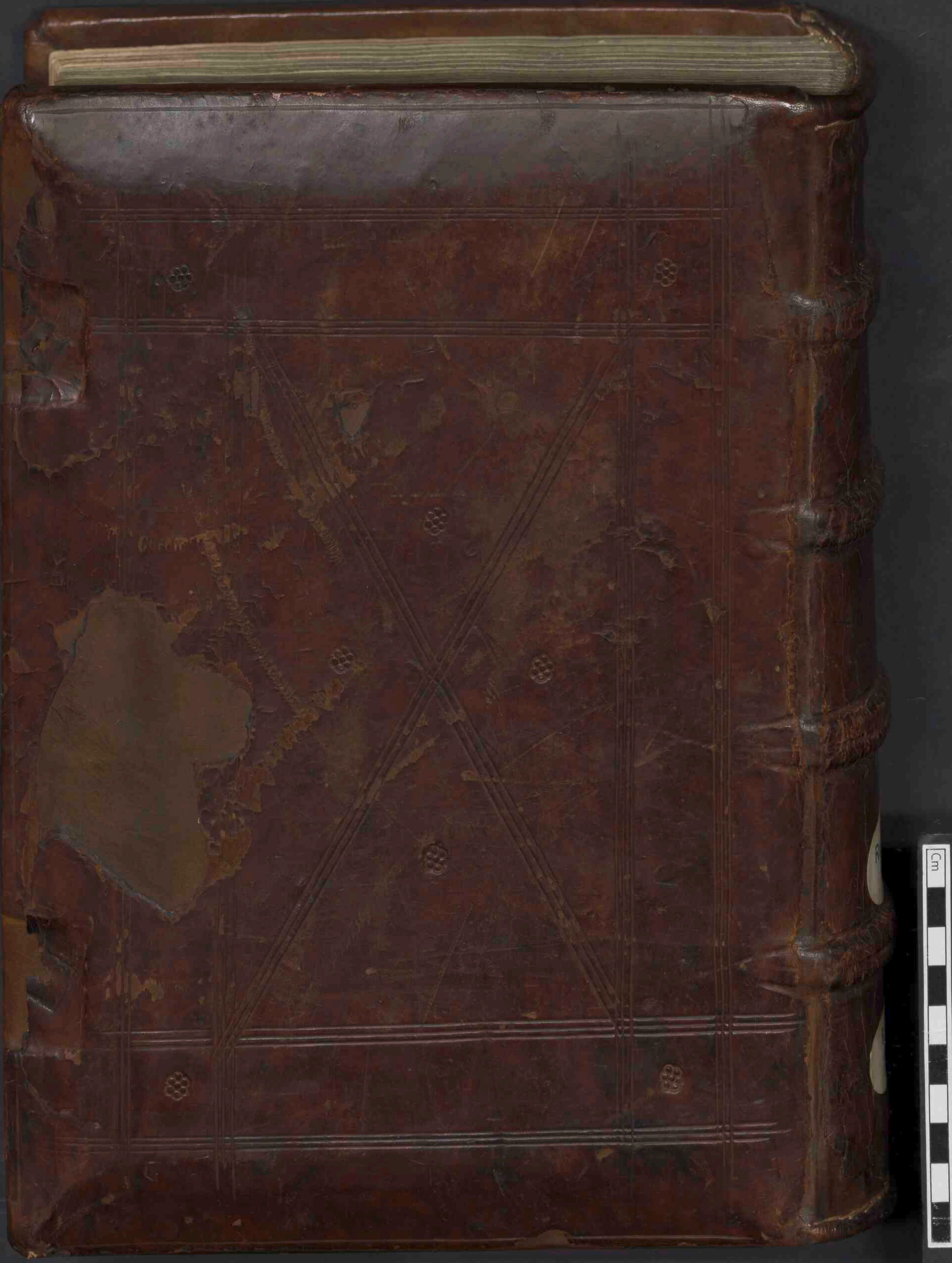
Cm

Miscellanea Litteraria

Folio n°. 65.

Liber domus fratrum gloriosi hieronymi in traiecto inferiori

B. fol.
65

240. Gasparinus Barzizius (Barzizza) Epistolae. Leuven Joh. v. Westfalen vóór 1483.

240 —— Tweede exemplaar. B. 2°. 65[1]

Op het schutbl.: „Liber domus fratrum gloriosi hieronymi in traiecto inferiori". — Samengeb. met nr. 440.

440. **Johannes** (Parvus) Sarisberiensis (of Salisbury), Polycraticus sive De nugis curialium et vestigiis philosophorum. [Brussel, Broeders des gemeenen levens c. 1480]. 2°. B. 2°. 65[2]

Type 1. — HMT 62 (74) b. — HC* 9430. — CA 1045. — Bl. 33—36 ontbreken.

Samengeb. met nr. 240.

N 154.B.

Nº. 254. O.

C.A. 773

¶GVILLERMVS FICHETVS pariſienſis theologus
doctor Ioanni lapidano ſorbonenſis ſcole priori ſalutem

Miſiſti nuper ad me ſuauiſſimas gaſparini pergamēſis epiſtolas nō
a te modo diligenter emendatas ſed a tuis quoq; germanis impreſſo
ribus nitide et terſe trāſcriptas. Magnam tibi gratiam gaſparinus
debeat quē pluribus tuis uigiliis ex corrupto integrū feciſti Ma
iorem uero cetus doctorum hominum : ꝙ non tantū ſacris litteris
(que tua prouincia eſt)magnop̄e ſtudes.ſed redintegrandis etiam
latinis ſcriptoribus iſignem operam nauas Res ſane te uiro doctiſ
ſimo et optimo digna:ut qui cum laude et gloria ſorbonico certami
dux prefuiſti tum latinis quoq; litteris(quas etatis noſtre ignorati
o tenebris obumbrauit)tua lumen infūdas induſtria Nam preter
alias complures litterarum grauiores iacturas hāc etiam acceperūt
ut librariorum uiciis effecte pene barbare uideant̄ At uero maxi
me letor hanc peſtem tua prouidētia tandem eliminari procul a pa
riſiorum luteria .Etenim quos ad hāc urbem e tua germania libra
rios aſciuiſti ꝗ emendatos libros ad exemplaria reddunt Idq; tute
macto ſtudio conaris .ut ne ullum q̄dem opus ab illis prius expri
matur q̄ ſit a te coactis exemplaribus multis caſtigatū litura multa
Quare tibi que carminum cenſori quintilio laus apud flaccum ho
ratiū merito debeatur:cum a gaſparinea ſuaui facundia tum a ple
riſq; nobilibus huius ciuitatis ingeniis que deſputa barbaria lacte
um fontem eloquentie melle dulciorem deguſtant Et indies quidē
auidius Ego uero(quod in ariſtotelis laudem dicebat plato)tuū do
micilium lectoris ſtudioſiſſimi ſedem ſine ulla quidem aſſentatione
dici uelim . Vale Et me dilige te amātem .Scriptum apud ſorbonā
uelociſſima fichetea manu

¶ GASPARINI PERGAMENSIS CLARISSIMI
oratoris epiſtolarum liber feliciter incipit

GAudeo plurimum ac letor in ea te ſententia eſſe ut nihil
a me fieri ſine cauſa putes. Ego enim etſi multorum uere
bar ſuſpiciones ꝙ a me ſemproniũ antiquum familiarem
meum reiiciebã tamen cũ ad incredibilem animi tui ſapiẽtiam iudi
ciũ meum referebam: nihil erat quare id a te ĩprobari putarẽ Nã
cũ et meos noſſes mores: et illius naturã nõ ignorares: nõ dubitabã
quid de hoc facto meo iudicaturus eſſes. Non igitᷣ has ad te ſcribo
litteras quo nouam tibi de rebus a me geſtis opinionem faciã: ſed
ut ſi quando aliter homines noſtros de me ſẽtire intelliges tu q pro
be cauſam meam noſti: defenſionẽ meã ſuſcipias Nec ſi feceris ni
hil eſt quo ulterius officium tuum requiram. Vale.

ET ſi antea litteris & ſermone multorum non ſatis proba
ri factum tuum intellexiſſem ꝙ ueterem amicum deſtitu
iſſes tamẽ cum haberem animum tuum multis iudiciis ꝑ
ſpectum: nullo pacto induci poterã ut ĩ re temere quicq̃ a te factũ
putarem. Sed q̃ difficile ſit (preſertĩ in hac urbe noſtra) ex animis
hominũ euellere eam opinionem que ſemel inſederit: cũ ſis prudẽs
nihil opus ẽ te admonere Ego tibi omne ſtudium meum polliceor
et quãtum in me erit perficiam. ne quiſq̃ noſtrorum ciuium ea re
tibi ſuccenſeat. ꝙ ſi ulla ratione his poterit perſuaderi nihil omittã
Si uero illos in ſententia manere ſenſero: ego uicem tuam dolebo
Tum tuum erit: non tantum officium meum ex euẽtu quãtum ex
meo in te animo ſpectare. Vale.

MErito amo te quia non (ut noſtri homines ſolẽt) res ipſas
tantum ex aliorum ingenio: quãtum ex tuo iudicas. quod
niſi de te mihi certiſſime perſuaſiſſem: uehemẽter dubita
rẽ ne rumor qui de me ꝑcrebuit paulo te leuiorẽ a me faceret Nã
cum pleriq; admirarentᷣ ꝙ tiberii claudii defenſionẽ non ſuſceperi
ſunt qui ultro me accuſant Et periniquum dicunt ꝙ ueteris amic

et neceſſarii tui cauſam patiar:(me ſaluo ac uiuo) eſſe deſertā Ego
uero cum nō dubitarem multos homines eſſe q̄bus animus doleret
ꝙ me ſumme amares: uidebam nō defuturos qui ad te ſcriberent
me nunq̄ bono amore in tuos fuiſſe Neqꝫ tantū amicitiā tuā. q̄tū
fortunam ſecutum Sed cum te non ignorarem: hoꝝ hominū ſemꝑ
inſidias paruifeci Volui autē ad te ſcribere ne te cōtemptum a me
diceres Illud igitur a me habeto. ꝙ ſi cauſa tiberii a me defendi po
tuiſſet (ſalua ea opinione quā nos ōnes uolumus in republica habe
re) certe non minus in eius periculo laboraſſem: q̄ ſoleo eum de ca
pite & meorum fortunis agit᷑ Sed nolui fame mee ꝑiculum facere
Turpe enim eſſet ut qui ſemꝑ uigilaui pro commodis reipublice
nūc priuato officio hūc hominē tuerer qui nō ſolū multis iudiciis:
ſed etiā grauiſſimis teſtibus rēpublicā male geſſiſſet. hortor itaqꝫ
te ac etiam maiorem in modum rogo ut (ſicut tu facis) bene de me
exiſtimes. neqꝫ me alium putes: q̄ cum ſummo ſtudio olim familia
res tuos defendebam. Scio non longe abfuturum quin me in gra
tiam habeas: ſi conſiliorum tuoꝝ memineris quibus me ſepe admo
nuiſti ut cum amicis multa contuliſſem omnia conſilia mea ad āpli
tudinem reipublice referam. Vale.

QVod tiberio claudio nō affueris: mīme officiū tuū repre
hendo. Scio enim q̄tum unuſquiſqꝫ noſtrū reipublice de
beat: nec dubito qui noſtra neceſſitudine omnia dicturus
ac facturus fueris: que ſalua republica in tali cauſa dici ac fieri a te
potuerint Sed temeritate ſua res in eum locum deducta eſt ut qui
reipublice bene cōſultum uoluerint: hūc aut oderint: aut deſertum
eſſe patiāt᷑ Nulla ergo mihi ſocietas eſt cum illo. neceſſarius meus
fuit & amicus q̄diu noſtre reipublice alicui uſui erat cum uero ma
le ceperit de publicis commodis ſentire: ego non aliter ac debeo de
homine illo iudico Quod uero ſcribis te conſilium meum in hac re
ſecutum uehementer gaudeo ac tantum de hoc te ortor: ut nihil
ſit ad quod te maiori ſtudio hortari poſſim Cum enī ātea propter

multa in me officia tua maximas tibi gratias haberē: nunc certe eo maiores habeo: ꝙ unicuiq́ noſtrum reſpublica debet eſſe carior q̄ priuata· Vale.

MAgnas habeo nature tue gratias ꝙ nihil ē q̄re cauſe mee diffidā. Cum enim in rebus iudicādis ſūma prudētia ſis preditus: uideo nō poſſe fieri ut (qđ multis perſepe accidit) ipſa legū noſtrarū obſcuritas remoret̄ ſentētiā tuā. Tu quid ſapiētie tue cōueniat uidebis Ego uero tabulas publicas teſtes & cetera adiumēta que ī huiuſmodi litibus ſolēt deſiderari ita ꝑata habeo: ut nō cauillationibus (ſicut nuꝑ aduerſarii) ſed ipſa ueritate pugnare a te iudicer. Vale.

SI adiumētis de quibus ad me ſcripſiſti inſtructa eſt cauſa tua: nihil ē qđ a te dubitari cēſeā. Ego eni(q̄tū ad me attinebit) ꝓſpiciā ne mea negligētia ullū ad te īcōmodū ueniat Tuū erit uidere ut cū optimā cauſā habeas: nō ipſe tibi defuiſſe uidearis et poſt rē iudicatam uenias .ne tibi aliqd ſimile eueniat his qui de rebus preteritis in cōſiliū ueniūt & poſt tēpeſtatē cogitant. qua ratione poſſit occurri ꝑiculis q̄ iā ſunt preterita Cupio enī tibi oīā ex ſentētia uenire: que ſaluis legibus poſſunt ī cauſa tua meditari Sed ubi aliud eq̄tas aliud tua uolūtas a me exiget: non dico tibi ſed nec parēti quidē meo cōcederem ſi mecū hoc pacto cōtenderet ut ipſe plus apud me poſſet q̄ leges & cōſuetudo iudicioꝝ. Veꝝ ne te quidem hoc a me exigere pro tua ſingulari modeſtia arbitror. Non eni eo te ingenio noui eſſe nec ea familia: que aliquid in noſtra ciuitate potius iniuria q̄ iure a ſe impetratum iri uelit Cura ne ſepius de eadem re te admoneam: ut cum ōnia tibi parata ſint: tu ipſe tibi defuiſſe iudiceris. Vale.

NIſi ſcirē de q̄ re et apud quē agerē: nō auderem certe hoc preſertī temꝑe ad te qcq̄ ſcribere: ſcis eni q̄ uane ſint hominū ſuſpiciōes. Et q̄ prōptiſſime līgue ad maledicendū: ſed cū ſūma cauſe mee eq̄tas ſit: et tu ille ſis q nihil poſſis niſi equū

facere bono aio cauſam meā tibi cōmēdo. Nō dubito multos hoies eſſe qui arbitrant̃ quadā auaricia me ipulſum ut de ātiquis ſedibus & de auitis bonis uelim. Q. fabiū pellere Ego uero ita iſtitutus ſū: ut nullius hoīs locupletari incōmodis unq̄ appetiuerim. Sed de iure ſuo alteri cedere ꝑpter hoīum iuidiā: aut timidi hois aut ſtulti uidet̃ eſſe Satis enim mihi erit ꝙ de re nō iiq̄ apud iudicē equiſſimū cōtēdā Tu autē a cōſuetudine & natura tua nō recedas. Et ego nihil a te niſi quod tua equitate dignum ſit reqrā. Vale.

SI a noſtris legibus nō abhorret cā tua: bene te ſqare iubeo Nō eni ſū ille quē rumor popularis: aut hominū fama cōtra eqtatem ꝓmoueat Nec ignoro ueteri inſtituto magis oportere iudicē attendere qd ſit iure poſitum q̄ in opinione ſed ut ꝓbe ſemꝑ caui. ne unq̄ rumores ante eqtatem ponerem: ita prouidendū tibi cenſeo ne aliq̄ culpa tua hec opinio de te contracta uideat̃ Quicqd autem ingenio meo aut ſtudio prouideri poterit ut de iure tuo nemini ꝑpter iuidiā cedas: totū illud me ſatis facturū tibi polliceor Illud uero ꝓ tua ꝓuidentia circūſpicies qua ſcilicet ratione & fortunis tuis & nomino meo bene cōſulas. Vale.

MAxima cā me impulit ut hoc tempe ad te ſcriberem nam cū te maximis rebus detētum eſſe audierim certe negocium meū aliud in tēpus diſtuliſſem: niſi idipſum tale fuiſſet. ut ſemel a me neglectū nullius homins neq̧ cōſilio neq̧ auxilio poſtea corrigi poſſit Feres itaq̧ me ſi te maximas res agitātē interpellauero puto te memoria tenere qbus uerbis tyro uſus fueri cū pridie kalēdas martias utrūq̧ noſtꝝ cōueniſſet Nā cum ipſe bono animo ſe mecum in gratiā rediiſſe affirmaret: neq̧ in ſe ullas ōnino reliqas odii ſupeē diceret: tu me iuſſiſti non ſolū eē equo animo ſed etiā ocioſo nec āplius qcq̄ de te ſuſpicari Ego uero cū illius uerbis et tue auctoritati magnā ſidē hērē: omnē memoriā iniuriaꝝ ac ſimultatum q̄ inter nos fuerāt: penitus ex animo diſtulerā qd inde ſecutū ſit melius audies ex hoīe iſto quē ad te mitto cui nō ſolū lrās dedi

ſed etiam mandata que ſuꝑ hac re ad te ꝑferret poſtea enim q̄ a no
bis diſceſſiſti rebus (ut putabas) inter me & illū compoſitis interue
nit ſaturnius homo (ut ſcis) ōnium ſedicioſiſſimus is omnia ꝑturbauit
& tātum extitauit odiū ut fortune mee nūq̄ deteriori loco exciterit
Nā (qđ in morbis dici ſolet) malū iſtud recrudeſcit aliquādo aſpius
q̄ incepit. qđ a nullo certe alio medico ſanari poteſt q̄ a teipſo qua
re ſi me ſaluū eſſe uis: ſi fortunas meas incolumes: cura ut ad nos ad
uoles: opus enim ē celeritate: ne uis eo me eſſe cōiectum unde nullo
tempe non dico amici: ſed nec ipſa quidē ſalus & ſi cupiat poſſit ex
imere. Vale.

QVātā moleſtiā animo ꝑceperī cognita tyronis leuiatte ex
hoc potes cognoſcere ꝙ niſi reſpublica me ex ipſo itinere
palā reuocaſſet: certe non has ſolū litteras cōſecutus eēm
ſed multo etiā illas ātecesſiſſem Si ergo fortunis tuis ut oportebat
non affui: mīme accuſabis officiū meum qui cum maxime cuperē
aīo ſatiſfacere tuo illa ipſa patrie noſtre caritas ex medio curſu quo
ad te tēdebam plane me īuitum reuocauit Scripſi autē ad tyronem
quibus uerbis oportuit. ac eciā eum docui ut non putaret tātū ſibi
ipſam rem tecū habēdam eſſe q̄tum mecum qui ōniū que inter nos
cōpoſita fuerunt: autor atq̧ ſpōſor fuerā. hortatus eciā eū fui mul
tis rationibus ut rem integram in meum aduentum differret cōce
deretq̧ illud amicitie que ut primum cum patre ſuo: ita poſtea cū
illo mihi fuit Admonui eū pluribus uerbis ut plus apud ſe ratiōes
mee ualerent & reſpectus ātique beniuolentie q̄ ſeditiones & odia
ſaturnii Quod ſi impetratum ab eo fuerit magnas ei me habiturū
gratias pollicitus fui Si uero ſpem meam improba conſilia hominū
ſedicioſorum uiciſſent interminatus ſum nihil omiſſurum ꝙ ad de
fenſionem tuam Et extimationem meam pertinuit Puto illum mi
hi plus crediturum: q̄ ſaturnio que res ſi cōſilium meum fefellerit
faciam ut illum facti ſui peniteat. expecto indies litteras ſuas Si qđ
iterim ab eo geſtū fuerit quod tibi incōmode accidat tu me certiorē

facias. Vale.

Non ꝑua res eſt neq; iuſitata de q̃ iã dudum ad te ſcribere
cõſtitui homines eni quibus in ꝓuincia noſtra curam tu
arum rerũ & eorum qui tuis rebus fauẽt cõmiſeras uidẽ
tur a te magis ac magis indies abalienari Querũtur omnes ut rẽ
ipſam uno uerbo dicã qui lupos ouium cuſtodes feciſti. Speramus
quidẽ nos qui hic tui ſumus res tuas ac tuorum ꝓfligatum iri nõ
poſſe ab his qui ſemp cõmodis tuis aduerſati fuerunt. ſi procurato
res tui (ut oportebat) aduigilaſſent. ſed inde ꝑiculum factum ẽ: un
de preſidium expectabamus nam hii boni uiri primo per inſidias
deinde palam non ſolum ad eos qui non bene tibi uolunt cepũt in
clinare: ſed etiam ſe illorum duces profitentur Opus eſt itaq; matu
ratione: dũ adhuc res poteſt curari: ne tibi accidat id qđ ſolet eueni
re qui mortuo medicum accerſiunt. Vale.

Quamq̃ maxime in curſu eram ac in ipſo itinere ueniendi
ꝓpter eos rumores q crebri de rebus meis afferebantur
tamẽ cũ forte mihi occurriſſet tabellarius tuus cum litte
ris tuis quas illi reddẽdas mihi tradideras: nolui ipſum ſine meis lit
teris ad te redire. Sed ut ad ea ueniã, que & fortunis meis & meorũ
eminere ꝑfidia & ſcelere procuratorum meorum ſcripſiſti oia pri
us cognoueram ita ſe habere maturaſſemq; maiori celeritate diſceſſũ
meũ: niſi fuiſſem maximis rebus detẽtus Nihil uero uolui ad te reſ
pondere que cotidie mihi nũciabant̃ ne forte ꝓderet̃ conſilia mea
his quibus minime illa nota eſſe uolebã Nunc uero cũ tãtam habeã
fidẽ prudẽtie tue ſummeq; in me beniuolẽtie q̃tum poſtea nemini
te etiã atq; etiã hortor ac moneo ut eos qui ꝑtes meas ſequũt̃ ſapi
ẽter (ut ſoles) de meo aduẽtu certiores facias ꝑſuadeaſq; illis me nõ
prius de bois meis rationẽ r̃petiturũ q̃ eos i ĩtegrũ reſtitutos uidero
plura ad te ſcriberẽ niſi ſperarẽ ꝓpediẽ apud te eẽ ad tabellariũ tu

Qđ a te ſcribo tlẽ ẽ: ut id maxie ad cũ me celeriter cõſecutũ
rẽ tuã ꝑtineat nã etſi hoc alienũ a te uideat̃ tamẽ nccẽ ẽ

ut ſi recte curatum fuerit: magna gloria ad te ꝑuentura ſit· M. enī anthonius &. Q. hortēſius homines ampliſſimi iā dudū inter ſe (ut noſti) ad multum odiū diſtēdēt propterea ꝙ noſtris ciuibus adhuc fuit difficile utriqꝫ illorum placere. dum ergo ſtudio ꝑtiū noſtra ciuitas diuiſa eſt tot cōtentiones in urbe oriunt̃ ut res iā plane ſpectare ad bellum ciuile uideat̃ ꝙ etſi multi non arbitrant̃ hoc poſſe fieri. ego tamē aliter iudico Sed peroportunū acceſſiſſe tempus tollēdi huiuſce ꝑiculi et omniū hoꝝ maloꝝ cauſā inteligo: ſi tu (qui multum & ſapiētia uales & induſtria) uolueris hoc onus aſſumere Noſti q̄tum ciues noſtri tibi credant cogita ſi ciuitas noſtra certior facta fuerit de cōſiliis & ſtudiis tuis in hanc rē īcredibilis ōnium bonoꝝ cōcurſus ad te fiet traheſqꝫ in ſentētiā tuā maiorē ptē urbis & futuꝝ uideo ut. M. anthonius et. Q. hortēſius ſeipſos tibi cōmittent ac ultro uelint a te finē his ōnibus ſuis diſſenſionibus imponi Suſcipies igit̃ hanc expeditionē tibi honeſtā et reipublice neceſſariā Iudicabiſqꝫ nihil poſſe magis ad laudē tuam accedere: q̃ ſi rē iſtā conſilio tuo perfeceris. Vale.

SI meo aliquo officio poterit ſedari odiū. M. anthonii & Q. hortēſii nullo certe meo ꝑiculo ac labore deſinam donec oīa cōpoſita ſint ac quieta Video enī hāc rē totā conflatā eſſe paucorum hominū uitio quibus ciuitatis ocium diſplicet Tātum uero illis omnibus ciuibus bene eſſe cupio: ut nō magis deſiderē me eſſe incolumē q̄ illos ſaluos. Non nihil etiā mouet me reſpectus anthonii & hortenſii quos tum reipublice cā tum ex antiq̄ familiaritate cariſſimos habeo Cōſequar ergo has meas litteras celeriter et quicqd poterit a me ullo ſtudio aut cura fieri totū id libēter ſuſcipiā ſatiſfaciāqꝫ expectatiōi ōniū illoꝝ ciuiū Satis autē premii conſecutum eē me arbitror ſi meo aduentu cognouero tantum incendium extinctum eſſe. Vale.

NOn de re uulgari ac negligenda: ſed publicis commodis ad te ſcribo Pudet enim me horum temporum & noſtre

rei publice miſeret que cum olim conſilio eorum hominum regeret
quibus ipſa ſe cõmiſerat: nunc ad paucorum manus peruenit q illã
omnino tenent oppreſſam Nihil enim in conſilio contra afferebat
niſi qđ ad omnium utilitatem ptineret Nemo erat qui non libere
diceret quicquid rei publice conducere arbitraret Nec erat graue
nec moleſtum his qui intra illos parietes uerſabãt audire orationẽ
eorum qui contra ſe dicerẽt Et qui maiorem haberẽt locum & pa
trie rationem indicando q̃ rei priuate Si qui hodie ſunt qbus indig
na uideantur ea que cotidie neq₃ more maiorum neq₃ legibus fiũt:
nullum habẽt locum & patrie rationẽ in iudicando ex quo fit: ut a
lii qđ recte ſentiunt in cõſultationibus non audeãt dicere. Alii ue
ro quaſi õnia in poteſtate eorum cẽſeant: de nulla re uolunt delibe
rationem habere: niſi illa cum ſuis priuatis rebus cõſentiãt Quare
nihil mirum : ſi omnia cõfuſa ſunt aut ſi rebus pacis & belli nihil
a nobis his ãnis ſatis cõſiderate uel dictũ uel factũ fuit Vnde uero
hec tãta incõmoda rei publice acciderint: aliud non iudico niſi q̃
unum aliquod nõ habemus caput aut principem q de noſtra bene
republica ſentiat & qđ ſentit ad cõmunem utilitatem referat neq₃
aut gratia alicuius impediat aut frangatur metu ne õnia audeat: q̃
ſibi bona & honeſta uideãt Sed nullus ẽ qui ſe uelit laboribus & p
iculis ꝓ patria offerre õnes patiũt rẽpublicam eſſe deſertã ne in
aliqđ diſcrimẽ rerũ ſuarum uertãt Tu uero et ſi gubernatione &
cura eius odio malorum diſceſſeris: tamẽ proſpicies qđ ad tuã uirtu
tẽ ptineat Illud autẽ moneo atq₃ eciam hortor ut potius uelis ſi reſ
publica reqrat ꝓ illa pire: q̃ cũ ea õnem dignitatem tuam & eſtia
tionem ãmittere. Vale.

QVãtum cupiã rẽpublicã noſtrã ſaluam eſſe & illam uide
re aliquando in ſedibus noſtrorum maiorũ repoſitã: nemo
poteſt melius q̃ tu iudicare Neq₃ certe ũq̃ ceſſiſſem ipro
bis aut abdicaſſem me ab ea: ſi ſperare potuiſſem plus mea conſilia
in conſeruatione illius: q̃ uim quorumdam ciuium ad euertendum

publicum ſtatum ualere Sed cum iniquoꝝ pfidia magis in publicis conſilijs poſſet q̃ ego ſolus ualerẽ tunc rſiſtere. nec eſſent q ſe tunc defenſores publice utilitatis ꝓfiteri auderẽt: putaui ad tẽpus huic tẽpeſtati cedẽdũ & aliquo migrãdum ubi ſecure mihi uiuer̃ liceret Quãta poſtea licẽtia & impunitas peccãdi fuerit: tu q inter fluctus illos et ꝓcellas ſepe agitatus fuiſti: melius potes p te cogitare q̃ aba lio audire quare minus admiror: ſi nẽo repit q audeat libere in nrõ ſenatu orare & ea dicere q̃ bene de r̃publica ſentiat: ꝙ autẽ me ad gubernationẽ eius r̃uocas: arbitror te id facere magis quod imẽſo in rẽpublicã ſtudio q̃ aliq̃ certa ſpe liberãde a me patrie. Nã cum nihil aduerſum maloꝝ uim potuiſſem ꝓficere: nec ei opitulari dũ adhuc ſtare uidebat & aliquã umbrã ſeu ſimilitudinẽ antiq̃ liber tatis retinere quid erat ꝙ illi me putares poſſe auxiliari. q̃ non mo do expirãtẽ. ſed eciã omnino iã extinctã ac mortuã uiderem: uellẽ ſaltẽ me ad eã uocaſſes cum aliq̃ ſpes huius repãde ſuperat Nũc ue ro ad funus eius & ad ſepulcꝝ me credo inuitaſti ut cui non obtige rit ꝓ illa mori: ſaltẽ cum ea funerarer Sed non puto ſapientis eſſe cum nihil poſſet patrie ꝓdeſſe malle ſecum pire: q̃ ſine illa uiuere Nec tãtum intereſſe iudico eius q bonus ciuis ſit obiicere ſe morti aut picũlis ꝓ his qui liberi eſſe neſciãt aut nolint: q̃tũ ſuam incolu mitatẽ tueri et ſe reſeruare donec aut honeſtius mori ꝓ patria poſ ſit. aut tempus uideat quo non fruſtra labores et picula ꝓ ſuis ciui bus ſuſcipiat Si ergo caſus tulerit ut ſentiã ea poſſe a me fieri q̃ pa trie cõducãt: faciã itelliges me de reſtitutiõe publice libertatis ma iorẽ curã q̃ de mea ſalute agere. Aliud iterim nõ habeo. qđ hoc tẽ pore poſſim noſtre reipublice preſtare niſi lacrimas quas ſepe pro miſero ſtatu illius effundam. Vale.

q Quid de me ſentias facile coniecto ex turpitudine hominis & infamia eius qui animum tuum a me alienare uoluit Quãuis enĩ cã mea a te nõ ſatis ꝓſpecta eẽt: tamẽ ex uita

hominis eius qui me apud te falſis criminibus iſimulauit: potes itelli
gere famã bonoꝝ nõ ſolere niſi ab improbis temptari Nõ ergo ſi q̃
de me diſſipata eſt fabula. cõmoueri te oportet. propterea ꝙ nul
lius hominis adeo ſpectata eſt uita quin aliqd crimen confingi
poſſit Illud ſatis erit mihi ita in oculis hominũ uiuere: ut nemo me
iuſte criminari poſſit Sed qd plura de hac re ad te ſcribã. cũ ipſe ex
ptus ſis in nostra ciuitate ſemp homines fuiſſe q alioꝝ fame iſultent
& ſe putent eo cõmendabiliores fieri: quo pluribus ab eis detractũ
ſit Sed tu ꝓ tua prudentia nõ ſolũ cõſiderabis de quo aliqd dicat
ſed etiam a quo homine ne cuius uita improbata ſit. eius orationi fi
dem habeas. Vale.

Satis ſpectata eſt mihi integritas tua: nec ullo tempe puta
ui de uita tua dubitãdum Si qd autem de te mihi narratũ
fuit qd ad famã tuã ptineret: nõ tamen mutaui iudicium
meũ Amo eni te & forte magis q̃ credas non ꝙ magna familiari
tas inter nos fuerit ſed quia nũq̃ de te aliter q̃ de optimo ciue iudi
caui Illud autẽ ſciebã neminen tãta modeſtia eſſe aut tam frugi
cuius uite non inuideret & maxime ab his qui pares ipſis nulla in
pte uirtutis eſſent hoꝝ hominũ ut uitã ſemp improbaui ita nun
q̃ orationi eoꝝ fidẽ habui. Maxime eni puto boni hois eſſe nõ faci
le de alio hoie credere qd ipẽ nõ audiuiſſet. eſt eni crõ eoꝝ ſuſpecta q
prõpti ſũt ad maledicẽdũ de alio cũ uel inuidia id facere uel aliquo
alio dolo & ſi nõ ueꝝ tamẽ ſimile ueri ſit Scio q̃tum inter homines
interſit nec te ignorare ſcio Satis hominẽ de quo ſcribis cognoſco
Viuimus enim in ciuitate in qua uita noſtrorũ ciuium õnibus iter
ſe nota eſt & quo queſtu quis utat aut quibus moribus ſit Nemo ẽ
qui neſciat ꝙ ad tuã rem ptinet Reieci hoiem a me & iã multo ãte
q̃ lrãs a te recipiſſẽ ſi qd erit i quo poſſim meo officio tibi placer
cognoſces me ita rebus tuis aicũ eſſe: ut beniuolẽtia nei tuoꝝ cedã.
Vale.

SI tibi nõ ſatis pſpectus ẽ aius eius q te mihi iimi(
cũ rddere uoluit: nũc primũ ex me cognoſces: ut atroci

iniquitate hominis illius cognita: melius poſſis iudicare quāta ſit ei
fides adhibenda Sic enim de homine hoc habeto ita uitam illum ab
adoleſcentia inſtituiſſe ut poſtea etate creſcente a nullo ſit paſſus ali
quo in genere flagicii ſe uinci Cum enim loco ſatis illuſtri natus
eſſet & in ciuitate florentiſſima in qua facile ſibi erat maiorum ſu
orum gloriam & dignitatē cum laude tueri Maluit apud alios tur
piſſimam uitā agere. qui cum omni libidine & intemperantia opes
maximas breui tēpore cōſumpſiſſet: ad has deniq; artes ſe cōuertit
ut ſcilicet fortunis aliorū inſidiaretur: hunc igitur queſtū ſibi miſere i
uenit: utſicut ampliſſime opes ille cum adhuc eis habundaret nemi
bono uſui fuerunt: ita modo eius inopia multis grauis eſt Suaderē
tibi ac plane rogarē ne huiuſmodi hominē audires cū aliquid male
de me refert niſi te optime cognoſcerem: cui non poſſunt niſi fru
gi homines placere habes qualis homo ſit hic ſed quantū ei creden
dum ſit cum is tam improbus tam perditus aliū apud te accuſet:
pro tua modeſtia proſpicies. Vale.

Etſi admonitore nō egebam: qui me de noſtra amicitia cō
monefaceret: tamē auide tuas litteras legi nō ꝙ de aīo tuo
dubitarē: ſed quia me certiorē feciſti de ꝑditi moribus ho
minis de quo ad me ſcribis Cū eni ad hoc uſq; tēpus oīa accidiſſe ſi
bi putarē iiuria fortune magis ꝙ̄ ſuo aliquo uicio: ſepe calaītatis eius
miſertus fui. Nec inducere ianimū poterā: hominē qui ex florentiſ
ſimis opibus maiorū ſuorū tā breui tēpore ad miſeriā ꝑductus fu
iſſet nunc fortunis alterius inſidiari: aut alteri ꝑ iuidiā uelle detrac
tū iri: cū ſepe legiſſem fortunā aduerſam miſeros homines ſui re
cognoſcentes facere Sed hoc in his oibus uerꝫ expertus fui ꝙ erro
re aliquo aut adoleſcētia iducti ad pauptatē uenerūt Neiē uero
arbitrabar tā iiquo aīo eſſe: q i his rbus ꝙ̄ nullo cōmodo ſibi acce
dūt: nō deponeret maliciā ſuā & mallet ſe idignū fortuna ſua uideri
ſed poſtꝙ̄ litteras tuas legi: plane itellexi eū nō amētia aliꝙ̄ aut errorē
ſed iuidia ꝙ̄dā et dolo ad hoc ipelli Ero itaq; ceteris irebus cautior

ſi quando huiuſmodi arte uſus fuerit. In tua qdem re nihil eſtquo fidẽ hominum qui hodie uiuãt poſſim habere: niſi conſentiat cum his que olim de te mihi perſuaſi Sed ſi quid de alio homine confictum ab eo fuiſſet. facile potuiſſem aut errare opinione aut labefacto. habeo igitur tibi gratias qui non es paſſus ignorare me diutius qua uita et qbus moribus is homo eſſet Si quid i ceteris rebus cognoſces qđ ad me ꝑtineat: facias ut cepiſti me certiorẽ rogo. Vale.

QVa uita ſit aut quibus moribus. Q. publius: non ſatis cõptum hadeo. ſed tamen ita iudico. ut prius a te iudicium faciendum ſit de. A. ſergio qui illum apud te accuſauit. q̃ ut ullum crimen ab illo commiſſum in te credas Omnibus enim (ut audio) accuſationum machinis in criminando eum uſus fuit nihil inquit his annis ſine cõſilio publii a tuis inimicis eſſe geſtũ multa alia his addidit que illũ inuiſiorem faciũt. alios ex tuis ſeruis dixit ab eo pulſatos eſſe. alios ui de fũdo tuo eiectos ſpargitq; illũ multis ſuſpitionibus & cõiecturis Tu uero qui carnificem hunc ignoras. õnia putas ab illo bono ĩ te animo dici & ea nõ dubitas ꝑpetrata eſſe que homo iſte neq̃ & petulantiſſimus de homine fortaſſis innocente confinxit et tibi narrauit Sed ne tuo aliquo uel incõmodo uel periculo quicq̃ ei temere credas ſcito beluã iſtã priuſq̃ a nobis illam eieciſſemus excitaſſe ſeditiones tantas & diſcordias in noſtra ciuitate: ut nulla eſſet fere tã firma ſocietas aut amicitia quã lingua ſua non labefecerit Nemo erat tanta modeſtia. q̃ ubi homo iſte teterrimus ingenium accommodauerat. nõ aliqua parte puifaceret Sed poſtq̃ ceperunt homines intelligere nullum domeſticum malũ eſſe ĩ ciuitate: nullum eciam publicum cuius ille impulſor ac ſuaſor nõ extitiſſet: tãto omniũ odio cõſpiratũ ẽ i eũ: ut paulum abfuerit qui manibus uulgi diuelleret Illũ ergo uelut aliquã noſtre reipublice peſtẽ a nobis nõ dico emiſimus ſed precipitẽ ex ciuitate ꝑt̃bauimus ac magno clamore publico extruſimus Is cũ apud finitimos nullũ ſibi r̃ceptaculũ aut latebras iueiſſet ad nos diuertit nec adhuc

ſupiori fortuna deterritus eſt quī (ut uideo) ad antiquū morē ſuū redeat. Speratq́ʒ poſſe beniuolētiā facile ſibi cōparare: ſi ſe inimicū his oſtenderet quos ille tuos hoſtes affirmaret Multa de inſidiis publii de ui & libidine ſua expoſuit. & tamen cū hoc dicit: nullo teſte niſi ſeipſo utitur Nullā affert certā coniecturā nullum ſignū quod i quēuis nō poſſit cadere Vna res illi audaciā ad accuſādum facit: ꝙ is q accuſatᷣ nō eſt tibi ſatis notus & ſic te impediri dolore & iactura tuarū reꝝ facile putat. ne ōnē rem uelis ab ipſo initio cognoſcere Sed niſi caueas hunc ludū tibi faciet quē ſepe nos magno malo noſtro exꝑti ſumus Eſt enī homo peſtifer & omnis malicie artifex ac fabricator Omnes tibi ex amicis inimicos faciet nec cōquieſcet donec ꝑiculū quod a nobis depulimus et urbi tue & ōnibus ſenatibus itulerit Quare ſi ſapis non ſolū ei nullā fidem habebis: ſed noſtro exēplo id ages cū tuis ciuibus ut hunc hominē nō aliter q̄ aliq̄ publicā ꝑniciē a uobis exterminetis Hec ad te ſcripſi nō paſſione aliqua aut odio in ſergiū nec beniuolētia ulla ī Quītū publiū ſed ōnia recto cū iudicio feci Et quia te ualde amo facies quod tibi uiſū fuerit Sed ubi cōſiliū meum ſequi uolueris nihil temere de publio credes. iudicabiſq́ʒ illū nullo odio tuo dignū: niſi etiā alio accuſatore & aliis teſtibus quorum uita honeſtior ſit: illum eadem admiſiſſe di diceris . Vale.

Q q Ve de uita & moribus ſergii admones magnas tibi gratias habeo Volo enī magis hoc paternū mandatum uideri mihi: q̄ cōſiliū Scio te nunq̄ īductū fuiſſe uel odio ſergii uel beniuolentia publii ut hec ad me conſcriberes cū alter ſit iā publice a uobis emiſſus: alter uero nec familiaris tibi neq́ʒ notus Nihil ergo te ad ſcribendum impulit: q̄ illa tua iegregia uoluntas & beniuolentia tum in meipſum: tum in noſtrā rempublicam Sed (ut noſti) nihil difficilius q̄ internoſcere quo quiſq́ʒ animo in nos ſit (preſertim cum in amicitiam aſſumuntur homines qus in ciuitate nonhabentur) mihil enim preter uerba percipimus quibus

ſepe maximi animorum motus et uicia teguntur Fit ergo ut facile
ab eis fallamur. ſed nūq̄ magis: q̄ dū aliqua paſſione īpedimur Cog
nitos autem non fugere et non recedere longe ut ab omni eorum
ſocietate et cōuictu ita eciā ab oratione: hominis ē (meo iudicio) aut
amentis aut furioſi Non negabo me uerbis ſergii allectum eſſe ui
debat᷑ quidē & in geſtu modeſtiam et in omni ſermone eius graui
tatem ꝓferre Eſt eciam (ut ſcis) gratia q̄dam his qui externi ſūt &
ſe nobis tradunt aut quia ut dicit᷑ noua hominibus placent Et max
ime quo magis ad humama ſtudia accedūt: aut ꝙ naturaliter his af
ficimur quos in res noſtras affectos eſſe credimus Quibus rebus
ꝑmotus citius omnia admiſi que tanto ille ingenio fingebat Cōci
tatus quidē non ꝑuo odio in publium fueram neqꝫ ad uindictā tan
tum mihi uolūtas aberat quātum facultas ꝙ ſi ſors tuliſſet grauius
fortaſſis ī eum ultus eſſem: q̄ ille foret meritus Sed bene ſe habet
ꝙ mihi omnes mores eius detexiſti: priuſq̄ tēpus mihi aptū ad nocē
dum fuerit Nō cōmittam poſthac ut me homini tā perfido credā
nec ꝑmittā ut ciues meos aliq̄ huiuſmodi ſimulatione decipiat Fa
ciam intelliget quid ſit dolo eius eos deludere a quibus ipſe perhu
mane tam comiter exceptus eſt. de tua uero illa ī noſtrā rempubli
cā uolūtate egregia ſcito iam me ī ſenatu retuliſſe & expoſuiſſe lit
teras quas ad me ſuꝑ hac re dediſti. mirꝫ eſt quātas ōnes tibi gratias
egerint et quāta beniuolentia te cōplexi fuerint. laudabāt ī primis
animū tuū quo te eſſe ī colenda amicitia cognoſcebant deinde mul
tomagis te amabāt: ꝙ noſtro ꝑiculo tanq̄ alicui communi patrie cō
municaueras. Ego uero ōnia que ab his dicebantur: nō ſolū ꝓbabā
ſed quā quiſqꝫ de te dixerat ſententiam ualde augebam Sic ex cu
ria diſceſſum eſt: ut publice mihi ōnes hoc officium iniūgerēt ut ti
bi ꝓ ſe omnibus gratias ingentes dicerem Sed cum ego multo ma
iores pro cauſa tibi mea debeam ita pro utroqꝫ tibi gratias ago ut
nūq̄ uel pro uolūtate mea uel ꝓ tuis meritis ſatis cumulatas poſſe ti
bi eciā ferre uidear

NOn uerebor tacitum tuum iudiciũ ꝙ eũ reſtituere in gratiam tuã ſtudeam quẽ tibi uehementer ſuſpectum habes Non certe cum te maxime diligam potuiſſem induci ad hoc officium niſi tua plurimum intereſſe arbitratus eſſem et rebus tuis bene conducere Video equidem opa & manu factum Sex rufi qui cum te alienum redderet a quintilio ꝓ quo ad te ſcribo male cogitabat quid de eo ſi animũ aduertiſſes prius a te iudicãdũ eẽt Sed ut puto te alia re offenſum & perturbatum inuenit Facilẽ ergo aditum ſibi ſperauit ad cõcitandum animũ tuum atq; ĩflãmãdũ contra illum Ego uero q̃q̃ difficile ſit de altero affirmare (& maxime cum de amore & odio agit̃) tamẽ non dubitabo fidem tibi de utroq; facere Eſt enĩ alter iam pene mihi notior q̃ ſibi propter ãtiq̃ familiaritatem & ſocietatem in multis rebus de altero uero ſepe id a patre tuo ciue optimo audiuiſſe memini nũq̃ maiores eius amicos ſibi fuiſſe Illud addebat ita inueteratũ eſſe odium ut iam nulla ratione ſperaret a ſe illud poſſe tolli Maius enĩ dicebat excitatum eſſe incendium q̃ ut nulla aqua extingui poſſit Cogita ergo q̃tum huic homini credendum ſit qui maiori odio q̃ gratia dignus ſit hec tibi uellem prius nota fuiſſe Nunq̃ eſſet huc peruentum ut uel antiquum amicum a te reieciſſes uel inimicum tibi adſciuiſſes Sed permitte queſo te a me exortari Et plus mihi uni credas qui omnia ꝓſpecta habeo & te ſumme diligo q̃ homini iſti qui non ſentit quod ſit rectum nec a ueteri odio diſcedit Si intellexero te animum tuũ quintilio reſtituiſſe confirmabis meam in te beniuolentiam & animos omnium qui te amant nec aperies audaciam his hominibus q ſibi uiam non ſine tuo incommodo ad te maledicendo affectant aliud non eſt premium quod maius a te pro noſtra amicitia expectẽ. q̃ ut intelligam ea me poſſe facile apud te conſequi que ſunt honeſta. Vale.

QVamq̃ de tuo in me ſtudio ac beniuolentia nunq̃ dubitauerim tamen mirum eſt ꝙ in te ſemper amor meus ĩdies

creſcat Nō putabam fieri poſſe ꝙ mea beniuolentia cumulatior eſ
ſet ſed effeciſti ut nullo tempore uiſus ſim a te amari niſi hodierno
die cum enim nulla occaſio olim interueniſſet cur me ab aliquo er
rato deterreres: nūq̃ potui ī leta materia certum experimentū amo
ris tui ſumere ꝙ autem nunc me admones nec pateris me in amici
tia peccare: Et ſi omnes magis laudibus q̃ correctione delectemur
tamen non aliter reprehenſio tua mihi eſt iocunda: q̃ ut interdum
amara interdum dulcia delectant Non quero defenſionē aliq̃ apud
te eſt enim hoc pertinacie uicium: ea uelle tueri que emēdari opor
teat Si tamen quintilius ea modeſtia uſus eſſet q̃ poterat certe hoc
malum ſerpere deſiſſet Sed cum iniquo animo fert noſtram conſue
tudinem eſſe intermiſſam id egit ut non ſolum eam confirmaret
ſuſpicionem quam de ſe cōceperam: ſed etiam multomagis augeret
Accidit ergo qđ ſepe in magnis incendiis uidemus que ubi neglec
ta fuerunt etiam ſi minima ab ipſo initio extiterint tamen ad ſum
mum cōſurgunt Nunc uero qđ inſtat agatur Ego quātum eſt in
me operam dabo ut illum cariorem aliquanto habeam: q̃ ſi nullum
odium interceſſiſſet Sepe amor intermiſſus acrior conſurgit q̃ con
tinuatus Non te admoneo cū ſis prudentiſſimus ꝙ nihil in iſta rcō
ciliatione a te agatur preter eam opinionem q̃ de me homines faci
unt. poſſet enim leuitatis mee uideri aut timidi animi. ꝙ ultro meū
animum ſibi reſtituiſſem. Scio facies omnia pro tua ſapientia que
ad honorem meum ſpectabunt. Vale.

SCribo ad te de pace & concordia que nuper magno cō
ſenſu omnium ciuium noſtrorum inter ſe celebrata ē cū
enim bella ciuilia tantum exarſiſſent: ꝙ iam ſemel ac ite
rum partes inter ſe concurriſſent magnis uiribus: Viderentur q;
omnes non de preda: ſed de uita atq; ſanguine certare ſtatim quedā
uis diuina ut ego arbitror mentes omnium adeo inflexit: ut nemo
eſſet qui non ſumme pacem & concordiam affectaret legatis itaq;

utrimq̧ ſuper hac re miſſis: ſtatim placuit õibus (depoſitis odiis) renouare legem aureliam quã olim athenienſes (duce traſſibulo) tulerunt ne ulla omnino memoria offenſarum extaret. illa enim ob neſcia obliuionem iniuriarum interpretatur Orta eſt ergo tãta q es in ciuitate ut nulla uſq̃ bellorum ueſtigia appareãt. hec tibi ſig nificare uolui ut qui ſemper bella ciuilia execratus fuiſti nunc tan ta pacis trãqllitate quanta neſcio an unq̃ legeris plurimum gaude as & noſtre fortune congratuleris. q̄ niſi maior cura te detineat: q̃ ſo accedas ut non iam p litteras ſed in preſentia hoc tanto bono ſci ens & uidens nobiſcum fruaris. Vale.

REm mihi nuncias gratiſſimam Nam ut bella ciuilia ſemp execratus fui: ita pacem omnibus rebus pretuli Que por ro poteſt eſſe patria cuius res ꝓſpere magis me oblectẽt aut aduerſe maiori dolore afficiant q̃ tua in qua omnia fere cõia ha beo Cum enim genus aliũ de traxiſſem. tamen plurima ornamẽta atq̧ adiumẽta uite apud uos cõſecutus fui Multas quidẽ artes atq̧ honeſtiſſimas diſciplinas a ueſtris hominibus percepi. & (quod nõ in poſtrema parte locandum eſt) plures amicitias ac ſocietates cum tuis ciuibus cõtraxi q̃ ea ipſa patria que me genuit Preterea incre dibile eſt quanto merore eſſem cum audirẽ cotidie priuatis odiis & publicis õnia inter uos decerni Merito ergo ueſtre fortune gratu lor que quo magis inſperata erat eo mihi iocundior fuit· Quod ue ro me hortaris ut hoc tanto bono uidens & ſciens uobiſcum fruar (utor enim uerbis tuis) facis amice quãq̃ adhortatione tua nõ ege rem. & iã apud uos eſſem: niſi fuiſſent maxime occupationes qbus noſtre reipublice cauſa detentus fui Sed ut ſpero non multos dies abero Interim illud cupio tibi perſuaſum eſſe: neminem uiuere q magis ueſtris rebus ſecundis gaudeat. aut ex ueſtra ciuili cõcordia maiorem uoluptatem ſentiat. Vale.

MAgni honores his diebus delati ſũt ad ãthoniũ ciuẽ noſ trum hominẽ certe ſapiẽtiſſimũ qbus nẽo noſtꝝ ẽ q non

ſumme letari debeat Non enim fieri poteſt ut ſua gloria etiam noſ
tra non ſit Eſt preterea non pua ſpes nobis omnibus iniecta bene
ſperandi de noſtra republica & poſſe aliquãdo ſimili beneficio uti
Si quid enim aliud eſt qđ faciat animos noſtros erectos ad uirtutes
hoc in primis arbitror eſſe poſitũ in ratione honoris & glorie Que
ſi magis uirtuti q̃ fortune confert᷑: uidemus omnes uegetiores atq̃
alacriores ad magnas res cõficiendas tẽder̃. hortor itaq̃ uos ac diu
oro ut noſtre reipublice per litteras congratulemur que ſepenume
ro conferẽdo iuſtos honores his qui egrgie de ſe meriti ſũt multos
duces ſummos & optimos ciues fecit non dubito ꝓ ueſtro in rem
publicam amore uos ĩ bonis ueſtris habere quicquid honoribus &
dignitate huius hominis acceſſit ſed hoc animi ueſtri iudicium gra
tius erit: ſi (ut dixi) per litteras ueſtras & reipublice gratiam & op
timis huius uiri factis dignam gratulationem habeatis. Vale.

NVlla re ſcito nos multis annis maiorem uoluptatem cepiſ
ſe q̃ poſtq̃ renunciatum ẽ nobis de honoribus delatis ad
anthonium Non enim ſumus illi quibus oculi doleant. ꝙ
eos uideamus in republica magnos eſſe qui ſua uirtute et induſtria
bene meriti ſunt de illa. ſed hoc unum male nos habet. ꝙ qui uirtu
te pares ſunt honoribus & dignitate inferiores exiſtãt licet enim
tecum omnia loqui libere & debemus: cũ te adiutore et ſocio ſemp
uſi fuerimus Vna tamen res nos (ut ſcribis) melius hortatur ſpera
re: ꝙ reſpublica ſe illis cõmittit quibus debet Non enim putamus
eos ĩmunes futuros beneficiorum eius qui aliqua prelatione uirtu
tis excellunt Sed plura alia de hoc ſcribimus: qbus uerbis oportet
patribus cõſcriptis & gratias agimus ſue ſapientie q̃ õnes ciues bo
nos ad bene cogitandum excitauit ãthonio uero congratulamur: ꝙ
uirtuti ſue fortuna cõiuncta ẽ Tu uero nos cõmẽdabis illis & hor
taberis ut ſi quo loco uidebunt nos reipublice auxiliari non labori
bus non piculis noſtris pcãt Sumus qđe illi q nõ patiemur uos aut
ſollicitudine aut fide ab aliquo noſtro ciue uinci. Vale.

GRatulor illud tibi ex ſententia optiatum obtigiſſe: quod
de tua reſtitutione ĩ patriam ſemper optaueram Curaui
autem ante omnes rem totam ad te perſcribere: ut intelli
geres hoc meo officio nemine͂ eſſe q̃ te preſentem magis affectaret
Cum enim ſenatus de ſummis rebus freque͂s in curia͂ ueniſſet: mul
taqꝫ inter ſe agitata eſſent que ad ſalutem ciuium ꝑtinerent: poſtre
mo co͂memorata eſt cauſa tua Fuit autem in ea conſultatione incre
dibilis de tua reſtitutione o͂nium patrum co͂ſenſus qui locus multa
de animi uirtute de animi moderatione ac de ĩdignitate fortune tue
honorifice dicta ac reſponſa habuit necnon multo poſt ex co͂mu͂i
ſnia placuit rogationem de hac re fieri Senatus ergo conſultu͂ eo
dem die conſcriptum fuit: ꝙ no͂ ſolum patriam ſed etiam bona tu
a & dignitatem recuperares Ego uero (ut ſtatim dixi) no͂ expecta
ui ut hec patrum ſententia ad te ferretur ſed antecedere uolui ut q̃
amore & beniuolentia prior eram citius tibi de o͂nibus rebus a no
bis geſtis congratularer. Vale.

QVo minus expectate littere tue de mea r͂ſtitutione fuere
eo gratiores mihi extiteru͂t. Video equidem ꝙ amor tu
us undiqꝫ ſe expa͂dit. nec facile dicam q̃ res maiore uolup
tate me affecerit an ꝙ ſenatus conſultum de meo reditu prouulga
tum ſit an ꝙ tu illud mihi in primis nunciaſti Cu͂ enim o͂nia patri
bus co͂ſcriptis debea͂ qui mihi illum optatiſſimum patrie co͂ſpectu͂
qui opes qui dignitate͂ reſtituerunt plura tamen uideor tibi debere
qui neqꝫ in exilio unq̃ deſiſti me co͂ſolari et de mea r͂uocatione ĩ ur
bem ita attentus fuiſti ut o͂nes neceſſarios meos & ipſam re͂publica͂
que me reſtituebat hoc officio hac humanitate uinceres Sed cupio
per te certior fieri utrum mihi liceat propter inimicos meos tuto
eſſe in patria etiam meo more priſco & cauſis amicorum: & reipu
blice uerſari Scis quidem quot ĩimicos ea res mihi fecerit dum re
ſiſto potentie illorum qui putant ſe nullis aut legibus aut equitati
ſubiectos eſſe unde omnium meorum maloru͂ origo fluxit Mallem

autem (ut aſſueui) uitam ĩ exilio agere: q̃ totiens ĩ eoſdem fluctus
ac perturbationes reuolui. Spero tamen ea ſapiẽtia ac moderatione
patres conſcriptos eſſe: ut nihil decretũ ſit ab his quod non ueliut
conſtanter & bene tueri Sed magis ſecuro animo ero: ſi prius a te õ
nia explorata eſſe intellexero. Vale

NVlla res eſt q̃ te perturbare debeat ſi eo tempore de pace
agitur quo maxime de uictoria tue partis omnia permitte
re & ſperare uideberis Maiorem crede mihi modeſtia tua
laudem referres: q̃ tuliſſes gloriam ex uictoria. habet (nõ nego) q̄d
magnificum & admirabile ĩ oculis hominum fama bellorum mul
taqꝫ ſepenumero ipſa diſciplina militaris magna reipublice adiumẽ
ta ingenerauit que niſi ſuſcipiamus & ſingulari quadam laude pre
dicemus: certe uel ĩuidi uel inſueti rerum maiorũ uidebimur Sed
caue quicq̃ ex his que repoſita ſunt magis in fortuna q̃ in uirtute
poſita tu uel mĩme compares Nullius enim imperatoris aut ducis
maximorum exercituũ laus & gloria tãta fuite quin illa et cẽturio
nibus communis eſſet & his qui manu fortiter cum hoſte conflix
iſſent Modeſtie uero humanitatis clementie & ceterarũ uirtutum
neminẽ his habet ſocium uel participem: qui illis rc̃te utitur. Qua
re tibi perſuadeo nullam ex tuis laudibus maiorẽ: q̃ ſi publicis cõ
modis ĩſeruies & paci ſtudebis que ſi recta ſit: omni bello melior ſẽ
per fuit. Vale.

NOn ignoro de pace ſemper auide audiendum eſſe: etiam
ſi muros (ut dicitur) aries pcuſſerit. ſed illã non arbitror
pacem eſſe dicendam: que plus habitura ſit inſidiarum q̃
beniuolentie ſcio a te omnia bono animo dici· ſed (plus puto) nõ ſa
tis attendis que cauſa ad pacem hoſtes meos impulerit Cum enim
ſe deſtitutos omni preſidio uiderẽt & iam omnia deſperata: cogita
uerunt qua ratione poſſent aliquod ſpacium reſpirationi dare non
ut ſibi perpetuum eſſet quieſcẽdum: ſed ut acrius bellum poſſent

reſtituere Nemo quidem naturam eorum melius nouit q̃ egoipſe qui ſuperioribus temporibus ſepe de fallacia eorum doctus fui de hinc perſuadent ut te ſpōſorem pacis pro ipſis prebeas nec proſpicis ꝙ non tam animo pacem optent: q̃ ut tempori conſulant Nollē ſapiens eſſe meo periculo ut hanc animi modeſtiam tātifacerem. ꝙ illam uictorie quam in manibus habeo anteferam Quare nihil aliud habeas noli mihi ſuaſor eſſe in ea re que mihi poſſet plura quā credis non ſolum incommoda: ſed etiam uite mee pericula afferre. Vale.

SI optas a me ſcire quid a te maxime uelim: ſumma eſt ne minoris amicitiam meam facias quam ego tuam: ſcis quātum amaui te & quantum excoluerim · Nunq̃ ullum fuit tantum in re mea commodum: quod pro te nō negligerem nec incommodum: quod pro te non ſuſciperem: ubi hoc uſui tuo accedere ītellexi Neſcio quo alio officio aut quibus ſignis maioribus tibi declarare potuerim quantum te: & diligerem & obſeruarē Tu niſi me ames & cariſſimum habeas: neſcio quam cauſam ſatis ydoneam afferas Cum enim ceteris in rebus ſemper optauerim alios uincere: certe in hoc uno et ſi a te non uellem in amore ſuperari: tamē parem te mihi eſſe maxime cupio. Vale.

LIttere tue magnam mihi attulerunt moleſtiam Amo enim te ex animo & ualde obſeruo Tu uero mihi uideris amicitiam meam ſubaccuſare Nec ſatis intelligo quorſum hec uerba tua pergant. Vellem poſſē animo imperare & reſpōdere mihi modeſtius Sed poſtquā me cogis: cum bona uenia tua uellem r̄ſponderes mihi quando tibi in amore non reſponderim īmo quando te amādo non anteceſſerim Aut enim uim amicitie ignoras: aut male ab alio audiuiſti Non nego te nullum in amicitia noſtra officium pretermiſiſſe nec erat iſta commemoratio tua neceſſaria: niſi me plane uis (ut mihi uideris) ingratum in te dicere poſſem hoc i loco mihi niſi pudor eſſet impedimento: multa narrare q̃bus agnoſceres

nunquam me tibi ullo officio aut beniuolentia ceſſiſſe ſed non com mittam ut beneficiorum meorum uidear maiorem rationē habere quam amicitie Nihil enim mihi uidetur minus amantium eē: quā ſui officii meminiſſe & alieni obliuiſci. Viceris ergo me amādo nul lo te unquam beneficio affecerim quin fueris ſemper in his rebus attentiſſimus: que uſui meo accederēt Nullum ergo pro te laborē nullum periculum pro tua ſalute ſuſceperim quid ē quod a me ue lis: in quo me accuſas. cupio omnia a te ſcribi & ē (ut dicitur) ami corum proprium omnia inter ſe aperta habere. Si quid erit quod a me ſit corrigendum: dabo operam ut quo tardius te amādo pro ſequutus fui: eo celerius non ſolum hanc moram proſequendo cor rigam: ſed aliquando etiam antecedam. Vale.

NOn putaui id te laturum tam iniquo animo. quod ego e quiſſimo certe ſemper ad te ſcripſeram. ſed poſtquā res iſ ta que ſine lite erat fuit in controuerſiam deducta & ami corum proprium eſſe dicis omnia inter ſe habere aperta: ita reſpon debo tibi: ut nō putes me ad te ſine cauſa ſcripſiſſe Sepe ad me caius cecilius querelam detulit quod nihil ſumma familiaritas quam me cum habet ſibi apud te profuit: quin ſemel ac iterum te admonuiſ ſem nullum ex ōnibus officiis tuis poſſe maius eſſe: quam ſi mea cā illum recommiſſum habuiſſes. nec patereris ſibi a tuis iniuriam fie ri nunquam tamen adduci potuit ut uerbis eius fidem haberem: donec ſermone & litteris multorū idem afferri mihi ītellexi Scripſi ergo ad te et qua potui modeſtia uſus fui Satis mihi erat cōmonefa cere te ne ego minus a te amarer: quam tu a me diligebaris que res (ut uideo) tibi permoleſta fuit Sed liceat his qui ſe amant. aliquid inter ſe expoſtulare liceat etiam accuſare iraſci. Modo illud putēt altiores eſſe uere amicitie radices: quam ut leuiſſimis cauſis tolli de beāt Si placet: facile concedam tibi me ſuperatum eſſe a te nō ſolū beniuolentia ſed etiam omni officio & diligentia in me & in eos ō

nes qui mei ſunt. Fuerim inofficioſus etiam (ſi uis)contumelioſus
in te õnia tibi concedam:ſi illud mihi conſtabit non te putare alio
nunc me eſſe ĩ te quam olim cum te iudicabas maxime a me diligi.
.Vale.

QVod in me fueris equo animo:hoc tue modeſtie fuit· Sed
cum ignorarem cauſam cur me admoneres:illud ego iudi
caui non fuiſſe amicitie tue:preſertim cum nullius errati
conſcius fuiſſem Sed non concedam caio cecilio quod iure poſſit a
liquo loco dicere ſe nullum officium meum neglexiſſe Si uero quic
quam a me optauit quod minus quam equum eſſet ipſe potius ſibi
imputet Nihil eſſe puto:quod amicorum cauſa preter honeſtũ ſit
agẽdũ ꝙ niſi uidero me facile paſſum eſſe a neceſſariis meis(ut ip
ſe dicit)ĩiuriã ſibi fieri:illud uideat ne uerius poſſit a ſe dici noluiſ
ſe me rationẽ neceſſariorum meorũ negligere:cum ultro inuectus
eſſet:iudicaui quidẽ non minus a te diligi quam hunc hominẽ qui
(ut uideo)uult amicitia tua abuti. Qui autem litteris & ſermone
alioꝝ idẽ.intelligeres non maiorem fidem oportere illis haberi quã
ſibi arbitor Sunt enim omnes aut inimici aut ĩuidi Sed hic ſit finis
Quãtũ me ſis amaturus in te erit Spero ꝙ ſũma beniuolentia me
proſequaris Ego õnia pro te ſuſcipiam que digna ſunt noſtra ami
citia. Vale.

NIſi de tuo in me animo ſatis perſuaſum haberẽ: dubitarẽ
ne tibi moleſtus fuiſſem:cum his diebus cauſam lucretii a
pud queſtorem noſtrum contra neceſſarium tuũ defendi
Sed cũ ſuperioribus temporibus nihil a me geſtum in amicitia noſ
tra cognoſceres quod a ueteri eſtimatione noſtra alienum eſſet Pu
taui ĩ hoc facto meo te nõ ꝑmutatuꝝ fuiſſe iudiciũ meũ neqꝫ ea de
re ad te nõ ſcripſi:qa te negligerẽ:ſed parti occupatõibus meis:par
ti qa iudicarẽ ita te ſẽtirẽ ut nihil a me ſine cã ĩ tuos eẽ factũ crederẽs

Quare a te maxime uelim ut (ſicut facis) plus mihi credas ſi forte aliter de ea re ſcripſiſſet quam de his hominibus qui inter nos diſci dium optant. Niſi enim ſperarem propediem apud te eſſe diligen tiſſime iam omnem cauſam ad te ſcripſiſſem Interim hoc de me iu dicabis nullo tempore amicitie tue reſpectum maiorem me habuiſ ſam: quam dum cauſam iſtam honeſtiſſimam cum ratione cōtra ho minem tibi neceſſarium ſuſcepi.

. Vale.

b Bene eſt ꝙ (ut ſoles) de meo in te animo iudicas Cum enī te ualde amarem: anteferremq; ōnibus quos poſtea notos habebam: non poteram cogitare quin idem tibi de me ac cideret· perſuadebāq; nihil a te geſtum ī defenſione lucretii quod non officio tuo alienum eſſet Gaudeo tamē ac plurimum letor: ꝙ his cogitationibus & conſiliis meis acceſſerunt littere tue. q̄ illius ueteris beniuolentie tue que in me & neceſſarios meos ꝑpetui amo ris teſtes eſſent Quod autem in iudicio contra neceſſarium meum ſteteris: nec reprehēdo nec accuſo. Scio enim id a te (ut ſcribis) ho neſtiſſima ratione factum Plus ego uni tibi q̄ omnibus aliis credo. Noui enim modeſtiam et antiquam conſuetudinem prudentie tue Si quid uero in hac re culpa neceſſarii mei cōtractum eſt id uelim ſcias mihi omnino diſplicuiſſe Tu quid ad officium tuum pertine at uidebis Ego uero iudicium meum de te non mutabo.

. Vale.

c Cupis a me ſcire quo in ſtatu res noſtre ſint: caput eſt: ꝙ ſi omnes in excidium noſtrum coniuraſſent ui x deteriori loco poſſemus eſſe Conflictamur enim bellis non ſolum exteris: ſed etiā (qđ ſūme deteſtandum ē) ciuilibus & īteſtinis Fo ris uagātur hoſtes. paſſim agri diripiunt̄ rura hoſtili īcēdio flagrā tur. homines ceduntur Intra menia uero īter ciues male conueniť

Nemo eſt qui publice utilitati ſeruiat Quiſque uult in ciuitate pri
mus eſſe Nullus pudor nulla reuerentia legum ī urbe eſt Iam pa
lam ſeditiones parant ciues Nihil mali eſt quod amplius reſtat: ni
ſi ipſa captiuitas que nos omnes hoſtili ferro ac ſeruituti ſubiiciat
Eo quidem peruentum eſt ut minimum malorum mortem ipſam
iudicem Vides que ſit patrie noſtre fortuna : que tolerabilior aliq̄
to eſſet niſi nos ſpes omnis iam dereliquiſſet. Vale .

ETſi rumor ſiniſter de rebus ueſtris aduerſis ad me delatus
eſſet: non tamen putabam omnia apud uos deſperata eſſe
Plura ergo q̄ uenire mihi in mentem potuiſſent: uobis ac
ceſſerunt Sed omnia uobis ab extimis hoſtibus aduerſe ceciderunt
Firmat bellicus & circumſona menia ueſtra. Toleranda ſunt omni
a & fortiter ferenda que ab illis uobis imminent Illud magis uiſū
eſt mihi miſerum : quod de ſeditione & odiis ciuium ad me ſcrip
ſiſti Que res niſi de conſilio & autoritate eorum qui bene uolunt
reipublice cōſultum eſſe inſtigetur plane mihi diuinare uideor om
nia futura que etiam tu maxime times Non ſatis admirari poſſum
que amentia ciues tuos in hanc diſcordiam traxerit: niſi forte aliq
ſunt qui ſe putant rerum dominio potituros: ſi omnia in poteſtate
hoſtium ueniant Et eſt timendum ne inimicorum ueſtrorum dolo
peſtis iſta cōtracta ſit quo facilius illi uictoria potiantur. Mallem
hoc loco poſſe a uobis hoc malum leuare hoc meo preſidio q̄ eo tē
pore conſulere quo ueſtra reſpublica minime poteſt conſiliis iuua
ri Sed poſtq̄ res eo peruenit ut id quod potius uolebam non poſſit
a me fieri: non committam ut nō ad te ſcribam: quid de noſtre rei
publice ſalute ſentiam Explorandum eſt ab ipſis qui rempublicam
ſaluam uolunt quo quiſque animo ſit & ſapienter ſollicitandi ſunt
omnes olim ſocii ueſtri:

ut fidei & amicitie ueteris meminerint Preſidia ſociorum ſunt a uo
bis occulte in urbem recipienda: donec uideritis ui poſſe cogi illos
qui non bene ſentiunt de libertate ueſtra Nunquã autem morbus
iſte curari poterit: nec malum hoc quod iam inueterauit a uobis tol
li. niſi abſcidatur ab ipſo corpore illa pars que eſt egra. Spero ꝙ ſi
meo conſilio tua ciuitas uſa fuerit: breui intelliges a uobis depulſũ
eſſe omne periculum quod in ipſis uiſceribus abundat. Sicut enim
ego ſentio quid uos i re ueſtra facturi ſitis etiã atqꝫ etiam prouide
bitis Ego enim non minus de ueſtra ſalute laboro: q̃ [illegible] uobiſcũ
mihi eſſent cõmunia.

Vale.

NE deſiderium tuum differam: ſtatim ſatiſfaceam de eo qđ
maxime optas a me audire Abſolutus es paribus omnium
iudicum ſententiis & lis ſecundum te data Nunq̃ uidi at
tẽtiorem aut magis eruditum in cauſis agendis: q̃ iſipẽ eſt cui cau
ſam tuam mandaueras Ibi enim patuit q̃tũ uis dicendi poſſet apud
iudices Fuit quidem adeo uehemens & acer in propulſandis cri
minibus que tibi obiiciebantur. ut omnes iudices & tibi perbenig
nos: & aduerſariis infeſtos tibi redderet laudabant omnes ingeniũ
oratoris huius Probabant cauſam tuam: & equitatem iudicum pre
ferebant Cum uero itum eſt in ſententiam: tantus omnium cõſen
ſus fuit: ut non minus in rem congratulati ſint q̃ ſi negocium com
mune ageretur Hec ad te uolui ſcribere ut animum tuum liberarẽ
ea ſollicitudine qua (ut ſcio) multum afficiebaris. Vale.

HAbeo tibi gratias & magnas quidem: ꝙ me liberaſti ſolli
citudine maxima et moleſtia Sed non minori uoluptate id
me affecit: quod ad me ſcripſiſti de patrono meo homine
modeſtiſſimo & eloquentiſſimo delector enim uehementer laude
ſua & officium eius ſemper magnifeci Nam & ſi nunq̃ dubitaue
rim de mea cauſa quin ſecundum me lis eſſet danda: tamen quia

tamen quia in iudiciis non aliter ĩ q̃ nauigando ſepe ĩminet piculũ niſi is qui gubernator eſt peritus in arte ſit Semp uerebar ne equitas cauſe mee: aliam fortunam habuiſſet ab ea quam optabã Gaudeo itaq; me talem ſortitum eſſe oratorem ĩ quo neq; ſũma eloquẽtia neq; ſtudium defuit breui (ut ſpero) per meipſum illi cõgratu labor Interim ſignificabis ei me ſummam eius ſtudiis atq; officiis habere gratiam. Vale.

Quid de te ſentiant omnes & amici tui & ciues tui: ſignificari tibi a me deſideras Omnium una ẽ ſententia: neminẽ ex equalibus tuis maiorem eſſe ingenio: ſed maxime uereri ne illo ſatis modeſte utaris Quare mi anthoni ſi fama bona te delectet: ſi opinio hominum quam nunc certe non paruam ſuſtines: uide ne ceteris uirtutibus tuis que magne ſunt ſola modeſtia deficiat Intelligo quidem te ſummum in urbe noſtra ciuem futurum ſi ĩgenio tuo modeſte uti ſciueris Quod ut facias etiam atq; etiam rogo. Vale.

Dum modeſtiam a me deſiderari ſcribis ſcio hoc unde proueniat. Sed faciam intelligent omnes & ciues et amici mei ſi alia ĩ me uirtus ſit nec iſtam deeſſe. Non poteſt fieri qui iſta etas multa habeat que reprehendãtur a ſenibus Et ſepe quales reperiuntur qui propter inuidiam aut confingunt aliquid. aut maiora uicia noſtra faciunt ſi quis uel ingenio uel ſtudio preſtare illis uideatur Inde ſcio cauſam omnem proceſſiſſe. quia homines cũ oĩa in me laudauerint: ſubſtrahunt mihi opinionem modeſtie ſed nõ permittam eos eſſe diu in iſto errore Incumbam in hoc unum ut neq; etate ĩ q̃ ſũ: neq; labore ĩpediar: quĩ oĩa faciã q̃ad extermĩati onẽ hoĩm accedũt tu me (ut facis) ad hãc rẽ adiuuabis: ut ſicut tuis adhortatiõibus et cõſiliis multo ardẽtior factus ſũ ad bonas artes:

ita te beniuolentiam meorum ciuium cōſeruaſſe per te intelligam

.Vale.

Nn

Vnq̄ alias de maioribus q̄ nunc rebus ad te ſcripſi. Tan te enim ſunt ut non modo te ad legendum inuitare: ſed eti am ualde concitare habeant. Maximi quidem apparatus agitantur quales forte a noſtra urbe condita fuerunt Magni equi tatus conſcribuntur. claſſes inſtructiſſime armantur. fabricantur noue triremes: apparaturq; bellum ingens mari & terra cōtra gē tem ſemper nobis inimiciſſimam Et eſt omnium ſpes nūq̄ tempus fuiſſe nobis datum: quo melius de uictoria concipiendū fuerit. quā ſi adepti fuerimus: eterna pax urbi noſtre futura Omnes enim gē tes (hac una excepta) que nobis bellum inferre poſſent: aut nobis amore deuicte ſunt aut armis aut ui cōpreſſe Nihil aliud ergo noſ tre reipublice reſtat: q̄ ut etiam hanc nationē frenemus. qđ nobis factu non erit difficile modo conſiliis noſtris celeritas adhibeatur. habemus omnia que facile poſſūt noſtris conatibus uictoriam ſup peditare hoſtis improuiſus eſt: nos cōſilio muniti Ille imparatus nos omnibus rebus neceſſariis inſtructiſſimi Ille domeſticis & exteris bellis iam fractus & debilitatus eſt. Nos uero integri & nunq̄ alias potentiores. Quid plura: q̄ multe urbes a fide & ſocietate noſtrorꝝ ciuium defecerunt Noſtre autem urbes cotidie uiribus noſtrorꝝ ſo ciorum augentur. Nihil ergo eſt cur non plane iſtam uictoriā ma nu teneamus nihil deeſſe nobis uolumus. ſed bene etiam de ipſa ma turatione ſpero: cum nunq̄ ad huiuſmodi rem conficiendam prudē tioribus aut fortioribus ducibus uſi ſumus Scripſi hoc ad te uide ne quicq̄ eorꝝ prius efferas: q̄ r̄ipublice intererit ſed hoc nolui te igno rare: ut quod maxime te optare ſciebam: de maximis rebus a nobis que hic agitantur per me doctior fieres.

.Vale.

PRiuſq̄ litteras tuas recepiſſem: iam ōnia de quibus ad me
ſcribis apud nos diuulgabantur. quod minime oportebat
fieri. ſi mos antiquus in noſtro ſenatu fuiſſet ſeruatus Ni
hil enim apud noſtros maiores cuſtodiebatur magis: q̄ ſilentium in
deliberationibus & cōſiliis rerum que ad publicam utilitatē ptine
bant. Sed de hoc ſatis ad te qui iſta non ignoras illud magis ad rē
que nunc agitur pertinere arbitror utrum ſapiēter a uobis delibe
ratum ſit de bello ſuſcipiendo: pro quo tantus apparatus īſtruitur
Videris quidem ſpondere certam uictoriam patrie tue & ōnia be
ne ſperare Ego uero cū nihil magis incertum uideam q̄ exitus bel
lorum & omnia q̄ agitatis patefacta hoſtibus ueſtris uideat̄ eē: ue
reor ne ueſtra conſilia fallantur. Qnare ſi potius de pace fuiſſet de
liberatio ueſtra ſumpta: ea res non ſolum honeſtior: ſed etiā tutior
uobis fuiſſet Poteras enim exemplis aliarum gentium uti: & uide
re ſepe multas ciuitates bella ſuſcepiſſe. que q̄uis omnia expedita &
inſtructa habuerunt: tamē infelicem exitum ſortite ſunt. Cartago
urbs potentiſſima multis ānis (duce hānibale bellum geſſit cū ro
manis) & quāq̄ uaſtitatem ytalie uidiſſet & romam bene captam
tamen exitus non fuit uictorie ſed captiuā tandem ſe uidit & roma
nis legibus ſeruire Cirus etiam rex perſarum cum annis fere trigi
ta multa bella feliciter geſſiſſet. bellum ſcithis ītulit ſperabatq̄ illa
gente uicta ſe poſtea in perpetua pace futuꝝ Quem autem finem
tanti conatus eius abhorruit. thanays regina ſcitarum (capto rege
et ducentis militibus pſarum ceſis) ſatis edocuit hec a me non cōme
morantur: ut bella que a uobis gerēda ſūt malum exitum habeāt:
ſed dum licet: animum ueſtrum potius ad pacem & concordiā
quam ad bellum conuertatis Nec eſt aliqua res que hec uo
bis diſſuadere debeat. poterit enim maiore cum gloria totum
hoc negocium confici: quam illud bellum adminiſtrari. quia
contra hoſtem non imparatum (ut ſcribis) Sed prouidum

ac potentem bellum ſuſcipitis. Et eſt timendum ne alie gentes r̄no uent ne ciuitates q̄ nunc metu potentie ueſtre coniuncte adhuc uobiſcum ſunt. deficiant a fide erit itaqꝫ ſapientie ueſtre omnia iſta uider̄. modeſtieqꝫ et humanitatis: nō auerter̄ animū ab oratione eorū qui pacem uobis perſuadent Si autē in ſuſcepto conſilio ueſtro manetis prouidete ne in ſenatu ueſtro deliberata fuerint ea: que ante ad hoſtes perueniant. q̄ a uobis quicq̄ inceptū ſit: hec ad te ſcripſi q plurimum in. r. p. potes: ut ſi tibi uiſum fuerit: ſenatū de hac re habeas & maturius de his rebus inter patres condeliberet̄. ego enim ꝓ fide & beniuolentia mea in uos omnes cupio. uobis omnibus bene cedere. Vale.

SI nullo tempore de rebus magnis ad te ſcripſi. Illud profecto eſt ſummum ac maximum omnium: quo tanta mihi uidet̄ mala r̄bus noſtris īpender̄: ut niſi deus aliqs a nobis hec ipſa auertat: facile poſſum noſtraꝝ partiū deſolationem ac minā diuinare bellū enim atrociſſimum et famā icredibilē ac peſtē qualē nōdū neqꝫ legimus neqꝫ audimus: tota ferme prouincia iā dudū eſt ꝑpeſſa neqꝫ uis tāti mali aliq̄ ex ꝑte adhuc remittit̄ ſed malū hoc dieti integraſcit & ſemꝑ deterius habet Cogita ergo non diu poſſe nos tantas clades perferre quō enim uſqꝫ nūc ꝑtulimus Nūc uero defeſſi patiēdo ſumus et ſpes ipſa que (donec aliqd potuimus) nos aīabat ad hec ipſa mala uel repellēda fortiter: uel ꝑferēda ſapiēter: ita remiſſa eſt: ut nulla ōnino eſſe uideatur Quis ergo nō facile diuinare poſſet nō ſolū deſolationem: ueꝝ etiam illam ipſam urbis noſtre ultimam interitionē. erit eni tēpus in quo ubi noſtre cītatis ueſtigia fuerint: homines querent neqꝫ extabunt ulla ſigna huius olim potentiſſime ac florentiſſime patrie noſtre: niſi deus iram ſuā remiſerit & ceperit nos tantis malis feſſos iam tandem propius aſpicere. Et quoniam humana preſidia res noſtas deſtiterunt cogimur (quod in tempeſtate ſepe nautis accidit) omnia conſilia noſtra omnem ſpem & cogitationem ad deū referre ad quā rē cōſequēdā

nobis eris & adiutor et ſocius Quãuis deus uideat᷑ auertiſſe animũ
& aures a noſtris precibus: tamẽ ſperamus clementiam ſuam muta
turam eſſe in melius mala quibus cõflictamur ac pene conficimur.
LIttere tue tantã attulerũt animo meo moleſtiã ut nullo tẽ
pore maiori in merore fuerĩ Cum enim eo perducte ſũt
fortune noſtre.r.p:ut iam nihil preſidii poſſit ab homini
bus expectari mxaiẽ timedũ eſt: ne diuino etiã auxilio priuati ſi
mus qđ ſi noſtro alio errore nobis accidiſſet:putarẽ omnia nõ ſolũ
equo:ſed etiam forti animo perferẽda Sed cũ hii ſemper fuerimus:
qui pro libertate cõmuni pro fide ſociorũ maxima bella magno cũ
periculo ſepe numero ſuſcepimus: neſcio qua iniquitate fortune
eo peruẽtum ſit:ut diuino ſimul & humano preſidio priuati ſimus
nec procul abeẽ uideo mala õnia que urbi noſtre euẽtura diuinaſti
Querent(ut ſcribis)fortaſſis homines qui poſt nos uiuẽt: ubinam
fuerunt tante urbis fundamẽta & tandem illa ipſa patrie noſtre fa
ma qua diu in italia floruimus:forte iteribit:poſtq̃ neq; id extabit
cuius rei gratia noſtra gloria & nomẽ dudum ingẽs fuit Vna res
poteſt ĩ tãtis malis cõſolari:ꝙ habemus exẽpla clariſſimaꝝ urbium
atq; regnorũ que ſimilem exitum aliquando habuerũt:ita ut nihil
aliud ad nos q̃ ipſum nomen peruenerit.Plures uero ego arbitror
ciuitates fuiſſe que ſuis tẽporibus gloria rerum geſtarum ĩſignes
& preclare extiterũt cum quibus fama ſimul extĩcta fuit propter
inopiam poetarum aut oratorum ꝗ ſua geſta aut oratione aut car
mine illuſtrarent & non paterentur earum rerum que digne ĩmor
talitate eſſent:memoriã interire Vtinam noſtra.r.p.que glorie aui
da fuit:ita & homines conquiſiſſet quorum eloquentia ſempiterna
eſſet rerum noſtrarum memorãdarum cõmẽdatio. Nũc ĩcipio itel
ligere quanta debeat eẽ ueneratio apud õnes ciuitates magnificas
eorum:qui ſciunt egregia ratione rerum uel pacis uel belli facta
complecti quam maximam oportunitatem defuiſſe noſtris homini
bus non ſatis poſſum admirari:cum iudicare poſſent omnes ſuos

conatus ac labores a te fruſtra ſuſceptos eſſe: niſi prouiderent qua
ratione poſſent ĩmortales fieri. Sed de hoc hactenus conſilium ue
ro tuum quo in rebus externis dicis eſſe utẽdum: ſuſcipio & laudo
quãquam ſerum eſt (ut aiũt) tempus placandi ſuperos cum magis
neceſſitas quã noſtra uoluntas facit nos ſupplices Mallẽ hoc reme
dio uſi fuiſſemus: cum nobis õnia erant integra & ſignum fuiſſet ea
a nobis fieri ex animo de qua re plura non ſcribo poſtea q̃ a nobis
corrigi non poteſt. Facimus ergo quod & ipſi naute ĩ ſumma tem
peſtate faciunt (utar enĩ libenter exemplo tuo) iam arbore fracta
& caſſata naui: noſtra õnes uota faciamus ſi deprecatio noſtra exau
dita fuerit: ne ĩgrati reperiamur aduerſus numina Si uero fata nul
la noſtra pace inflecti potuerit eo bono fruemur quo utuntur illi
qui in ſuis rebus aduerſis nihil a ſe pretermiſſum eẽ ĩtelligãt.

MAximã omnium laudem hodierno die conſecutus eſt ex
ercitus noſter. qui fortiſſima pugna eouſque ĩ acie ſtetit
contra hoſtes: ut pertinaciter pro defenſione patrie mori
endo clariſſimam inde uictoriam retulerit Amotus ergo a nobis il
le ingens metus ac ſumma totius urbis trepidatio Cum enĩ malu
imus ſemel perire quam diuturna obſidione premi: inſperatã uicto
riam conſecuti ſumus quo in bello nobis certe uiſum eſt ipſum ce
lum ac õnia numina pro nobis militaſſe talis enim huiuſce maximi
cõflictus exitus fuit ut uix ullus noſtrorum militũ in bello cecide
rit Quam uero fortunam alia pars habuerit: ex hoc apparet ꝙ õ
nes tãquam pecudes ad moriendum parati fuerunt. Signa uiginti
militaria capta caſtra omnino hoſtium fracta & direpta ſunt nẽo
in illa pugna fuit qui aut in ore gladii exceptus nõ ſit: aut a noſtris
copiis ĩterceptus Cum autem uictor noſter exercitus in urbem
reuerteretur plurimis ac maximis hoſtiũ tropheis ornatus mirꝫ in
modũ tota ciuitas noſtra fuit ad ſpectaculũ effuſa. Nẽo erat q̄ non
daret laudes & grãs deo Omnes uero nõ uti rẽ humanã: ſed diuinã
laudabant Tãta uero leticia & exultatio omnium fuit: ut non iam

multorum hominum: ſed unius facies eadem atq; idē animus uide retur Nullius uero hominis edes ōnibus non patebāt Paſſim noſtra militia excipiebatur. tanta largitate & rerum omnium copia: ut nunquam ī ſola ſumma fertilitate agrorum maior fuerit. Volui hec tibi omnia nota eſſe: ut qui periculorum noſtrorum ſemp ſocius fuiſti. etiam publice tranquillitatis ꝑticeps fieres & fortunis noſtris congratuleris. Vale.

QVo minus expectatum fuerit a me de liberatione uīa eo mihi uictoria de qua ad me ſcribis iocundior fuit etiā & gratior Non poteram quidem non magno dolore conficii: cum audiebam urbem ueſtram artiſſima obſidione cinctā eſſe dolebam & plurimum ciuitati que diu caput noſtre prouincie fuerat. debere in deditionem hoſtium uenire. liberaſti ergo me hodie maximo timore quo pro ueſtra ſalute conficiebar & hēo tibi q̄s debeo gratias: qui me ꝑticipem feciſti rerum que uobis ꝓſpere ceſſerunt. Intelligo quidem ex his que uobis diuinitus contigerunt: quāte cure debeat ſalus ueſtra hominibus eſſe. cum eadem iam deſperatis omnibus: a ſupis immortalibus cōſeruata fuerit Neminē arbitror eſſe qui non iudicet iſta (ut ſcribis) numina celi ꝓ uobis non ſolum pugnaſſe: ſed etiam uiciſſe Sed aliud a uobis etiam atq; etiam uidendum eſt: ne animum ueſtrum nimium in ſecūdis rebus efferatis. Et illud maxime ꝓuidēdum (ut facitis) ut uictoriā uīam potius ad diuinam cauſam q̄ ad humanam referatis Sumus enī fere omnes in periculis noſtris animo ſubmiſſo & tunc ſumme ueneramur: ac extollimus dominum deum. Neſcio qua īiquitate poſtea ingrati reperiamur: cū ſumma uotorum attigimus deinde querunt homines nullam felicitatē eſſe ꝑpetuā & fortunam accuſant. Ego uero nullā aliam eē ꝓſperā fortunā aut aduerſā iudico: q̄ diuinam ꝓuidētiā. que homines nuuc rebus aduerſis exercet: nunc ratione corrigit. deinde autē reꝝ alia alia ē ratio quaꝝ īſtabilitas ſepius uicio noſtro: q̄ fortune nobis accidit. Nec ad te iſta nunc ſcribo quia

putem a te ignorari: ſed ut ciues tuos cõmonefacias nullo tempore deum eſſe magis timendum: quam ubi maiora ab illo beneficia ſuſcepimus Spero bene de ciuibus tuis non nihil tamen ualebit apud eos autoritas tua:ſi docueris nihil magis.r.p.conuenire: quã ut fortitudinem in bello:ita religionem in pace colere. Vale.

NIhil eſt quod libẽtius faciam:quã de maximis & pulcherrimis rebus que hic fiũt te certiorem reddere Poſtea enĩ quam noſtra ciuitas hoſtili metu liberata ocio ac paci ſe dedit: incredibile eſt quantũ ſtatus ipſe reipublice reformari in dies & quaſi renouari cepit. Si que erant ueteres inter noſtros ciues diſcordie:õnes ſtatim ſublate fuerunt Principes urbis nouas affinitates ineũt Artes que propter uim bellorum ĩterierãt maiore cultu quã patrio:ac maioribus opibus repetuntur:neque unquã alias in tanto precio fuerunt· Plurime uero leges ãtique & uetera ſtatuta que interierant: propter noſtram inſolentiam ac negligentiam modo renouãt᷑ Et cõmuni fere õnium cõſenſu iam approbata ſũt quibus ſi obtemporatum fuerit nemo dubitat qui breui noſtra in ciuitate(is enim ẽ ſtatus urbis noſtre)aliquãdo beatiores uideamur quod diuturnam calamitatem exp̄ti ſumus & fortiter ꝑpeſſi:quãſi eadem(qua diu freti eramus)trãꝗllitatẽ & ocium ſemꝑ inueniſſet Gaudeo itaqꝫ hec tibi cõmunia facere:ut ꝗ ſemꝑ noſtre glorie attẽtiſſimus fuiſti:felicitatẽ nr̃am hoc tempore nõ ignores. Vale.

DE his que ad me ſcripſiſti magnam certe uoluptatem animo ꝑcepi Cum enim ſemꝑ continuo in metu ſteterim: quam diu fuit de ueſtra ſalute dubitatũ: magna moleſtia me liberaſti: cũ ſuꝑioribus litteris tuis ĩtellexi ciuitatem ueſtrã ab obſidione(qua opprimebat᷑)liberatam eſſe Illud autem tãta leticia me affecit ꝙ mihi r̃nũciaſti non ſolũ uos grauiſſimo ꝑiculo eſſe exemptos:ſed etiam ipſam.r.p.quaſi nouã aliquam formam & beatiorẽ ſtatũ dieti ſuſciꝑe Gaudeo mediuſfidius & pluſquã credi poſſet:felicitate ur̃a letor Video eqdẽ illa egregia maioꝝ ueſtrorum

in rempublicam fundamenta magno ſtudio a uobis excitari Nam
cum leges in quibus ueſtre ciuitatis ſalus erat poſita quaſi in oblui
onem ueſtrã ueniſſent:nec mos antiquus in urbe ſeruaretur: nihil
mirum fuit ſi patria ueſtra ad obſidionem perducta fuit. Nunc ue
ro reſtitutis legibus:& repetita omni bona conſuetudine: ſpero nũ
quam ciuitatem ueſtram ampliorem aut opulentiorem fuiſſe: quã
breui tempore futura ſit.modo in medio curſu non deficiatis Sed
ubi quiſque priuate potentie magis quam reipublice īſeruiat:timẽ
dum erit ne hac noua libertate fruſtra gauiſi ſitis Retinenda eſt er
go inter uos concordia nec confirmande ſunt leges antique & edẽ
da ſunt noua īſtituta nec permittẽdum eſt ut quiſquam plus poſſit
i ciuitate:quam equitas quam iuſtitia Quod ſi a uobis perfectum
fuerit:plane uideo.r.p.(ut ſcribis)in tota prouincia primã eſſe fu
turã.& uos īpaturos his gẽtibus:qbus aliquãdo ſeruiuiſtis. Vale.

SCio te nouarum rerum cupidum eẽ & accuſaſſe me ſepe
quod nunquã ad te ſcribo de his rebus que hic fiunt faci
am hodierno die ne deinceps poſſis criminari negligenti
am meam Implebo te non uulgaribus(ut multi ſolẽt) neque falſis
mẽdaciis:ſed magnis & de quibus certos autores habemus. Nuper
ex egipto quidam in urbem noſtram nauigauerunt a quibus cum
noſtri ciues diligenter percunctati eſſent.de omnibus rebus:retule
runt proximis diebus nauem unde ſoluerant multas nationes oriẽ
tis ac plurimas gentes auſtrales confluxiſſe. Aiebant autem regem
ipſum nihil tale ſuſpicantem: ſe effudiſſe ex urbe regia in occurſũ
hoſtium qui cum toto exercitu inſidiis inimicorũ interceptus fuit.
Nec multo poſt ſigna hoſtilia fuiſſe ad urbem alexandriã mota: q̃
trepidatione fuga ex omni parte percepta eſt agitari Alii mare ru
brum petebant.alii uero libiã Quiſque eo ferebat᷑: quo metus eũ
impellebat Quid deinde ſecutum ſit dicunt ſe nihil certum habere
Nam ſemper uentis ad puppim flantibus:proſperum curſum max
ima celeritate ad nos tenuernut hec ſi uera ſunt:multum arbitror

illa ad ciues noſtros pertinere Agit͛ enim de priuata pecunia noſ
trorum hominum qui ſe in partibus illis exercent Si quid eſt qđ
ad te pertineat :curabis ut nunquam nimio detrimento fieri pote
rit.tranſigãtur a te omnia idem & ego facturus ſum Aliud ad pre
ſens nõ habeo quod ad te ſcribam Si alii curſum ex ea regione ad
nos habuerint:faciam te de õnibus rebus certiorem. Vale.

NOn puto dubitandum ex his que ad me ſcribis: quin ueſ
tri homines qui in egipto uerſantur paſſuri ſint maxima
detrimenta: niſi rationes ſuas inter inicia rerum nouarũ
in aliquam regionem tutam contulerunt Multa enim ſunt que
me in maximum metum inducnnt.nam ſi ciuitate alexãdrie ille na
tiones barbare potite fuerint:eadẽ ruina ſepe trahent non tantum
egiptiorum opes: ſed etiam omnium qui ex multis partibus nego
ciando ibi uerſantur Si uero diu in obſidione manẽdum erit:timẽ
dum eſt ne pecunie mercatorum in ſumptum belli prius exhauri
antur:quam ſuo ere publico aut priuato utantur Quid futurum
ſit:nihil poſſum rebus meis diuinare Nam cum ſuperioribus ãnis
õnem pecuniam meam eo loci conieciſſem:uideo una die õnes for
tunas meas eſſe conſumptas. niſi procuratores mei tempeſtiue uſi
ſint conſilio Cupio ergo de omnibus rebus certior a te fieri. Si qs
forte ex oriente ad uos nauigauerit:curabis ut quamcunq; fortu
nam res noſtri ſubierint:nihil ſit qđ p me te lateat. Vale.

MVlta ex finitimis regionibus ad nos afferũtur cotidie no
ua de incredibili apparatu ualidiſſimi exercitus regũ ori
entalium contra ciuitates & terras noſtri imperii Nihil
adhuc tamen certi habemus. Miſimus autem in uarias partes per
cũctatores noſtros qui ſagaciter edocerentur õnia hos enim indies
expectamus Sumus animo & uiribus ĩtenti: qua ratione a nobis at
que ſociis periculum illud propulſemus Multas ad hanc rem uias
habemus Cõſtituimus enĩ ſi nobis ita (ut fama ẽ) r̄nunciatũ fuerit
ab his quos ꝑmiſimus ſuꝑ hoc negocio: legatos nr̄os in orientem

mittere. qui cum hiſdem regibus de pace tractēt. que res ſi agi po
terit: mandata illis dedimus ut neque pecunia neque pollicitatione
ulla (dūmodo res equa ab illis poſcatᷣ) a pactione diſcedat. Quod ſi
infecta re iudicāt redeundum eſſe: tunc his artibus utātur quibus
facile barbari uincūtur Serant inter ipſos diſcordiam Fingāt ſimu
lent atque diſſimulent omnia. deinde attemptēt quibus illorꝫ odia
inter ſe īflammari poſſint Exercitus diſſipentur Nec ullum finem
his rebus faciant: donec an illi ipſi exercitus diſſipentᷣ: aut bellum
quod nobis comminabātur in ſe conuertant: Si uero hee noſtre co
gitationes ſi hec noſtra conſilia nos fallāt. ſtat manu pugnare & ō
nia prius expiri: quam barbaris nationibus ſeruire Sūt enim no
bis arma & equi habemuſque uiros audaces in bellis. neque duces
nobis deerunt: qui conſilio & uiribus nō ſolum fortiter cum hoſte
cōfligere: ſed etiam uincere ſciāt Quid ſit futurꝫ deus nouit. nos be
ne r̄bus noſtris ſperamus. Vale.

b BEllū mihi ſignificas magno apparatu ab oriētalibus r̄gi
bus īſtitui cōtra ueſtrum impium ſed nihil a uobis preter
mitti quod ad ꝓpulſandum hoc ꝑiculum a ueſtris ciuita
tibus & ſociorum ꝑtineat Non uideo quod poſſit uel ad hāc ſapiē
tiam uel uirtutem ueſtram addi Si enim fortuna conſiliis r̄ſpōde
rit: non dubito omnes iſtos bellorum cito motus quieturos Si ue
ro manu dimicādum erit: ſpero & ſi copiis īferiores ſitis: tamē & ro
bore militum & ſcīa rei militaris ſuꝑiores futuros. Quamuis enī
hee nationes barbara multitudine equitatuum & potētia ſemꝑ mul
tum ualuerint: raro tamen in ſuis bellis uictores fuerunt. Magno
clamore belli prelia ineūt Fortes primo impetu uidentur ſꝑgūt te
la ſua temere Sed cum ad enſes uētum eſt: facto agimē ōnes terga
uertūt Noſtri uero exercitus nec ſegnes ſunt ad inuadēdum: nec
minus fortes ad ſuſtinēdum: uel ꝑicula uel caſtrenſes labores: quo
tiēs ab hoſte laceſſuntᷣ omnia tamen prius ut facitis temptāda ſūt
quam expiēda fortūa belli Quod ſi ueſtra ſapiētia a uobis euitari

non poterit quin ſit cõfligendi cum his barbaris: decertãdumq;
a uobis fortiter pro gloria ueſtra ac imperio quod a ueſtris maio
ribus ampliſſimum & illuſtre accepiſtis: cauẽdum maxime erit: ne
hoſtis uos impatos offendat Nam dum exploratores in omnes par
tes dimiſiſtis qui ad uos referrent de conſiliis hoſtium: de motibus
ſi qui ab illis agitantur: dum legationes mittũtur ad eos: interim oc
cupandi ſunt aditus artes iueniẽde cõſcribendus eſt equitatus & õ
nia ita a uobis ſunt inſtruẽda: quaſi iam inter fines ueſtros & i me
dio regno uerſarentur. Celerius enim legati ueſtri agent de pace
& totum negotium conficient ſi intelligent uos non minus ad bel
lum paratos: quam ad ocium & cõcordiam Sed quia ſpero hec a uo
bis pro ueſtra ſumma ſapiẽtia iam eſſe ꝑfecta: plura ad te de hac re
non ſcribo. Sed quid eſt quod pro ueſtra: r·p· poſſit a me uel conſi
lio uel manu fieri: libenter omnem laborem atque omnia pericula
ꝓ ueſtra ſalute adibo. Vale.

NOuiſſima res his diebus nobis accidit: neque ab ullo noſ
trorum ciuium alias audita. de qua ego te certiorem face
re cenſui: ut negligeres nullam rem fore tantam aut tam
occultã: quam non maxime cuperẽ tibi in primis eſſe notam. Puto
(ni fallar) te olim cum apud nos eſſes: intellexiſſe quorum hominũ
factiõe. ciuitas noſtra in exilium miſerit ſulpitium hominem patri
e amãtiſſimum de quo facta plura nõ ſcribo Res eni iſta ad ciuitatẽ
noſtram ꝑtinet Interim hoſtes noſtri inuaſerunt urbem: que opti
mi ciuis ĩfecta: ſue temeritati breui penas dedit Obſeſſa quidẽ ciui
tas fuit cõmeatus ĩcluſi ita: ut res plãe ad deditionẽ expectaret. Cũ
uero ſulpitius animo ſe ad primũ cõuertẽs: cepit agitare noua cõ
ſilia quibus hoſtẽ iã inſultãtem menibus deuictũ ſuis ciuibus trade
ret Repẽte ſe ĩ caſtra hoſtilia cõtulit dixitq; de rebus maximis uer
ba apud ducẽ hoſtium facere. qui comiter exceptus: inquit ſe nul
la etiam ratione patrie teneri que nũquã eius culpa nec ullo erro
re tam male de ſe merita eſſet deinde hoſtem noſtrum monuit. ur

bẽ niſi uno modo a ſe expugnari poſſe ꝙ ſi cõſiliis ſuis obtempera
tum eſſet: non dubium breui illos urbe potituros. Ait enim locũ
non eſſe longe a menibus arboribus conſitum. ſuaſitq; ut de induſ
tria fugam ſimularet. occuparetque locum inſidiis aptiſſimum fu
turum inquit & ciues remiſſiores eſſe ad cuſtodiam noctuque faci
le: poſſe menia cõſcendi & totam ciuitatem capi Que res cum ab
hoſte credita eſſet: neque aliter quam ipſe conſuluerat factitatum
deinde omnia noſtris ſignificat. qui portis apertis circa ſecundam
uigiliam effuſi. hoſtes ĩſidiis poſitos cõcluſerunt paucisque benefi
tio noctis elapsis: ceteri cõpreſſi ſunt ceſi aut capti hec nõdum pa
tefacta eſſe uolumus: quo maturius exercitum noſtrum ad eorum
menia perducamus Tu autem hec ſecreta habebis: dum efferendi
tempus datum eſſe per litteras intelliges. Vale. data ſandali kalen
dis februariis ante ortum ſolis cũ hec geſta eſſent:

SVlpitii magnum in republica amorem narras Ego ue
ro plurimum gaudeo õnia uobis preter ſpẽ eueniſſe Sed
nõ poſſum induci. ut factum ciuitatis ꝓbem de exilio ui
ri. Nõ enim ciues tui ſemper ſulpitios habebũt Nec erunt qui pa
trie male de ſe meriti bene referẽt. Illud autem maxime a uobis ca
uẽdũ ẽ: ne aliquãdo ciues patos de ſua pria bene mereri: poſtea ſibi
res noſtra publica ĩfeſtos ſentiat: cum & auxilio militari uiros op
timos intelligẽt: & primum locum ĩ ſenatu eſſe his qui nõ dubitãt
patriam qualibet ratione a ſe oppreſſũ iri: modo ipſi õnia poſſint
que uelint Quod autẽ ſcribis ne hãc ueſtrã uictoriam efferã: haud
multa admonitione ĩdigeo. utinam ita auxilio. ut fide cõſilia ueſtra
iuuare poſſem Spero uos õnia ſapienter ꝑſpexiſſe: que in utrãque
partem poſſint accidere Nec uobis deeſt cõſiliũ aut uires ad hanc
maximam rem conficiendam Sed non forte minoris ſapientie eſt
ſcire uincendo uti modeſtia & aliquando in medio curſu uicto
rie ſubſiſtere : quam ultra progredi Non dico tam bonam
occaſionem negligant. Multa enim ſunt que uobis hanc illam

uictoriam permittāt:improuiſus aduentus ueſter trepidatio inimico
rum.nouitas facti.meror ſuorum quos fere omnes audierūt inſidi
is ueſtris eſſe interceptos Omnia apud illos pertnrbata: ita facilio
ra uobis preſtabūt Sed cum in rebus bellicis fortuna magnum im
pium habeat:multa a uobis timēda ſunt Sed neſcio an aliud magis
quam quod hii qui cepunt uincere non ſatis pericula attēdunt Ni
hil non temere ſepe ab eis fieri ſolet At hoſtibus iterim creſcit ani
mus & ſpes que primo impetu exciderat maior his inſurgit Prete
rea nonunquam accidit ut qui in fugam uerſi erant reſtaurent
bellum & acrius pugnent:quam ſi a principio non deſperaſſent de
uictoria Plura de hac re ſcriberem ſi mihi ocium eſſet aut ſi tuam
ciuitatem egere conſilio putarem.Et eſt etiam nō poſt factum:ſed
ātequam res fiat cōſilium de ſummis rebus habēdum Vos autem
(ut ad me ſcribis)iam īſignia ad urbem hoſtium mouiſtis: opto ut
illum exitum ueſtra cōſilia īueniāt:quem fortuna uiſa eſt mihi pa
trio in ſucceſſu uobis promiſiſſe Rem pgratam mihi feceris: ſi ma
ture de exitu rerum ueſtrarum omnia ad me ſcribis. Vale.

SI te noua delectēt: habeo quidem ūde poſſim habūde hu
ic tuo deſiderio ſatiſfacere Noſtra quidem eſt ptium me
moria tāte rrum mutationes non fuerunt: quāte hodie i
ſtāt & iam in noſtris ptibus fiunt Omnes fere ciuitates huius nře
ciſalpine gallie nouas res agitāt. Alii ueteres dominos deponūt &
ſe in libertatem uēdicāt Alie ſibi nouos tirānos faciūt Nulte dum
nouis rebus ſtudēt:ſuo magis quam alieno igenio utūt Multe ex
empla ceterarum ſequuntur Nōnulle conantur reuocare antiquos
dominosque bella potentiorum de principatu ſuo diſpoſuerāt Nec
ulla eſt ciuitas in hoc imperio que ſatis uel conſilio in tantis mori
bus utatur. Ciues alius in alium conſpirant Populi eos habent
ſui furoris duces:quod ui & ſcelere.ceteros antecellant. Cremona
olim urbs opulentiſſima intra paucos annos multos

principes mutauit. nunc ſub tyranno ſeuiſſimo ẽ poſita Brixia cre
bris equitatui impropulſationibus atteritur & iam uidetur ſtatum
ſuum inclinare. homines iudicãt illam breui nouum dominum ha
bituram Pergamum uero magis bellorũ ciuilium diſcordis oppreſ
ſa: ceteros hoſtes in ſe admiſit Certatur enim non ſolum utra pars
imperat ſed etiam utra ſit Neque malũ ipſum ĩ uenis eſt (ut aiũt)
ſed multo fortius in mediis uiſceribus eſtuat Nõ enim ſub uno tã
to principe: ſed ſub diuerſis & in manibus tyrãni affligitur Nam
cum aliquando magis ingeniis & animis ſuorum ciuium floruiſſet:
nunc facta colonia ẽ. & omnis colonie hominum ſordidiſſimorum
& agreſtium repleta quam urbem unam in tota ytalia omniũ mi
ſerrimam atque infortunatiſſimam facile poſſum iudicare Innume
rabiles alie ſunt que ſuam & ipſe ĩfelicem fortunã habẽt & magna
ĩ tempeſtate poſite Sed omnia melius ĩtelliges ab eo quem cum his
litteris ad te mitto. Tu ſi quid magnum habes in his partibus ĩ ꝗ
bus diuerſaris omnia ad me ſcribe ne quicquam rerum ueſtrarum
ignorem. Vale.

EPiſtolam tuam plenam nouarum rerum accepi Miſeret
me cõditionis & ſtatus tot magnificarum urbium & po
pulorum prouincie ueſtre Cum enim in tota latio nulla
eſſet pars ingeniis aut armis illuſtrior: uideo illam ueterem gallice
ciſalpine gloriam iam prope defloratam eſſe & ad deſolationem re
dactam Sed hoc habet omnis maximarum rerum fortuna ut cum
ad ſummum peruenerunt: tunc ĩtelligamus prope exitum eſſe Gre
cia ipſa (ut exemplo maiorum paulo altius repetam) diu non ſolũ
diſciplinis: ſed etiam armis ytaliam uicit. nec procul abfuit: qui (du
ce alexãdro) macedonie ĩperiũ orbis terraꝝ obſideret : ſed eo ex re
bus hũanis ſublato: circa ipſã uerticẽ defecit Roma uero exẽplũ õ
niũ ꝓuĩciaꝝ ac nationũ unũ ĩpii qđ a rẽgibus ſũpſerat: ſub cõſolari
ipĩo quouſqꝫ adpthos extẽdit ſub ĩpatoribus uero nõ ſolũ famã: ſed
etiã potẽtiã ſuã cũ fĩbus orbiſtermĩauit tamẽ nõ potuit illud ĩpiũ

quod olim dominatum erat: uel conſeruare uel tueri. ſed uidit cm
nē ſuā gloriam primo a conſtantino in greciam: deide ab externis
regibus modo ad occidentem: modo in ſeptentrionem eſſe tranſla
tam hoc uno gaudet & conſolatur. quod nemo eſt ex his ad quos
regnum noſtri orbis manauit: qui non gaudeat ſe romanorum re
gem dici Veſtra autem gallia iam eouſque & fama rerum geſtarū
& optimarum artium excellentia creuerat ut ceterarum prouinci
arum ſplendorem uincere & antecedere noſtrum uideretur Non
habeo quo ſolacio melius poſſum fortunam ueſtram leuare:
quam his exemplis quibus ſepe uti ſoleo: quando aliquid mihi ac
cidit quod nimis durum ſit atque aſperum in rebus meis Nihil au
tem in hac regione agitur quod ſua nouitate aut magnificentia ſit
ſcribendum Sumus enim omnes in tanto ocio: quāto neſcio an ali
as fuerimus & uereor ne hoc forte uirtuti priſce & bonis actibus
noſtris noceat Nam ut minima fortune aſperitas: ita immoderata
proſperitas ſepe glorie nocuit. Vale.

ETſi ea de qbus ad te ſcribo non ita noua īuſitata ue ſint
ut nunquam alias hominibus aliquid huiuſmodi obtige
rit: tamen non paruam ex opinione que habebitur admi
rationem excitarunt Vecturius homo (ut ſcis) quondam habitus
noſtrorum ciuium opulentiſſimus: re ſua male procurata multum
eris alieni contraxit. cauit autem magnopere ne id a quoquam ne
ceſſariorum aut eorum qui hominem illum diligebant: reſcitū eſſet
Quid poſtea egerit: tum apertum fuit cum fortunis eius amplius
ſuccurri non poterat res fortaſſis aliquo āno compoſita fuiſſet Cō
tractis ergo ūdique ſarcinis eius quam occultiſſime potuit: ipſe ꝓ
ficiſci peregre ſimulauit. matureque affuturum primo die ſextilis
aut ipſis calendis pollicitus fuit. hortatuſque eſt nos omnes qui dili
gebamus ut ſponſionem pro ipſo faceremus: ſi quis forte eum con
ueniſſet in iudicium Arbitrabamur autē illum aut nullo: aut ꝑmo
dico ere alieno teneri Quod ſi magno etiā teneret̃: putabamus eū

ſoluendo eſſe Quid plura fideiuſſionem pro illo fecimus deinde ꝑ
fectus Cum uero dies cōtracti eris aduenıſſet iſto homine (ut ex
bona fide oportebat) die ſtatuto non comparente: paulo poſt ad
ſatiſdationem repoſcimur a creditoribus Multa de illo q̄ſti ſumus
orabamus iudices ut diem termini nobis prorogarent Quod ubi
a nobis impetratum iri cognouimus neceſſe fuit pro illo depēdere
Renumerataque fuit illa ſumma pecunie:quam ſuis creditoribus
debebat Que res &ſi perincommode ceteris acceſſerit:mihi tamen
adeo grauis fuit:ut nunquam ſperem poſſe me exoluere ere alieno
quod eius rei gratia contraxi Nunquā poſſe fieri putaſſem:ut aut
homo ille ad tantam inopiam ueniſſet aut ſuos huiuſmodi machina
tionibus & dolis peteret Sic res euenit:ut fides illis quibus nil pu
doris:aut modeſtie ineſt preſtatur Ceteri maxime hoc ſactū ad
mirantur:ſed ego penam fidei mee perfero Tu ſi quid aliquando
ſpondendum a te erit pro alio exemplo meo cautior fies Nullam
enim artem arbitror eſſe que minus gratie & magis īcommodi affe
rat hominibus quam eam que docet pro alieno debito in iudicio ſiſ
ti & fideiubere. Et eſt notum prouerbium Qui pedem in laqueū
mittit ſuo tātum periculo & labore exoluit Sed tarde in re mea ꝑ
ſpexi. Vale.

IDibus februariis reddite ſūt mihi littere tue quibus mi
hi ſignificas de perfidia uecturii Et me ſapienter admo
nes quod tuo exemplo in re mea fiam cautior . Facis hoc
pro tua in me beniuolentia que ſumma ē & maximas tibi dico gra
tias Sed illud uelim ſcias paulominus me hac tua iactura eē animo
commotū:quā ſi in parte mearum fortunarū dāpnū factū eēt. Ita
enim ſemper de te iudicaui:nihil poſſe tibi accidere quod non mi
hi proprium eſſet. quod ego arbitror multis olim per te ſignis proſ
pexiſſe Nec lōge abeſſet quin hoc tēpe tibi animū meū recōderē

ſi facultas adeſſet. Sed cum aſſiduis bellis patria noſtra iam attrita
ſit: ac pene conſumpta: nec redditus agrorum dominis reſpondent:
nec ille artes in ciuitate exercentur: quibus magni prouētus & pe
cunie inter ciues agebantur: omnia quidem emolumenta nos deſti
tuerunt & ſi qui ſunt quibus opes & pecunie ſint: nemo tamen eſt
qui non mallet ſuas res in portu continere. quam ſe manifeſtis peri
culis committere. Si quid eſt tamen in quo tibi poſſim aliquo ſtu
dio uel opera mea prodeſſe: omnia bono animo faciam que uſui tuo
intellexero eſſe Nec uolo conſilium tuum debere intelligi his re
bus que ad te ptinent. ceteris uero in rebus utar prudentia tua Pe
cunia non poſſum mea te iuuare. ſatiſdationem autem non dubita
bo & cautionem pro te facere & obligare omnia mea: ſi intelligam
que tibi ſuper hac re uoluntas ſit & ſi nihil erit pro te dependendū
Quod ſi cogitauero te nulla in re propter uerecūdiam officio meo
noluiſſe uti. Minues eam opinionem quam ſemper mihi de tuo in
me officio atque perpetuo amore feceram. Vale.

QVod de rebus inuſitatis ad te ſcribo uideor mihi rem ti
bi gratam perficere. dico enim te ſemper harum rerum
cupidum fuiſſe. Faciam ergo te participem facti pulcher
rimi. neque multis annis ante a quoquam noſtrum auditi. Inuen
tus eſt in ciuitate noſtra princeps qui cum libertatem publicam
armis diu preſſiſſet: actus (ut nos omnes putamus) conſcientia re
rum ſuarum tamen cepit conſilia ſua in melius uertere. Vocato eni
populo ad contionem: orationem habuit apud illum egregiam at
que illuſtrem in qua & ſui propoſiti & adminiſtrationis quam geſ
ſerat reddita ratione: ciues docuit quo animo in republica modo ſi
bi cōcederetur cōmuni libertate cū ſuis ciuibus ſecure uti. Multa
ſapienter magnifice ad hanc rem adegit que admirationem omni
bus facerent postquam ab eo animo peroratum fuit: magnum

aliquādiu extitit inter nos ſilētiū:aliis non ſatis ſe intellexiſſe arbi
trantibus.aliis (quibus maior prouidētia īeſſet)dubitantibus quor
ſum illius oratio pergeret.ſed cum omnibus libertas dicendi facta
eſſet:ac plane hortaretur.peroraretqꝫ unumquemque optimum ſē
tentiam ſuam dicere: nemo fuit qui non diuinas atque immortales
gratias ei ageret:quia.r.p.in ſedem ſuā reduxiſſet polliciti qꝫ ſumus
omnes nō ſolum rei impunitatem futuram: ſed etiam oppoſita noſ
trorum corporum ſalutem eius atqꝫ incolumitatem defenſuros da
turoſque operam ut priuatus aliquando beatior uiueret: quā olim
cum ſolus urbi imperaſſet. Que res ubi ab illo intellecta fuit: ipſe
omnes ſuos faſces populo ſubiecit.donauitqꝫ ātiqua libertate patriā
leges antiquas reſtituit nec aliquid ex priſca & bona conſuetudiē
libertatis omiſit: Nūc uero eq̄li iure fruit[z] nobiſcū Nos antē in tā
to ocio ſumus:quātum nunquam alias ſperare auſi fuiſſemus. Cre
do te huic noſtre felicitati quam hoc pulcherrinum eius factū ad
mirari Propterea ōnia uolui a me ſignificari tibi Si quid uero erit
quod uel in ſenatu noſtro uel quid populum geri a me pro tua cō
moditate poterit:habebis me ſummum amicum & quo pro tuo iu
re in omnibus rebus tuis libere utaris. Vale.

REcte uobis accidit quod patria ueſtra ātiqua libertate do
nata eſt Siue enim caſu hoc obtigerit ſiue conſilio: nō po
teſt hoc non diuinitus uobis accidiſſe Sed magno ſtudio a
uobis curandum eſt:ut ueſtro bono iſto quādiutiſſime poſſitis frui
Nulla autem res magis hoc efficiet: quam ſi rerum ſumma ad plu
res delata fuerit. Sophocles(ut eſt ī fabulis grecorum) cum uellet
quadam tragedia:hoc idem perſuadere athenienſi populo piculum
induxit ab inferis:qui longa oratione atheniēſes hortabatur ne leo
nē in urbe nutrirēt:aut nutritum diſcerent equo animo perferre

Quam rem ſapientiſſimus poeta ſuo carmini inſeruit ut & graui
tate autoris & nobili figmento doceret populum nõ cõmittere po
tentiam urbis alicui uni qui opibus & ingenio ceteris preſtaret ꝙ
ſi ea ſibi libertas eſſet cõmiſſa ſuadebat etiam ſeruitutem eẽ pferẽ
dam ne cõtumacia populi domino grauiore uteretur. Nihil unquã
fuit ꝙ romanum populum dominum gẽtium eque libertate priua
ret quam cum maluit eam poteſtatem que erat omnium eſſe pau
corum quam ſuã & ſeruire potius imperatoribus ꝙ̃ regnare Incre
dibile eſt quantum reſtituta libertas delectet et cum alter in magiſ̃a
tibus conferendis ſtudet altero gratioſior uideri: facile euenit ut
non poſſint õnes iure equo uti: cũ plures ſint ĩ ciuitate qui uel opi
bus uel eloquẽtia animos multitudinis ad ſe alliciant Que res ſi a
uobis etiam atque etiam non fuerit prouiſa: uerendum ẽ ne potius
a uobis nouus dominus ſit in ueſtram rempublicam inuectus: quã
perpetuo a ueſtris criuicibus ſublata ſeruitus Non dubito hec ea
dem pro ueſtra ſapientia que ſumma eſt prudenter a uobis perfici
Sed niſi edoctus fuerit de ſuo periculo populus: uidebis breui in ua
ria ſtudia illam ſcidi nec ſatis ĩtelligere quorſum facta ſua uergãt.
Quod autem cupis omni officio tuo uel in ſenatu uel in populo ꝓ
me defungi nulla me noua uoluptate afficis Eſt eni nõ ſolũ tibi uſi
tatum ſed etiam cotidianum omnem curam ſuſcipere que uſui me
arum rerum accedat Aliud non ẽ quod a te magis uelim: quam ut
me (ſicut facis) maxime diligas pſuadeaſq; tibi neminem uiuere: cu
ius beniuolentiam & ueritatem maioris faciam. Vale.

TAndem ex magna ſollicitudine & metu liberatus ſũ. Spe
ro te multorum & litteris & ſermone: me dum iter etru
rie peragerem: quo peterem urbem romanam in quoſdã
incidiſſe: qui aſſiduis latrociniis infeſtabant eam prouinciam & fer
omnes uiarum aditus occupabant. Putabam in manus carnificum
perueniſſe: qui me multis modis cruciarẽt Ego uero cum animum
ipſum meum pararem ad fortiter perferendum omnes penas quas

illi mihi inferre uoluiſſent.neq; iam iſtos quicquā regarem:inueni
apud eos maiorem pietatē: q̄ fuiſſem ūquā auſus ab eis ſperare Cū
enim que ſentētia eſſem aut quibus artibus quo ue queſtu uterer
diligēter pquiſiſſent: reſpōdiſſemq; ad ea que mihi uiſa fuiſſent il
lo tēpore pro meis fortunis dicenda. ſtatī me bene ſpare hortati ſūt
detinuerūt me apud eos aliquot dies omnique officio in me atque
humanitate perfuncti ſunt. Cum uero ipſis uiſum fuit(habito in
ter ſe conſilio)non ſolumme ſine ullo interuētu pecunie dimiſerunt
ſed etiam mihi neceſſarim cmmeatum preſtiterunt Omiſſo au
tem proptō romā petēdi(habita prius illis maxima gratia) īcoluīs
ad meos regreſſus fui hec ab te magno ſtndio & uoluptate ſcribo
quem ſcio pro ſingulari in me beniuolentia tua ſemper aduerſis ca
ſibus meis indoluiſſe & maxime ſecūdis rebus letari· Vale.de tuo
ſtatu ad me ſepe ſcribas. Vale.

QVod humaniſſime tecum predones egerint non tam for
tune tue attribuēdum eſt:quā moribus tuis Es enī ōniū
hominū lepidiſſimus Aliquo ſcio profuerūt tibi ille tue fa
cetie & in ōni ſermone tua ſuauitas non minus fortaſſe:quā ꝙ nun
quā rei pecuniarie opulentus fuiſti Eſt enī genus hominū magis a
uarū q̄ crudele. Cū ergo ꝑbenignus & comis eēs nec haberes quid
lucri tecū facerēt: ꝓbe ſibi ꝓſpexerūt ne diu fieres illis ſūptuoſus
ita ego factū iudico Illud uero quod in tuo diſceſſu factum ab ipſis
narras non ſolum liberum diſceſſum: ſed etiā cōmeatum & cetera
officia humanitatis eos tibi preſtitiſſe: nō ſatis poſſum admirari cū
uix huiuſmodi pietas inueniatᷣ apud tales homines qui ſe uolūt fru
gi & bonos dici Sed(ut arbitror) hii qui ſeleribus ſuis diu freti ſūt
repetēt iterdum auidius honeſta ſtudia: q̄ illi qui ſempˀ inter leges
& iudicia uiuūt Quicqd fuerit maxime tibi gratulor. ꝙ me ex me
tu maximo & te ex piculo nō puo liberaſti Cupio tamen eiuſmōi
fortunam non iterum experiēdā Et eris ut ſpo deiceps ī tua ſalute
cuſtodiēda cautior habeo tibi grās ꝙ de tua liberatiōe in primis ad

p

me ſcripſiſti Sciebas enim me non minus tuis q̃ meis ĩcommodis
angi.hortor uero te atq; obſecro ut ad nos accedas Facies enĩ rem
omnium poſt tuũ reditum amicis tuis gratiſſimũ.mihi uero adeo io
cũdum ut nulla maiori uoluptate cumulatius poſſis me afficere.
REm non cõſuetam ad te ſcribo:quam ſi quanta ſit ex tua
prudẽtia iudicaueris.excitabit(crede mihi)quãdam ad r̃s
magnas incredibilem in te amorem.Caius lucius cum p
etatem nõdũ poſſit ad noſtros reipublice mg̃ratus admitti: nuper
magno cõſenſu ciuitatis abſolutus ẽ a legibus que nihil preter mo
rem ãtiquumfieri permittunt Cum enim propter crebros conflic
tus multi duces ex noſtris animam fortiſſime pugnando ami
ſiſſent:neq; ultra nobis ſuppeterẽt qui ad tantum piculum mitterẽ
tur: tãta ſupioribus bellis huius adoleſcentis uirtus in pugnãdo cõ
ſpecta fuit: ut milites noſtri nũquam ſe uicturos niſi ipſo duce ſpa
re poſſint Itum eſt itaq; ex communi ſentẽtia cõtra leges noſtras
ceſſitq; honeſtas utilitati & ĩſtituta neceſſitati paruerunt. Que res
modo tibi aliquid cum ſit:tantũ iflammare te debet atq; incendere
ut nihil dies ac noctes magis cogites:q̃ & cõmodo etiam tu uiã tibi
ad huiuſmodi gloriam facias Quod tibi difficile nõ erit: ſi nihil tã
arduũ putaueris:quod magno ac nobili animo non ſit facile. Vale.
CAiũ luciũ donatum eſſe noſtra republica egregia dignita
te pro ſua uirtute: bono exemplo factum iudico Nec ali
ud puto in noſtra ciuitate eſſe: q̃ ut unuſquiſq; tãtum in
noſtra.r.p.poſſis:quãtum uirtute & rebus a ſe geſtis alios ãtecedit
Sed uereor ne pleriq; cum gloria maiorum magis q̃ ſua uirtute cõ
fidant:idipſum moleſte ferant Scis ergo que ſepe urbi noſtre inui
dia attulerit. Nam cum plurime ſint alie peſtes que magna pleraq;
r̃gna cõterunt:neſcio ã nulla pniciosior:q̃ hec quã ſtati dixi Que
ſi una modeſtia euitari poſſit: id forte legibus & patrie melius con
duceret tarde ad honores accedere:q̃ intempeſtiuis mg̃rantibus cũ
ĩuidia & odio multorum uti Sed cum nulla ſit humilitas(ut aiunt)

que morſus huiuſce hominum uitare poſſit: omnia que caſus tulit ſunt magno animo ferenda & eo fortius uirtute utendum: quo ma gis a pluribus illa expugnātur Proboqꝫ id noſtre ciuitatis factum quo caius lucius abſolutus eſt legibus & in illa dignitate cōſtitutus quam ille ſepe pro patria fortiſſime pugnādo emeruit Quantum autem iſta res prioribus ſtudiis meis que pro republica ſuſcepi adiecerit. breui intelliges gloria enim caii noſtri ſepe me eſūmo ex citat Non quieſcāt ergo: donec quem etate & gloria ſuperoꝝ ꝓpe equalē uideo: eūdem & magnitudine animi & rebus magnifice geſ tis cōſecutus fuero. Vale.

NOn de priuatis cōmodis (ut ſepe ātea) ſed de ſalute nr̄orū ciuium has litteras ad te obſignaui Si unq̄ tempus fuerit quo tibi ſtatus. r. p. cure fuerit: uide ut hodierno die illi & cōſilio tuo & auxilio uelis adeſſe. Multa enim impēdent: que ni ſi attētiſſime a te ſint ꝓcurata: facile erunt in magnū eruptura in cēdium. Quare etiam atqꝫ etiam iter ad nos feſtina Nec ulla res tā ta ſit: que tuum aduētum remoretᷣ Omnes quidē preſentiam tuam affectāt. ſciūtqꝫ in te uno cōmunem omnium ſalutem eſſe repoſitā Noli itaqꝫ tātam omnium expectationū differre perſuadeaſqꝫ tibi ōni pricipatu melius eſſe hominem a ſuis ciuibus diligi. & hanc cō ſequi gloriam quam nullum pro. r. p. uel piculum uel laborem effu giſſe Plura de beniuolentia & ſpe omnium ciuiū in te poſita ſcribe rē: niſi tu qui ōnia noſti. & ſumme patriam diligis: ea tecum melius ꝓſpiceres. Vale.

SI ea in me eſſet uel autoritas uel facultas malis r̄ipublice ſubuenire poſſem nullum certe uel laborem uel periculū pro cōmuni ſalute fugerē Sed multa ſunt que incutiant mihi huiuſce rei diffidentiā ac deſpationem Nam & pleriqꝫ ex noſ tris malunt potius omnia ptᷣbare ut ipſi preeſſe uideantur: q̄ equo iure inter nos uiuere & plures ſunt in ciuitate qui non internoſcūt quid inter ſeruitutem & libertatē ciuium ſit Si qui uero inueniātᷣ

in ciuitate qui bene de republica & iudicent & ſentiāt: nihil enim
oratio ad multitudinem ualet Nec uideo itaq̃ quid poſſit mea pre
ſentia patrie & ciuibus noſtris afferre: niſi ut multas inimicitias ne
q̃ mihi neceſſarias neq̃ .r.p. aſſumam Quod ubi in ea ſentētia om
nes ſunt ut ſalutem meam his fluctibus & ꝓcellis .r.p. cōmittā nō
recuſabo prius amore patrie ōnia prius expiri: q̄ fallere tātam ciui
um noſtrorum expectationem habes iudicium meum de .r.p. Tu
quid ſim facturus cum de uoluntate ciuium noſtrorum iterum cō
ſtiterit ad me ſcribere feſtina. Vale.

QVis ſit noſtre ciuitatis ſtatus ex hoc potes intelligere q̄
nūquā melioribus auſpitiis iacta fuerunt fundamēta noſ
tre reipublice q̄ hodierno die. Cū enim olim ſenatus noſ
ter cogeret ut de ſummis rebus cōſultaret: omnes ſeruiebāt tempo
ri Si quādo ſentētia patres diuidebant: nemo erat qui quod ſentie
bat auderet libere cōſulere Nunc uero concurrit tantis ſtudiis ad
libertatem non fictam atq̃ umbratilem (ut olim) ſed & qualē a pa
tribns noſtris accepimus ut nunq̄ uiſi ſimus nobis uiuere niſi hoc
tempore in quo nunc ſumus Paucis enim qui publicam libertatē
opprimebāt de cinitate erectis: omnes equo iure utūtur licet cuiq̃
de noſtra .r.p. & quid ſentit dicere: & quod dicit libere ſentire Stu
dia que priuatis rebus adhibebant omnia ad īpletudinem .r.p. ſunt
cōuerſa Omneſq̃ in hoc uno maxime ſuut intenti: quis eorum po
tiſſime ꝓſit ciuitati Si ergo cupis īter tuos magnus haberi: accede
ad hāc nr̄am .r.p: quā optimā & pulcherrimā habemus Tātum q̄
dē in ea poteris: quātum ceteris laborare induſtria & ſollicitudine
preſtabis. Vale.

QVod optima .rp. utimi: magis ueſtra quam mea cauſa gau
deo Mihi enim cum maxima ps uite exacta ſit: nihil po
teſt eſſe quo diu utēdum ſit Veſtra autem etas que ī me
liori curſu eſt i futurum ſpectat multa q̄ ſibi iure poſſit i gerendis
magiſtratibus ꝓmitter̄ Si qd uero erit i quo poſſū patrie ꝓdeſſe:

non ſolū omnes labores fortiter ꝓ illa ſuſcipiam: ſed etiam omnes moleſtias & ſollicitudines equo animo ferā. & ſtati fructus pcepiſſe ex laboribus ei ſtudiis meis arbitrabor: ſi ueſtrā.r.p. quā optimā atq amplisſimam poſteris ueſtris una uobiſcū reliquero Si autē illa officio meo non eguerit: gaudebo ſummos atq ſapiētiſſimos in ueſtra ciuitate reperiri: qui optimis legibus ſapientiſſimis inſtitutis patriam poſſint tueri Ego uero iam magis ocium q̄ negotium: concedi ſenectuti mee deſidero Vos qui in ea exornāda atq locupletanda: occupati eſtis pro ueſtra ſapiētia conſiderabitis quid reipublice cōueniat Quicqd enī de ea cōſtitueritis ego boni conſulam.

QVid de publica utilitate noſtrorum ciuium ſentiam: & q̄ ratione ea res melius poſſit a uobis agi Cōſtitui ad te ſcribere ut ōnium conſiliorum meorum rationem tibi ī primis aperiam Sepe animo ꝓſpexi quomō noſtre ciuitatis uectigalia & ceteri ꝓuētus ſine ullo noſtrorum ciuium aut ſociorū incommodo maxime poſſint adaugeri Sed ad hāc rē cōficiendam: uide opus eſſe mihi tuo cōſenſu atq prudētia Non ignoras ānis multis antea neq mercatores neq publicanos (ꝓpter īcurſum piratarum) tute potuiſſe hoc noſtrū mare nauigare unde accidit: ut multo minoris noſtra uectigalia uenirent Nam cū unuſquiſq pacto iſto cōducet ut ſibi non reipublice pereāt: neceſſe eſt ut nauigādi lucrum illam ad hanc uecturam impellat. fitq ut non uelit periculo ſua committere: cū maior ps cōmodorum ad pes ꝑueniat ex quo noſtrū erarium non ꝑuam iacturā ac diſpēdiū ſuſtinet Quid autem mercatoribus accidit ꝓpter metū piratarū: cotidie intelligimus cū fere ōnes artes ī ciuitate noſtra defectu merciū ad nihilū deuenerūt qđ dāpnum nō ſolū ad priuatas pſonas: ſed etiā quouſq ad ipſam.r.p. ꝑuenit Conſilium meum erat ut publice triremes iſtruerēt conſcriberētq homines aſſueti bellis maritinis: qui cōmeatus tutos redderēt hoc enī mō & aīos noſtrorum ſociorum cōfirmaremus: & uectigalia noſtra recuperaremus q̄ ꝓpe modum iterierūt Mercatoribus

autem mare tutum eſſet: piratis metu noſtre claſſis non audẽtibus
per me uagari hoc ſepe in noſtro ſenatu cõmemoramus que & ſi a
multis õnino ꝓbarẽt tamẽ aut ꝓpter ĩuidiam aut propter gratiã
eorum qui me non poſſunt equis oculis aſpicere: nõdum ea res in
cõſultatione deducta ẽ Sed ubi te adiutorem ad hãc rem haberem
ſpero facile obtẽtu ea omnia fieri de quibus ad te ſcripſi Nõ fugi
es ergo (uelud cõfido) hũc laborem ſuſcipieſq; tum reipublice cã
tum ſumma in me beniuolentia tua hanc procurationem tibi ho
neſtam & reipublice q̃ utilem.

NIſi res de qua ad me ſcribis poſſit aliter q̃ preſẽtia mea ex
pediri propediem accedam ad urbem Sed illud ualde mi
ror ꝙ in re aptiſſima: nemo eſt qui tibi cõſentiat Non ui
deo enim quid ad tuum cõſiliũ addi poſſit Nã ſi noſtra .r.p. diu op
preſſa fuit: uolumus neceſſe ut mare quod his ãnis piraticis latroci
niis uexatum fuit: aliquando noſtris uectigalibus. ac mercatoribus
pateat aliter noſtra .r.p. (que uix adhuc ſtat) breui nulla erit Con
ſtitui tamen prius ad ſenatũ hac de re ſcribere & hortari quoſdam
qui ĩ ſuis dicẽdis graues ĩ p̃res habẽt: ut hoc negociũ .r.p. cã ſuſci
piãt Sepe enĩ gr̃a q̃dã ſ ũmis uiris hẽt: cũ ab his de cõi ſalute .r.p.
agit q̃ res ſi ab hõibus ĩferioris ordinis tractet ſepe: ĩuidiã magis
efficit q̃ .r.p. rõ poſſit Et quia modeſtiã tuã cognoui: ſcio id te non
moleſte paſſurũ. ꝙ ea que a te ſapiẽter pro publica utilitate pſpecta
fuerãt: ab alio pficiẽt. Curabis autẽ ut ſi quid huius rei ĩ conſulta
tionẽ uenerit: tuis litteris certior fiam. Vale.

SI de nr̃a. r.p. ad te liberius hoc tpe ſcribo q̃ olĩ feceri ni
hil ẽ qđ admirari te oporteat Nũq̃ enĩ tẽpus fuit quo ue
hemẽtius ad te ꝓ publica utilitate ſcribẽdũ fuerit Nam
poſtq̃ te ex cura eius exemiſti: alii timidiores facti ſũt: alii uero tan
tũ audacie atq; licẽtie aſſumpſerũt: ut nihil putẽt ſibi ĩ ſententiis di
cẽdis uetitũ Si ergo cupis illã falſam eẽ: oĩbus poſthabitis ad eã gu
bernãdã atq; regendam accedes fundamenta q̃ mala iacta ſunt tua

autoritate & ſapiētia eũtes: priuſq̄ illi ſe cõfirmauerit & aſſuefaciēt
multitudinem ſui libidini ſeruire Vide ut ſi qui ſũt nõ recte de cõ
muni ſalute ſentientes: eos (ſi potes) de ſnã ſua demoueas ſi minus
maiorē habeas .r.p. q̄ priuate amicitie rationē Quos uero timidos
ad ſuſcipiēda ꝓ ſuis ciuibus ꝑicula animaduerteris: oratione tua ex
citabis & eos īflammabis ad fortiter ſuſtinēdum õnes labores: quo
tiēs ratio aut neceſſitas hoc ab eis pro republica depoſcet. Suſtines
quidē incredibilem õnium bonoꝝ expectationem Facies itaqꝫ quic
qd reſpublica hoc tpe faciēdũ eſſe tibi ſuadebit Sed unum hoc a te
q̄ſo: non obliuiſcaris te illum eſſe cui ipſa .r.p. ſe & ſuos õnes cõmē
dat. Vale.

C c Vm lr̃e tue de ſtatu .r.p. delate eēnt nõ multo poſt alie ſu
ꝑuerũt q nũciarãt oĩa a te priuato odio ac maliuolētia fie
ri. nec alio i ſtatu ciuitatē eē: quã olī cũ eã īcolumem atqꝫ
florētē reliq Nõ poſſũ īduci ut hec a te cõfecta eē putē Sed illud
maxime doleo priuatis diſſentionibus .r.p. eũſũ iri Siue enī illi qua
dã ī te maliuolētia cauſari hoꝝ malorũ dicãt ī te reſidere: ſiue (quod
potius reor) tu illorum mores & cupiditatē dominãdi nõ poſſes fer
re noſtra .r.p. nõ poteſt quicquã ex hac re lucrificari Gaudebã me
illud a patria īpetraſſe ut ꝓ multis laboribus ac pro maximis ꝑicu
lis que ſepenumero ꝓ publica ſalute perpeſſus fueram: aliquando
ocio ac quieti donatus eēm Liceretqꝫ mihi cũ diu inter fluctus ac
tēpeſtates eius uerſari eēm: tãdē rebus meo labore cõpoſitus in por
tu quieſcē Sed poſtq̄ eo ꝑuētũ ē: ut uel ego nõ poſſim ī hoc meo o
tio uel illa nõ poſſit ī pace eē. non deſerã hoc ī extremo tpe illã q
õnē ſuꝑiorē uitã ſemꝑ ī laboribus ac ꝑiculis pro ſalute eius exercui
Nauigabo itaqꝫ ad uos q̄ primũ hii uēti erũt Spero dũ adhuc õnia
noua & r̃cētia ſũt: poſſe õnē cãm orietiũ malorũ ꝑ me tolli Quod
ſi a me ꝑfici nõ poterit: tamē neqꝫ ſtudiũ meũ neqꝫ diligētia ũq̄ abi
erit Tu uero uelī ꝓ tuo ī .r.p. amore perpetuo id mihi preſtes: ut
plus apud te .r.p. utilitas: q̄ ullius hoīs odiũ aut īuidia ualeat.

Niſi r̄bus tuis caueas ĩplicabis te aliquo graui incõmõ cre
dis unũquēq3 eo eē ĩ te aĩo: quo tu ĩ aliis es Falleris crede
mihi nã ex his q tibi ĩ preſentia uidēt amici pauciſſimi te
ex aĩo diligũt. ſi uero me audies: abdicabis oẽs illos a te: quoꝝ frons
ē blãda & q oĩa q̄ a te fiũt ĩmenſe laudãt Suadeo ĩ õnibus r̄bus a te
gerẽdis utaris cõſilio Caii iecturii õniũ certe ſapiẽtiſſimi & q te ſũ
me diligit is nõ patiet̄ te ĩ delcũ amicoꝝ errare Nẽo eſt ex numero
nr̄oꝝ hoim: cuius prudẽtiã pluriſfaciã et optie de nr̃a natura & mo
ribus nr̄oꝝ ciuiũ poteſt iudicare qcqd ille tibi pſuaſerit: ueridici a
pollinis (ut aiũt) dictũ puta ſi attẽdere uolueris: uidebis illum nec
poſſe ꝓpter ſapiẽtiã errare nec uelle ꝓpter ſũmã ĩ te beniuolẽtiã
Cupio qd cõſtituas ĩtelligere: ut cũ ea opiõe ĩ q̄ adhuc fuiſti muta
tum te eſſe cognouero: amicitie nr̄e ſatis congratularer.

CAii iecturii cõſiliis maxie utor Sẽp enĩ illius ſapientiã pli
mi feci ſi bona uenia tua dicã: uideris mihi minus bene de
me ſentire cũ diſſuaderis me illoꝝ hoim amicitia uti quoꝝ
frõs blãba ē ego uero lõge a te diſſentio: ſed cũ hõibus ita uiuẽdũ ē
ut ſuus unicuiq3 mos ē. nõ iudico ſapientis eſſe: cũ ceteri ſibi arride
ãt: ipſũ flere aut nimiũ ſeueꝝ eſſe: cũ alii ſint ĩ ioco. ita enĩ uitã inſti
tui: ut me ſẽp preſẽtibus r̄bus accõmodarẽ nec paterer aliquẽ mihi
iure iraſci. quotiẽs autẽ mihi licet: ſcito me nihil libentius facere q̄
cũ his uerſari: quoꝝ ſapiã doctior fieri poſſim. iſta ſcio nõdũ ſũt ab
emulis meis r̄lata. hec ſũt q̄ ꝑ mea cã duxi hoc tp̃e tibi r̃ſpõdenda
nõ qa tuis admoĩtõibus ſucceſeã: ſed ut ſi quã nõ bonã opiõem de
me cõcipiſſes: ego me apud te purgarẽ. tu ſi qd aliter de me fert̃ qd
ſi preter dignitatẽ & eã eſtiationẽ q̄ de me hẽt̃ oĩa (ut facis) amice
ac libere ſcribas Vnũ ueli ꝑ tua hũanitate ĩpetratũ iri a te ſinas: ut
nihil de me tẽre credas. plures enĩ ſũt q aut odio aliquo aut iuidia
cõmoti ueniũt ad ĩpugnãdũ alienã famã: q̄ rõe uel cã hoẽſta iducti
hoc ſi mihi preſtiteris ſẽp q̄ maxime tuis admonitionibus (delectabor.

SPero me animo pſpexiſſe qua ratione

poſſit tua cauſa in integrum r̃ſtitui. ne id lōge aberit: mō de ea re cōſiliū̄ habeas cum his qui te in lauta p̄te eſſe deſiderat Cū enim idibus ianuarius forte cōuenıſſem caiū corneliū hoiēm ī iure ciuili prudentiſſimū: multiq̄ adeſſent oēs tibi ſūmi aici incidimus (neſcio quo mō) in ſermonē de r̃bus tuis Euerūt autē q dicerent uel nūq̄ ſe iniqius audiuiſſe: q̄ eā ſnām q̄ pridie ī iudicio criminali de te lata eēt Cui r̃i cū oēs aſſenſi fuiſſent: nihil aliud diffinitū fuit: q̄ q̄ ſinguli factū illud nimis indignabāt̄ ego uero cū iā diſceſſū inde foret aīm ad cām aduerti Cūq̄ diligentius eā īſpexiſſē: cognoui nihil ex mo re maiorꝝ niſi in ea lōgitudine actū eſſe Nā potentia aduerſarii tui magis cām iſtā q̄ eqtas: r̃xit Cōſulo ꝓuoces ad ſupiores m̃gr̃atus q de huiuſmōi ſententiis habent cognoſcere Semp enim horꝝ iudiciū habitum fuit in noſtra ciuitate granıſſimum neq̄ ūq̄ a cenſura eorꝝ appellatum fuit Sed uide ut ad hāc rem cornelium tibi patronū cōſtituas q & cām tuā optime nouit: & in dicendo acerrimus eſt hoc ſi feceris uideo te ſupiorem Si qd autē erit ī quo mea opa poſſit tibi ꝓdeſſe: ſenties me nō ſolum patum: ſed etiam maxime cupidum ad omnia q̄ tibi commode accedant.

Nō dubito ōnes amicos de eorꝝ iniqtate q ſnām cōtra me tulerūt: ſepe cōqſtos eſſe Neō eni ē q nō maxie ꝓ idignitate huius facti cōmoueri deāt nec pōt fieri quin metus bonos ōnes tāgat ubi iā apte iuſtitia oppreſſa ē te uero nō ſolū diligo: ſed etiam admiror q̄ me (nullo in te officio meo) ſemper ut fratrem amaſti nec unquam paſſus es fortunas meas ab his conculcari: qui ōnia uolunt potentie contra ius & equitatem concedi Sequar ergo ut in ceteris rebus: ita & in hac cōſilium tuum: quamquam rem illā ꝓpe deſperatam ac r̃lictā habeā Quod autem me hortaris ut patrocinio caii cornelii utar certe ſuades Sep enī uidi ī cauſis oratorū eloquētiā plurimū ualer̃ & iuditiis uelud quodā ī r̃gno ſuo doiāari Sed neſcio quō ea res a me bene trāſiget̄ Nā ī re pecuniaria opus ē & ego ſupiori lite nō ſolū argēto (q̄d apud me fuerat) exhauſtus

ſum:ſed magno etiam ere alieno teneor Sed illud te rogo atq; ob
ſecro:ut ſi qđ remediũ ad aliquã oportunitatẽ potes p alios adhibe
re:nullam occaſionem pretermittas Cõſtitui quidẽ(niſi amici mei
ſpem meam deſtituerunt)aut i ĩtegꝛ reſtitui.aut õne patrocinium
ſimul peſſundare. Vale.

Q Va res in tuto eſt(ut aiũt)in portu nauiges Nihil enim
qđ ab amicis deſiderari poſſet: defuit tibi ad uictoriã tue
cẽ Pugnatum ẽ enim ſtudio atq; diligentia ut eo res tua
cõducatur:quo tãdem ſup his peruenit Nemo fuit qui aliter hac
in tua cauſa ſollicitus eẽt:ac i ſua & fortaſſis eo magis. ꝙ in cauſis
amicoꝝ decet aliquãto nos attẽtiores eẽ:q̃ i re nrã Grãs ergo q̃s de
bes mihi & amicis tuis dices nõ quia illi aim tuum ignorẽt: ſed ut
tua apud illos teſtatior ſit beniuolẽtia.

N Vllũ officiũ ẽ qđ magis ncãriũ dicã:q̃ his gratificari a q
bus bene accepti ſumus Nec opus ẽ tua admonitione. q̃
q̃ ſẽp oĩa q̃ a te dicũt' nõ ſolũ me delectãt:ſed etiã illa mag
nifacio Scribã ergo ad amicos nec illud grãꝝ genus pretermittam
Poſtq̃ eni res mea ſtudio eoꝝ i tuto ẽ locata: Nihil ẽ qd a me eorũ
officio ſatiſfieri poſſit Sed faciã:ĩtelligẽt nullũ me finẽ quo ad uiuã
huic maxĩo beneficio eoꝝ factuꝝ tibi uero plurim debeo q̃ ꝓ bẽi
uolẽtia de his rebus q̃s maxie audire optabã:certiorem me ãte oẽs
(feciſti.

S Cio me oĩbus poſthĩtis:magno ſtudio pfeciſſe
oia q̃ ad te ptinẽt ĩtellexi:de qbus nũc ae te ſcribo quo
ſint a me ordie geſta pſcribo q̃primum i prouinciã ap
puli ſtatim cõuei hoĩes rgiõis illius pcũctatuſq; ab illis fui ã merca
toribus cõmeatus adhuc eſſent liberi de q̃ re cũ ſatis edoctus fuiſ
ſem ab eis cõtulime alexãdriã expeditiſq; prius mercibus tuis·qua
de rebus meis quicquã ſciuiſſem: ꝓtinus curaui ne tps quod mihi
ad cetera negocia tua perbreue erat permiſerim eſſe ocioſum Con
ſtitui ergo undiq; ſarcinas Et quo paratiores eſſent ad nauigandũ
adduxi illas in portum Ad ſecundum uero ydus marcii cum iã oĩa

in naui compoſuiſſem:naute a portu ſoluerunt eam & cum ſecun
di eſſent uenti omnes fere uno tempe ceperunt uela facere. Quid
inde ſecutum fuerit:non multo poſt renũciatum mihi fuit.uix du
as uel tres naues ad ſummum corticem applicuiſſe i quibus tua fu
it Cetere uero (ut dicebat) naufragium fecerunt Sentio nondum
ꝓpter metum tẽpeſtatis illas ex eo portu adhuc ſe dimouiſſe.ſed q̃
primũ illa ſe tempeſtas remiſerit iter ad nos facturas. quod noſtra
numina utinam bene uertẽt hec tibi p nr̃as triremes ĩ primis nota
eſſe uolui ut de oĩbus rebus tuis doctior eẽs & deponeres oñem
ſollicitudinem:ſi quã forte ex hoc naufragio cõcepas In ceteris au
tem rebus cũ ſis prudẽs:nihil eſt quare te admoneam Satis enĩ per
teipſum potes iudicare multo cariores merces:q̃ ſi naufragiũ nullũ
fuiſſet.Reliq̃ cũ tẽpus fuerit expediã. Tu ſi qd aliud uoles ĩ re tua
me facturꝫ p litteras tuas mihi ſignificabis.

Nihil ad hanc tuam ſollicitudinem addi potuit Effeciſti:ut
ſi oĩa aduerſum accidiſſent:tamẽ gratiã tibi habuiſſem: ꝙ
maiori ſtudio negocia geri non potuiſſent:q̃ hoc tpe mea
geſſiſti Plurimũ tamẽ gaudeo ꝙ maxĩe gratulor:ꝙ tue diligẽtie for
tũa ꝓfuerit Cũ enĩ tãtũ pecuniarꝫ cã illarꝫ mercium effudiſſem:ut
nũq̃ alias tãtũ eris negociãdi gr̃a conſumpſerĩ. uidi pene oẽs fortu
nas meas ſimul euerſas fuiſſe niſi diuino munere nr̃a illa nauis cete
ris peũtibus ĩcoluis portũ ſubiiſſet Eo autẽ mihi gratiores fuerunt
littere tue quo minus de rꝫ nr̃arꝫ ſalute ſpabã. Nã paulo anteq̃ eas
recepiſſem:iã rumor exortus erat de hoc naufragio & fuerũt q di
cerẽt nullũ oñino periculũ effugiſſe Quod autẽ me admones de ca
ritudie mercĩũ:ut ĩ re mea cautior & prudẽtior fiã: recte ut cetera
facis Ero enĩ diligẽs & attẽtus ne cũ fortũa mihi auxilio fuerit:ego
mihiipſi defuiſſe uidear de ceteris autẽ r̃bus q̃ ad me attinẽt aliud
non eſt qđ in preſentiarum a te exigam: niſi ut q̃ primum poteris
ad nos nauiges. habeo enim de multis tecum conferre que utrique
nr̃m maxĩam(ut ſpo)utilitatẽ afferrẽt. ſed uide ne te mari cõmittas

niſi omnia ad nauigandum tuta uideris quam oportunitatem non tibi difficile erit cõſequi:ſi potius triremibus noſtris tuam ſalutem q̃ nauibus roſtratis cõmittas.

CVpis a me ſcire qđ ad bene uiuẽdũ ꝓprius accedat Nã te ignorare ad me ſcribis quã potiſſime uiam ingrediaris Ego uero ita a ueteribus accepi:nihil dĩna r̃ligione melius aut ꝙ magis libertati quã inuita uolimus conueniat. quãquã alia i ſentẽtia maior ps hominum exiſtat Sed nemo illorum ẽ q ex re nõ opinione iudicare uoluerit non ſtatim uideat õnem uitam ſuã quã ſimilẽ hominibus qui hyeme nauigãt nam ut illi uẽtis & tẽpeſtatibus:ita iſti affectibus ſuis non poſſunt impare Ex quo raro uidebis queq̃ illorum aut letam frõtem:aut trãſquillum animum preſe ferẽtem Nemo eſt qui ſortem ſuam laudet & quo ſibi magis idulgẽt eo ſemp minus placent quod non aliunde eis accidit iudico niſi qđ de uia receſſerunt & omnia eorum conſilia circa ſummam erant Sequẽtibus autem diuinum cultum omnia ſunt trãquilla nihil eis ex animi pt̃batione accidit õnia intra ſe deſpitiunt fruũt̃ ſe ipſis nihil niſi diuinnm admirãtur nihil ad eos de mutatione fortune pertinet eodem loco apud eos ſecũda & aduerſa iacent Quare ſi conſilium meum audies:nulla erit res tãta q̃ religionis ocio & tranquillitati cõpares Nec te ſnã illoꝝ hominũ ab hac re detrahat q felicitatẽ putãt nõ niſi i rebus terrenis põitã Crede mihi an nõ tibi amici ſunt an ignari tibi ubi uera btĩtudo cõſiſtat Quod ſi hoc genus uite nõ ideo a te ꝓbat̃ quia ab humãitate remotũ hẽt̃ & tibi magis cũ homibus uerſari uiuere cũ deo placet ſentẽtia mea eſt ut te litteris & phie tradas Magnũ enĩ auxiliũ ad hãc uitã ciuilẽ quã multi ſequũtur ab his huãitatis ſtudiis mutuaberis Si uero ſplẽdor iſte fortũe magis delectet:uide ne te implices rei unde cum uoles:te explicare non poſſis: Vale.

SAtiſfeceras deſiderio meo: cum religionem ad bene uiuendum maxim̃ adminiculum hr̃e ſcripſiſti:niſi uita nroꝝ hoinum q illam profitentur

me a cõſilio tuo detraherẽt Neminem fere hoc meo tempore uideo qui non magis ſequatur ea in re ambitionem uel animi auariciam Pudet me bonorum temporum & maxime piget commemorare ea que noſtri pontifices ſine ulla honeſtatis reuerẽtia ſuo arbitrio faciunt. Satis eſt quod in eos a pleriſque dicitur: maximorum uicioꝝ capita (quaſi ĩgentium fluminum origines) domo ſua primum nata eſſe & poſtea corruptis moribus ſeculi: illuc unde orta erant iterum eſſe relapſa Non poſſum ergo eam uitam commendare ĩ qua nullum ducem inuenio: ad mores cuius me committam: aut quem ſequar in ea uia in qua errare facilimum eſt Quod autem poſt religionẽ phie ſtudia ualde cõmẽdas: probo conſilium tuum Eſt enĩ res prorſus digna admiratione & laude noſtra: in qua non ſolum rerum humanarum ſed etiam diuini cultus ratio mihi uidetur eſſe repoſita Nam & altiſſimarum rerum cauſas aperit: & bene aliquid a me agendum eſſe atqꝫ caſte cum hominibus uerſari inſtruit Conſtitui ergo ſiue cum .r.p. ſiue cum amicis ſit negotiandum: & auxilium & conſilium ab ea petere Nihil tamẽ eſt ꝙ in illa magis me delectet: q̃ ꝙ docet illa cõtempnere que pleriqꝫ admirãt͛ & aĩmũ ab õni moleſtia atqꝫ anxietate abducit Sequar igit͛ potius hoc medio cre genus qđ ẽ ĩ phĩa poſitũ q̃ hoc aliud ũbroſũ atqꝫ mane plenũ erroris & ĩfamie qđ nẽo ꝓfitet͛ niſi animus eius: q maxĩe ab honeſtate diſſidet Tu uero q mihi adiutor & autor ad hãc rẽ fuiſti: ſepe admonebis me nec patieris ĩ ea re me errare: in qua prudẽtiſſimus õnium qui hodie uiũt ab hominibus haberis. Vale.

CVm ad te litteras meas dare conſtituiſſem: nulla res comparebat in mediũ que tuis uel moribus mihi uideret͛ melior aut tibi futura gratior: quam ſi ea que de cultu diuino ab hominibus ſapientiſſimis accepiſſem: tibi in primis nota eſſe curarem legens itaque his diebus quedam grecorum ſcripta: forte incidi in baſilium quo in libello multa ad noſtram eruditionem diuinitus ab illo homine cognita & dicta repperi

Erat autem eius ſentētia tantam uim eſſe diuino cultui quem greci
latriam uocāt ut nulla unquam gēs fuerit tā imanis aut tam barbara
que deos negaret Qui plus uero ītellectu ualuerunt: unum aliquē
inter omnes principātem & quaſi cōmunem omnium numinū pa
rētem conſtituerunt: quem eundem & rectorem hominum & de
orum patrem appellabant Plato uero (quem deus naſci uoluit: ut
multa aperiret gētibus que prius de rebus diuinis nōdum intellec
ta eſſent) altius hominibus q ante ipſū ſcripſerant ita de deo ſenſit
ut nō multum a noſtris philoſophis ille abeſſet & que ſentiebat: ac
curatiſſime litteris mādauit His enim mihi autor fuit: ut diuino cul
tui nullam rem cōpandam eſſe dicerem Quare inferebat nullum
magis fidei noſtre augmētum eſſe: q̄ q̄ omnes homines aliquid de
diuinitate ſēſerit Multa preterea his addebat q̄ p te melius ipē ītel
liges Mitto ergo ad te librum baſilii. quem ubi plegeris: ſcito te di
uino illi homini maximam habiturum gratiam qui tibi hanc uiā
ad bene beatiq; uiuendum aperuit Cupio tamen p tuas litteras in
telligēs quid de ſententiis iudices & quantum lectio eius tibi pfu
erit. Vale.

nō L Ibrum baſilii ueſtri plegi: in quo non minus ſuauitatis: q̄
ſententiarum grauitatis īueni nunquam putaſſem in ho
mine greco fuiſſe tantum peritie ad hūc noſtrum diuinū
cultum Nam & ſi grecis hominibus in his diſciplinis que ad mores
pertinent plurimum ſemper attribuerim tamen in rerum diuina
rum cognitione longe illis noſtros homines preſtare non iniuria ui
debar mihi iudicare Tātum ergo effecit: repetita huius lectio libel
li. ut illos in hoc noſtris pene pares iudicem Quid enim ſapientius
de altiſſimis rbus dici aut excogitari poteſt: quā ea q̄ cū a platōe de
o (ut illi aiūt) philoſophoꝝ tū ab his q deinceps illū ſecuti ſūt & ſepe
diſputata & nō nūq̄ prudētiſſiē ab eis cōſcripta fuerūt ſed hoc mihi
ad te cui nō minus oēs q ī aliquo gēr doctrie apud grecos floruerūt

īmē

q̃ noſtri latini: ſemp autores notiſſimi & familiares fuerũt Quam
uero legendo baſilium ueſtrum ꝑfecerim: malo te ab aliis q̃ a me ĩ
telligere Nũquam tamen fui ad bene de me ſperandum erectior:
q̃ hodierno die. Multa ſunt que me ĩ eo libro delectãt ſed hoc max
ime: quod illud genus dicendi tãtum modeſtie & ſuauitatis habet
ut nihil ſupra Vix enim unquam de manibus meis excidit. Sed cũ
eo ſatius ĩbutus & eruditior factus ero: curabo ut primum illum ad
te tranſmittam. Vale.

QVod ad te ſcribo maxime ad diuinum cultum attinet de
quo ſi ita ſentis ut puto: bene eſt. ſi uero alia in ſentẽtia eſ
ſes: breui cognoſces q̃ a te diſſentiam Ego enim de religio
ne iudico õnes qui ad animum cõfuginnt ut ſe dẽt ĩertie & languo
ri: non ſolũ hos nõ religioſorum uerum etiam ſacrilegorum nume
ro habẽdos eẽ Qui uero ambitioni ſeruiũt ut uoluptatibus: hii diui
num cultum ita ꝓſtituerunt: ut nulla ſit maior peſtis · ĩter homines
adhuc orta Tu uero quid de r̃ligione ſentias: etiam atq; etiã uide
bis Ego enĩ ſic iudico aliquãto melius eſſe a religione abſtinere: q̃
ad illam non eius rei gratia ad quã fuit a noſtris maioribus primũ
cõpata. non ut oportet accedere Si ergo uis factum tuum ab his ꝓ
bari qui tibi maxime erãt cõtrarii cum uelles religionem ꝓfiteri
non mediocri uirtute tibi opus ẽ Illi quidẽ nõ tibi ſatiſſidebãt. cũ
id futurũ dicerẽt: ut neq; cõſtantiam eſſes ĩ hac re habiturus neq;
modeſtiã: qui ille tuus animus refrixerit: qui ipſo ĩitio ardentiſſimus
fuit Omnẽ illoꝝ timorẽ uerũ fuiſſe & nõi tuo maculam generabis
q̃ nũquã abs te aboleri poterit Illud ergo tecũ ſepe cogitabis: cete
ris in rebus cõſtantiam ꝓbari ĩ religione uero neceſſariã eſſe Quã
unã uirtutem non erit tibi difficile conſequi: ſi te otio & remiſſioni
nõ dederis Nã cũ hec uicia in õni uita ſint fugiẽda: certe ĩ hoĩe r̃li
gioſo maxime notãt Tu qd tibi conueniat etiã atq; etiam uidebis
Ego te amabo ſi confirmaueris iuditiũ qđ de te feci ſi minus hẽbis
me tibi ſũmũ aduerſariũ q te plurimũ ad hãc uitã hortatus fui.

ET religionem ꝓbo & te maxime amo q̄ mihi auctor atqꝫ hortator in ea re fuiſti nec eſt aliud quod magis in ōni re me delectet: q̃ ſeruare cōſtantiam ī rebus optimis atqꝫ honeſtiſſimis. Quare ſi ullam pro me ſollicitudinem ſumpſiſti: que ſo te ꝑ noſtram amicitiā que ab ineūte etate incepit: ut iā deponas & plus mihi in hac re credas: q̃ his qui mihi hoc ꝓpoſitum conantᷣ excutere Si quid autem erit in quo tu me de uia errante uideris: malo tuas cōtumelias & redargutiones audire: q̃ ab his laudari. q̄ in preſentia cōmēdāt: in abſentia uero non ceſſent ſuis maledictis lacerare atqꝫ minuere. Quod iniquo animo ꝑferrem: niſi hec uetus eſſet cōſuetudo Semꝑ enim fuerūt nec in futurum deerūt homines q̄ ſibi uoluptati ducāt quos aliēi bono ſtudio deditos uidēt: fama & bona opinione ſpoliare & ſemꝑ aliquā falſā fabulā cōfingere & ſpargere in uulgo uarios rumores a quibus abſtinere nō eſt facile Multa quidē ꝑſimilia habent. neqꝫ ūquā deprehenduntᷣ niſi poſtq̃ noue rīt hec ad te non ſcribo ſine cauſa Quāquā ſumma utaris ī me modeſtia: neqꝫ quēquā in tuis litteris nomines: tamē q̃ primum litteras tuas legi: ſtatī intellexi quo ex fōte oīa emanerant Tu uero ſi carū me habes: non plus his hominibus credas: q̃ & uita & ipſa dicta & facta uerbis eorum ſentiant Non tamen deſinas ſepe me adhortari atqꝫ admonere (ſicut facis) ad religionem obſeruādam: & ad retinēdum cōſtantiā atqꝫ modeſtiam ī tota uita mea: etiam ſi male de me tibi refertur. Quod ſi feceris uere a te amari & maxime ex animo coli me iudicabo. Vale.

SCribo ad te de religione. q̄ una res ſemꝑ a ſapiētiſſimis hominibus iudicata eſt ꝓrſus noſtra cura. ac noſtro ſtudio digniſſima Neqꝫ euim romanus populus rerum potitus eſſet neqꝫ dictus gentium omnium atqꝫ nationum princeps: niſi religionem omni imperio ac omnibus rebus pretuliſſet Quod ſi etiā qui falſam religionem pro uera coluerunt: nunq̃ arbitrati ſunt ſuum imperium aut caleſcere tātum potuiſſe: aut poſtq̃ adultum fuit

tam diu ſtetiſſe: niſi bonis auſpitiis ac diuino cultu. ōnia eorū facta
etiā minima prius iniciata eſſent quid nos arbitrari conuenit. qbus
uera ac īmortalis religio a noſtris maioribus prius īuenta & poſtea
a nobis optima ratione tradita & conſcripta fuit Ideoqꝫ qđ romanū
populum athenienſes deinde ſpartani ceſſerunt Qui principatum
grecie diu obtinuerunt Putauerunt enim nihil eſſe: qꝺ magis homi
nes ad humanitatem conuerteret: q̄ ſi deos timerēt atqꝫ reuerentur
Quod bene ac fideliter nonnulli ex impatoribus noſtris. uere fidei
ſectatores in rebus pacis & bene animaduerterunt Nā q̄ diu ad di
uinū cultum pacē & bellum intulerūt: omnia illis ꝓſpere ceſſerūt
ita etiam: ut pro eorū uictoria ſepe numero elemēta. & ipſa rerum
natura pugnauerūt Theodoſius iure optimo inter duos ceſares nu
merandus cum ōnia bella diuinis auſpiciis peteret. ac nomē uniuer
ſi atqꝫ immortalis dei ſignis ac uexillis inſcriptum deferret: non ſo
lum homines & arma. ſed etiā ipſos uentos auxiliatores eſſe legitur
Magna ſunt que cōſtātino primo imperatori xp̄iſtiano diuinitus
concessa et attributa fuerūt que ſi quis attētius ſecū uoluerit cōſide
rare. nemo ē q nō facile debeat. ad amorem ſtudiumqꝫ dīnarū rerū
non ſolum concitari: ſed etiam animo ſemper inflāmari. hoc ego cū
lego: incredibile eſt q̄tus me rerum diuinarū ardor habeat Sentio
enim totā mētem innouari. et lōge alium mihi eſſe animū quam o
lim Sed maxime cupio te ad hec ſtudia et adiutorē habere. fuiſſem
autem in ſcribēdo prolixior: niſi ſpeārē te breui affuturū Quod ut
facias uehementer rogo Spero enim nos de multis rebus eam deli
berationem conſiliūqꝫ habituros: que nos ab hiis curis et moleſtiis
extirpabunt: in quibus dudum ſine ſpe exeundi fuimus.

LIttere tue īcredibili uoluptate me affeceruut Nunquam
enim maiori ſtudio rerum diuinaꝝ inflāmatus fui: quam
poſtq̄ epiſtolam tuam legi. In qua cōmendas religionem et eo loco
reponis: ut illa ſit omnibus rebus anteferēda Ego uero etſi de diui
no cultu non mediocriter ſentirem et eos in primis laudarem qui

omnibus poſthabitis illi ſe in toto ex animo dederāt: nōdum tamē tanta eius rei admiratio me habebat:ut illam optarē ꝓfiteri Nūc uero nedum cupio ſed etiam ardeo ita me illi tradere:ut nihil poſ ſit in uita eſſe qđ ſatis ualeat me ſine illa delectare Cupio itaqꝫ me tibi ſocium atqꝫ participem iungi Olim alia ratio atqꝫ institutio ui te fuit: q̄ diu uxor liberi ac pentes fuerunt Nec animus unq̄ ad eā fuit Nec ſi fuiſſet:id mihi ſalua pietate licuiſſet Nunc autem cum omnibus fere neceſſariis morte ipſorum priuatus ſim:& eos amiſe rim quorum cauſa iuuabat me omnes moleſtias ferre: quāquam ſi te noui:etiam antecedam Spero propediem apud te eſſe Interi ſar ciūculas (ut aiūt) cōponam & quo liberior ſim atqꝫ expeditior ad illud genus uite:qđ maximo animo amplector:ita me extricabo ab his īpedimētis que me hucuſqꝫ uinctū detinuerunt: ꝗ nulla maior erit mihi cura: q̄ ut de nulla re niſi diuina curē.

SI qd eſt qđ ullo tpe apud te magno ſtudio contēderi: nūc a te hoc etiam atqꝫ etiam exigo:ut ꝓ nr̄a amicitia legas attētiſſime ea que hodierno die ad te ſcribo:Sepe (ut ſcis) te admonui ut ſententiam tuam non negligeres. ꝓſpicereſqꝫ tibi i futurum Tu uero neglīgētius adhuc tuliſti Sed niſi tibi aduigela ueris:uideo non lōge adeſſe tibi piculum. Ita enim de te narrauit mihi claudius homo pantiquus tue familie amicus Et qui familia riſſimus fuit patri noſtro quo ad uixit Nā inquit te neqꝫ modeſto ſūptu. neqꝫ honeſtis hominibns uti ciruētū dolo atqꝫ inſidiis eorū qui tecum uiuunt Ft quorum conſilio in omnibus rebus uteris. q dedita opa ſubornauerunt. l. ſillam hominem diuitem & qui pluri mum ī tua ciuitate poteſt Is eorum factione tibi litem mouebit de bonis paternis Illi uero ſcrupulum tibi īiicient. perſuadebūt ut eo rum fidei tabulas bonorum tuorum cōmittas quo liberius ac faci lius poſſint tibi ī cā tua patrocinari:idē bona tua diripeř & expila re Quod ſi a te factū fuerit plane uideo te excluſum eſſe Noli er go ſi me amas. immo ſi te carum habes: te committere huiuſmodi

hominibus quorum oratio blanda ē acta uero aut inſidiarum plēa
aut ab eorū oratione longe diſſidētia Cogor enim de ſalute tua ac
de omnibus fortunus tuis ſollicitus eſſe: quod minime facerem. niſi
te maxime colerem Tu uero id mihi cōcedas ne minorem de te ip
ſo curam geras: q̃ illi qui te ſaluum eſſe ac res tuas incolumes ualde
opsant. Vale.

TAbellarius tuus nup ad me tulit litteras tuas Mones au
tem me pro tua beniuolentia ne fortunas meas credā his
hominibus cum quibus aſſidue cōuerſor Eacis quidē ami
ce. nec a tua conſuetudine recedis Sed claudius quem ſuſpectum
habeo plura tibi de me retulit: quā ego cognoſcam Vertor ne hoc
magis aliquo odio q̃ recto animo faciat Nō poteſt equo animo fer
re qđ omnia ſuo arbitrio (ut olī) uerſet de me multa confingit Ne
minem non ſuſpectum habet: cui aliqnid apud me uel conſuetudo
aut gratia poſſit Preterea nimis illi dolent oculi: quotiens uidēt me
(quamquam ex meis equalibus) magis q̃ ſe diligi Sed non efficiet
ut amicos pro inimicis habeam Quod ſi tales īſidie ac machinamē
ta ab illis contra me inſtruuntur (ut ad te nuper detulit) non poterit
hec res diu latere Et ero maximo animo itentus: ſi quo ſigno te cō
iectura dolus eorum a me deprehendi poterit. Si uero nihil huiuſ
modi ab his excogitatum fuerit aut cōfectum: quid aliud credēdū
eſt hunc hominem uoluiſſe: qnā ut a ſe uno omnia more ātiquo uer
ſentur Nam ſi redoleret antiquam familiaritatē & ueteris beniuo
lentie quam habuit cum patre meo reminiſceretꝛ: nouos amicos po
tius mihi faceret: quam conſuetos abigeret Sed de hoc ſatis Plura
enim ad te de illo ſcribam: ſi cōperero falſa ea eſſe que nup tibi nar
rauit Non tamen interim illis hominibus confidam quos apud te
de me inſimulauit: ut in re noſtra quiſquam aut negligentem aut
minus attentū uideat.

NIhil ē qđ a te mihi gratius fieri poſſit: q̃ ut te ſemp atten
tiſſimū prebeas Sepe ad te ſcripſi ne uelis in tua negligēs te

eſſe aut minus cautus q̃ oportet Sed mea uerba neſcio q̄uo adhuc
ꝓ ioco atq̃ ludo habuiſti nec uideris curare qd ego aut ceteri ami
ci de te opinãtᷣ has ad te litteras utiliſſimas dare conſtitui: qͥbus ſi
obſecutus fueris: tibi uni bene conſules ſi uero pſeueraris pgere quo
cepiſti: cõſiliũ non eſt ꝓ tua ſtulticia meipſũ cruciare animo Ego
uero (ut aiũt) in portu nauigo. tibi (crede) iſte ludus agitᷣ Scis iam
ãnum terciũ preteriiſſe poſtq̃ patauiũ litterarũ cauſa ꝓfectus fu
iſti quid egeris hoc tpe: quãto ue profeceris: nõ latet amicos tuos
Vtinam hec eſſet ſumma iactura: que tãtum ad opes ptinet Illud
multo deterius ẽ: ꝙ hoc tempus tãtum inter digitos fluxit. nec in
telligis multos ex equalibus tuis ĩam egregie doctos atq̃ eruditos
eſſe. Si te aliquãdo litteris meis reprehẽdi: Et qd de te ciues tui ſenti
ãt ſcripſi: dicis me fabulas tibi narrare & eſſe nimis grauẽ atq̃ ioco
moleſtum nec ſatis attẽdere qd etas adolẽſcẽtium ferat. Nũc uero
ne te: non admonitũ a me dicas: ſcribo õnes amicos atq̃ neceſſarios
tuos a me auerſos eſſe neq̃ ullam reꝝ tuarũ deiceps uelle curã age
re Ego adhuc r̃ſto quem (ut uideo) a tuo amore & beniuolẽtia ex
trudes Non poſſum tamen nõ dolere & non uehemẽter angi: ꝙ e
um quẽ tãtum dilexi uideã cũ ſummo dedecore & ĩfamia i patriam
r̃diturũ: que õnia uẽtura tibi nõ citius ĩtelliges: q̃ re ipſa expieris
hec ita uelĩ mihi credas ut ex oraculo ſacri apolinis nõ certius edic
tum putes.

QVid egerĩ: nẽo nouit melius: q̃ ego ipſe nec ẽ alius q ſi ma
le uixi ꝓ me deprecetᷣ Semp huiuſmodi cantilenas ad me
ſcribis non uacas ſtudio noctu p adulteria pgis. cõfrigis
hoſtia. hũc pulſas illi cõtumelioſus es & multa huiuſmodi. que uix
nũc patientiſſimus quidẽ poſſet equo aĩo ferre Neſcio quare mihi
tociẽs iraſceris. & maxĩe cũ haꝝ reꝝ (niſi q̃tũ etas & cõſuetudo in
uenũ affert) mihi nõ ſim cõſcius nihil facio preter morẽ alioꝝ ꝙ ſi
nõ multum his ãnis ꝓfeci: & multis equaliũ meorũ ĩferior tibi ui
deor: ſcito nõ õnes eodẽ eſſe ĩgenio nec eadẽ habere ad diſcendum

adiumēta Sed ubi animū ad bona ſtudia uocauero. ita ego ōnē mo
rē corrigā: ut nō tātū ſeq̄ eos qui me ātecesſerūt uidear: ſed etiā pre
currere Quare nolo ut tātū de me deſpes nec oīa credas que de mo
ribus meis ad te ſcribūtꝛ Quā recte autē mihi amici mei curā eam
depoſuerūt: q̄ oli ſuſcepāt: forte aliq̄do ītelligēt: cū eo me ueiſſe uide
bunt quo nūq̄ peruētuꝝ iudicauerūt Tibi uero maximas grās ha
berem: ſi paulo modeſtius me corrigeres: quā q̄ paterne a te oīa dici
ſcio Curabis autē (ſi tibi uidebitꝛ) oīa mea ut olim feciſti Et ego da
bo interī opā ut me talē efficiā cui īimici mei īuideāt & amici cōgra

SI ullū apud te locū preces meeū q̄ hiture ſunt a te (tulētꝛ
maiorē ī modū q̄ſo: ut has litteras ſumma cū attētōe legas
& pſuadeas tibi nō odio nō ira nō īuidia hoc a me tibi ſcri
bi ſed ꝓ nr̄a amicitia me tuum negociū agere Procuratores quos
rbus tuis ꝓpoſueras: tibi uerba dāt Alios enī fingūt q̄ tibi aliquid
debēt: ſoluēdo nō eē alios aufugiſſe cū aliis paciſcūtꝛ & aut tps diffe
runt. aut ſumme eris quo tibi tenētꝛ aliquā ptem detrahūt Tu coti
die paupior es illi uero locupletātꝛ Nō poſſum hoc tacere cum tui
miſeriātꝛ amici: alii te pecudē uocēt q̄ſi gaudeas his q̄ te aſſidue cor
rodūt Nec ſolū doleo cū tua direptum iri uideo: ſed etiā ſtomacor ꝙ
a multis cōtemneris. ſcio te & ſermōe multoꝝ & lr̄is meis nō ſemel
admōitum eē. ſed nōdū uoluiſſe aliq̄d de pfidia tuoꝝ ꝓcuratoꝝ cre
dere: uolui interī oīa ad te ſcribere. ut tum expgiſcaris: cū de rebus
tuis actum erit Si mihi fidē habueris: gaudebo mediuſfidius magis
tua q̄ mea cauſa ꝙ ſi in opiniōe tua preſcribis: ego meo in te offici
o functus ero· tu uero lues..

LItteras tuas diligenter perlegi: intellexiq̄ te ualde amare
me nec ſolum pro cōmodis meis laboraſſe Quod autem
uiſus ſim nimis difficilis ad ea q̄ cotidie mihi nunciebātꝛ
de pfidia meorum ꝓcuratorum: ſcito non me poſſe facile induci ut
ab his non credam me amari quos ipſe maxime diligo Nam ſi pec
candum eſt: malo potius decipi meo incommodo: q̄ alios non credā

in me bono eſſe animo: q̃ fidem his non habere qui ſe amicos oſten
dunt Sed cognito errore: diutius ĩ eo ꝑſeuerare neqꝫ ꝓbo neqꝫ lau
do. Expgiſcar ergo ſero potius: q̃ nũq̃ Et (ut ſpo) nõ poſt multos
hos dies ad ꝓcuratores meos ueniã: ponam cum eis rationẽ. & oĩa
cognoſcam que ab illis ĩgeſtione negocioꝝ meorũ a prima die uſqꝫ
in preſentẽ acta fuerunt Qui ſi preter equum & bonũ ꝗ male geſſe
rint negociũ: repetam ab eis quicq̃ de ſumma rerum meaꝝ abſtrax
erunt nec patiar eos diutius negociari Illud queſo te ac etiã maio
rem ĩ modũ rogo ut quicqd contra illos cõiecture ferre potueris
oĩa inſtructa parataqꝫ habeas. ne ſine cã preſumpſiſſe cõtra eos uide
ar Idẽ uelim õnes amicos adhorteris qui ſepe de eadẽ re me admo
nuerũt Sed caue ne ꝓcures qcq̃ hoꝝ: priuſq̃ preſens fuero.

HAbeo tibi ĩmortales gratias ſi ea que ad te ſcribo illis ocu
lis & illo aĩo perlegeris: quibus aſſoles: cũ aliquid a te attẽ
tiſſime fieri ſolet. M. metellus meus neceſſarius & tibi fa
miliaris cõflictatur partim ab inimicis ꝑtim ad ĩuidis ſuis & ꝑduc
tus eſt cõſpiratiõe eoꝝ: ut fortunam ſuam quam florentiſſimã poſ
ſedit non poſſit diu retinere : niſi tu cauſam & defenſionẽ eius ſuſci
pias Certũ habeo homines non deeſſe: qui ſtudeant te ab hoc hoĩe
alienum reddere Multa fingunt ut te illi non amicum faciant Sed
tuum erit a tua humanitate non diſcedere & potius naturã tuam
ſequi: q̃ eorum ſtudia quibus neqꝫ pietas tua neqꝫ modeſtia neqꝫ r̃
uerentia morũ unq̃ placuit Ipſe tibi ſe cõmendat. rogatqꝫ ut fortu
nas ſuas tuearis Ego uero pro cauſa eius fere magis laboro: q̃ ſi me
a res ageretᷣ Quare te maxime exoratum uolo ut cum tuipſe ſem
per nobilitatis defenſor fueris: huic homini nõ ignobili faueas: iu
diceſqꝫ nullam ex tuis laudibus maiorem eſſe: q̃ ſi a te homine orna
tiſſimo atqꝫ ampliſſimo cauſa ſua defenſa fuerit Nec has putas aut
illius tantum: aut meas preces eſſe Nemo uir bonus eſt in ciuitate
qui non idem a te maxime uelit Si enim cauſam huius ſumpſeris
credibile ẽ quantam gr̃am apud oẽs bonos ĩuẽturus ſis.

ETſi metellus noſter ſatis cauſam ſuam mihi cōmendet: tamen littere tue mihi cōmendatiorem illū fecerunt Suſcepi itaqꝫ cauſam nec ullū finē ſtudiis meis ĩ illum prius faciā: q̄ cum abſolutum uidero Video enĩ factõe hominum ĩproboꝝ magis q̄ eqtate: ſuas fortunas ĩpeti Sed nihil cogitauerūt ſi nō potero cōſilia eorum diſcutere frāgam certe audaciam ſuā nec paciar hominē nobilē ciuibus deterrimis oppreſſum iri Noui ego multos ab his miſſos: qui me iflāmarent odiis cōtra ipſum. qui non ſolum nihil fecerunt: ſed a me turpiter & cōtumelioſe dimiſſi ſunt Non ſum ille qui quolibet uento huc & illuc impellat᷑ Altiores ſemp iudicaui amicitiam radices habere: q̄ ut qualibet cauſa tollat᷑ Quod ad amicum noſtrum ptinet illud tibi polliceor neqꝫ īduſtriam meā neqꝫ officium tibi defuturum de qua re plura ad te ſcriberem niſi ſperarē omnia litteris ſuis melius breui intellecturum.

QVid adhuc in cauſa tua iudices egerint: ſatis arbitror ab his hominibus renunciatum tibi: qui cotidie a nobis ad te pueniunt Poſtridie autem cetera de tota re ad te pſcripſerā & grata: ut puto Nā oū nudiuſquartus iudices ꝓ tribunali ſediſſent: examinaſſentqꝫ diligēter oīa: illud uiderūt ſentētiā (niſi alias aduerſarii tui ꝓbationes afferrent) ſecūdum te eſſe laturos Sed cū nihil niſi nugatorium poſtea illi attulerūt: tamē ex cōi conſenſu ferēde ſentētie tēpus ſtatuerunt que cū lata fuerit: tu a me ſtatĩ certior fies de negotio argēti qđ mihi olim cōmiſeras: ſcito adhuc nihil eſſe factum Negāt enim neceſſarii tui te abſente: rem poſſe trāſigi Ego uero ſponſionē ꝓ te feci & depreſtādo cautionem eius obtuli Illi uero nūq̄ ſe remuneraturos pecuniam affirmāt niſi te preſente iſtrumēta cōficiāt᷑ Hec ad te ſcribo ut ſi quid aliquādo uis me hac in re facturum. p tuas litteras ſignifices. aut tu ipſe accedas. ut rem tuam ipſis preſentibus facias.

QVe de mea cā ſcribis & ſi hec ſemp de his iudicibus mihi pollicitus fuerā: magna tamē uoluptate me affecerūt Sed

tu uide ut curā & ſtudiū qđ ꝓ me i ea cā ſuſcepiſti nō depoāſ ne ali
q̄ mea cā uel negligētia patiar ſnām quā i maibus ꝓpe hēmus uel
mutari uel deferri Scis enī fere nihil piculoſius eē iudiciis & opor
tere oia ſuſcepta hr̄e: q iure ciuili diffiniūtᶻ cū nulla r̄piatᶻ lex q̄ (ſi
hoīes q piti i iure dicūtᶻ īgeniū accōmodauerit) nō poſſit i diſputā
do huc & illuc trahi Inſtabis ergo ne prius cōqeſcas: q̄ ea manu te
nebis q̄ adhuc ſola in ſpe hēmus Qđ autē de negocio argēti ad me
ſcribis: ualde me ptᶻbauit nec ſatis poſſū intelligere q̄ rōe hoc a me
is neceſſariis factitatū fuerit: ut me uerbis ſuis eludāt Nā hoc mō
putāt: ſi es alienū pſoluero Sed faciā ītelligēt nihil ſe cogitaſſe Iu
dicāt enī p occupatōem nō mihi licere ꝙ ea cā ad eos accedā ego &
ſi p īcōmode ex urbe diſcedā: cōſtitui potius oīa poſthr̄e: q̄ ab his lu
dificari ad quos ſepe multa ornamēta atqꝫ adiumēta detuli. q̄re de
hac re āplius eos nō apelles ſed rē ītegrā i meū aduētū r̄ſeruabis.

SCripſi de bello cōficiēdo de ānona cōpanda: & pecuniis p
ſoluēdis milititibus ad q̄ſtores nr̄os Qđ uero nūc agitatᶻ
nō poteſt expediri: niſi prius fiat id. quale ſit dicā Oēs ad
te unū ſua cōſilia r̄ferūt. tuāqꝫ auctoritatē maxīe attēdūt Cōſtitui
itaqꝫ maturius de hac re tecū deliberere Sed cū id neqꝫ p aliū neqꝫ
p lr̄as poſſit trāſigi: nō grauaberis ad me ire. duo enim eodē itinere
cōficies Nā & officiū tuū qđ uehementer ab oibus deſideratᶻ. r. p.
preſtabis. & multa expedies que ſunt hoc tpe pagenda Pluribus
uerbis te ad hāc rē excitarē niſi iā iter ad nos te agere conſiderē.

QVe adhuc ſūt a te ꝓ nr̄a. r. p. pfecta: maxīe cōmēdo Ut
nā oēs q i ea uerſātᶻ eo aio i cōſeruāda atqꝫ exaugēda pri
a eſſet: quo ſemp fuiſti Sed de hoc plura i ſēatu uerba fa
ciā: ſi quādo a me īter pr̄es cōſcriptos ſnā erit dicēda ꝓ his q optie
ꝓ. r. p. meriti ſūt Venio ad ea q̄ ſcribis neqꝫ p aliū neqꝫ p lr̄as poſ
ſe trāſigi & ꝓpterea me hortaris. ꝙ meū aduētū maturē Vellē oia
(tā r. p. cauſa. tam etiā ꝓ ppetua ī te bēiuolētia mea) uel conſilio
uel opa mea poſſet bene pr̄ie nr̄e euenire aut uſui tuo eē. q̄q̄ admi

rer q̄ poſſit res eē in q̄ tantop̄e officiũ meũ deſideret᷑ Sed poſtea q̄
tantũ op̄am meam atq̄ ſtudiũ i.r.p.a cĩbus nr̄is expeti ſignificas:
nõ differam ultra acceſſũ meũ Scio enĩ te nõ ſine cauſa. ut ita faciã
ad me ſcripſiſſe Nõ poſſũ fruſtra hoc iter agere:mõ te icolumẽ(ſal
MVlta ſũt de q̄bus ſi mihi p̄ occupatõ (ua.r.p.) iueniam.
nes meas licuiſſet:te ĩ.r.p.pluribus uerbis admõuiſſẽ.Sed
q̄a ad ea oĩa mihi nõ otiũ fuit:ſatis erit huic tp̄i de ſtudiis
tuis de modeſtia atq̄ hũanitate:q̄ rõe illis utaris cõſiliũ meũ tibi a
p̄ire Mea q̄dẽ ſnĩa fuit: item & oĩm ph̄oꝝ:ſemp̄ unam rẽ optĩe ab
uno agi Nec oportere ĩgeniũ nr̄m cũ unũ ſit r̄bus pluribus ſimul
ĩtẽtũ eſſe Illud autẽ uideo neminẽ fere hac nr̄a etate inueniri q̄ di
uerſa ſtudia eodem tp̄e ſi q̄t᷑.nõ quo magis ꝓficiant ſed ut hõibus
doctiores uideant᷑.mihi uero cũ oĩbus r̄bus: tum maxĩe in diſcipli
nis ſẽp̄ maxĩo odio fuit ambitio Nec eoꝝ opiõem ꝓbo q̄ ſe malũt
uideri q̄ eſſe Qđ uicium hodierno die ita uſitatũ eſt & frequẽs: ut
nẽo ſit q̄ nõ magis ad opinionẽ multoꝝ:q̄ ad ueritatem ſtudia ſua r̄
ferat Tu uero q̄ bene a natura inſtitutus mihi uideris magis cura
bis q̄d de ſtudiis tuis ſentias: q̄ quid alii iudicent Nam plerumq̄
refert an uera laus de nobis predicetur an falſa & inanis ſit gloria
noſtra Illa enim ſuas habet radices. iſta uero potius hominum ſer
mone fulta eſt:q̄ ſuis uiribus Cogita ergo non poſſe ullius hominis
famam diut᷑nam eſſe:q̄ nulla aut uera aut honeſta cauſa cõſtat nec
ẽ q̄ emulatõe tuoꝝ equaliũ ducaris q̄ &ſi pluribus artibus uno tp̄e
ſtudeant:nõ tamen illis ĩferior eris:ſi tu unam bene didiceris.nõ ta
mẽ in hũaũ te illis prebeas Fieri enĩ poteſt ut cũ modeſtia tuam di
gnitatẽ ac mores tuearis Plura enĩ ſũt(q̄ tua cogitatõe inenire
poteris)q̄bus oĩa a te fiẽt:& ſi diuerſa ab aliis ſint:tamẽ certa rõe a
te fcã eſſe tueri poteris Hec mãdata cũ adhuc puer eẽm:oli a pr̄e
meo audierã.hec eadẽ nũc ad teipſũ:quẽ loco filii hẽo:libẽter p̄ſcri
bo.q̄ ſi ſtudio tuo & uirtute cõſeq̄ris:ego tuo ꝓfcũ maxĩe
Nuq̄ lr̄as tuas lego:quĩ aĩo uoluptatẽ p̄cipiã.Sẽp̄ (letabor.

ſemper enim aliquam egregiã utilitatẽ in illis cõpio quoniã uel cõ
ſulendo uel admonendo id efficis:me doctiorem ac meliorem idi
es r̃ddas Sed ĩcredibile ẽ q̃ hee iittere me delectauerũt:q̃ ꝑ tabella
riũ tuũ mihi r̃ddite fuerũt Nã ut paterne ad me ſcribis: ita ãtiqua
ſapia r̃dolẽt. Nec ſũ is quẽ tãta ãbitio delectet ut nõ plurifaciã iu
diciũ tuũ:q̃ uulgi opõem Oĩbus ergo poſthĩtis.ĩ aĩo ẽ unã tãtũ ſeq
artẽ nec uno & eodẽ tpe diuerſaꝝ reꝝ ſtudia cõplecti Qđ q faciũt
nũq̃ ſatis ſibi ꝓficiũt Cũ autẽ(ĩ quãtũ tibi uidebit̃)ĩ una re ꝑfecc
ro:tũc ceteris ſtudiis opã dabo Nec uagabor mõ ĩ hoc mõ ĩ illo ge
nere·niſi prius quãtum ſatis erit:hauſero mihi ex fõtibus illius ar
tis:cui laborẽ & igeniũ ĩpẽdero. ꝙ autẽ de modeſtia & humanitate
cũ eq̃libus meis habẽda: ad me ſcribis id tãto ſtudio ꝑficiã: ut nulla
nouitate inde diſcedẽ ab ipſis uidear Et ſpo mihi bene ĩ futuꝝ Nã
quo minns ãbicioſus ĩ ſtudiis meis fuero:eo pluris gr̃e ac beniuolẽ
tie apud oẽs conſeq̃r Aliud nõ ẽ ꝙ ad te ſcribã:niſi ꝙ me lr̃is tuis
admoneas Quotiẽs enĩ ipſas lego. uideor mihi tecũ eẽ & loqui.

QVãtũ oẽs preſẽtiã tuã atqꝫ officiũ tuum expectãt:ex hoc
potes cogitare: ꝙ etiã ĩimici tui maxĩe ĩ gr̃am tuã redire
exoptãt Quã rẽ ſi neglexeris nec fame tue cõſules & õni
ũ ciuiũ tuoꝝ expectatõem decipies Nã ita ſe res habet:ut etiã fa
cultas ſi tibi nõ eẽt:nemĩ tamẽ idipſũ ꝑſuadere poſſis Elaborãdum
ẽ itaqꝫ atqꝫ toto aĩo ĩcũbẽdũ:ut uoluptati tuorũ ciuiũ ſatiſfacias.ni
hil certe natura tua melius hr̃e poteſt.neqꝫ ĩduſtria laudabilius: q̃
ut te hoĩbus prebeas· & ea uelis q̃ ab hoĩbus deſiderari ĩtelliges.ẽe
nĩ preclare a ſtoicis dictũ:oĩa in terris hominũ cã genita eẽ: hoĩes
uero hoĩm gr̃a ut mutuo inter ſe officio alter aleri ſuũ ſtudiũ accõ
modet Nec aut labor aut piculũ ab ea re nos deterreat Nã aut nul
la alia ẽ ad immortalitatẽ uia aut maxĩe hoc in loco eẽ r̃poſita:ut ꝑ
ſalute boꝝ ꝓ cauſis amicoꝝ nullis modeſtiis frãgamur: prebeamus
qꝫ nõ ſolũ illis quos amar̃ aut tueri dẽmus nos ipõs placabiles: ſed e
tiã inimicis exorabiles Si memĩeris q̃tũ unuſqſqꝫ nr̃m deãt patrie

gloriabor tamē & tibi cōgratulabor:ſi ītellexero lr̄as meas aliquid igenio tuo atqꝫ uirtuti adieciſſe:quo maturius ōnia que a te uides magno ſtudio expeti:nō minori ꝑficias.

NIſi.r.p:& amicis ſatis a me factū putarem:nō certe expectaſſem ut me ī ea re admoneas q̄ cū ceteris honeſta ſit:mihi etiā neceſſariū eēt Sed cū etatē meā in.r.p.cōſumpſerī neqꝫ aut labores ullos aut ꝑicula ꝓ illa ūq̄ defugerī:uidebar mihi ſi ne iniuria patrie aliquādo ī otiū tāq̄ i aliqđ unū uite noſtre portū me cōtuliſſe & erat hoc etiā ab oībus ciuibus & neceſſariis meis concedēdū:ut q diu in mari nauigauerā tādē ipſo in portu me cōponerē Sed eſt ut in ceteris rebus.ita in amicitia & caritate patrie nimia q̄dā cupiditas & deſideriū hominū cui nūq̄ ſatiſfieri poteſt.neſcio qd ſibi āplius uelit uel patria uel amici:niſi ut iteꝝ ātiq̄s aī moleſtias repetā Et cū adhuc aliquo tꝑe poſſim mihi uiuere uidear manus mihi ītuliſſe Noli ergo (ſi me amas) ad eā rē adhortari:que nec huic etati nec ſtudiis iam meis cōuenit Satis enim preſidii noſtra res publica hēbit:ſi cōſiliis eoꝝ ciuium quos habet uti uolet Mihi uero quies ꝓ antiquis in.r.p meritis ꝑta eſſe debet Tu uero ſi ſentis amici cām apud ciues defendes Et maiores tibi gratias habeo q̄ ſi otium meum interpellaueris.

QValē i gerēdis mgr̄atibus me prebuerī:uolo potius ſit alioꝝ q̄ meū iudiciū Illud uero nō dubito ad te ſcribere:nū q̄ me amicitiā cuiuſq̄ neqꝫ gr̄am tāti feciſſe quī leges & eqtatē oī priuate cēhretulerī Sed illud ſcio:neminē poſſe tā ſubducta rōe uiuere:ut eius officiū oībus placeat & neminē offendat Nā cū ī ſentētiis ferēdis uni ꝑti faueamus:neceſſe ē ut aliā ledamus Illud autē ſatis mihi erat:ſi leges & iura citatis a me cōſeruata fuerit. qd ceteri de me tibi deferāt:ipſi uideāt Ego cōſcīa mea utar.tu uero q ſapis & ſimilē aliquādo ꝓcellā exꝑtus es: ꝓ tua ſapīa uidebis: qd huiuſmōi hōibus credēdū ſit Si qd autē erit:qđ ſuſpitōē aliquā de me tibi afferat:ſcribe & ego te (ut ſpero) ab oī ſuſpitōe eximā.

ETſi de officio tuo nūq̄ dubitaueri: magnā tamē ex lr̄is tu
is uoluptatē pcepi.nō ergo tātū cā mea letor: q̄ alioꝝ:ꝙ di
gnitatē tuā ī his lr̄is tueris Nō eni oēs idē qđ ego:de tua
ītegritate exiſtimāt & ſūt adeo uarie ac multiplices hoim uolūtates
ut etiā ſi uita nr̄a ſit oibus notiſſima:nō tamē ſit ab oibus eqꝫ ꝓba
ta.quē locū ulterius nō ꝓſequor.cuius erroris cām melius ītelliges
q̄ ego ipſe q ad te ſcribo.gaudeo itaqꝫ (ut illuc r̄deā:unde orſus fui)
te iſta ad me ſcripſiſſe.ac te maxie hortor ut quo magis fame tue de
trahi ītelliges eo cōſtātior ſis ī oibus cauſis q̄ a te aut ſecūdū leges
nr̄as aut ex equo & bono uel cognoſcēde uel iudicāde erūt Ego eni
ita de me iudico:ut nihil a te putarē cōtra morē maioꝝ aut equalita
(tē poſſe fieri.
QVotiēs de officio meo ſcribo:r̄e maxie
incōgruā maioribus meis facio Sed qa multa ſunt tpa: q
bus etiā id a ſapiēte eſt neceſſario faciēdū:puto uos facile
daturos mihi ueniā:ſi rōem mee dignitatis habuero & maxie aduer
ſus eos q nulla modeſtia aut hūaitate poſſūt a me uinci:q ſēp aliquā
fabulā de me in pplō ſpgāt.ſpo uos oēm uitā meā ꝓ ſingulari prudē
tia ur̄a r̄cognituros Cū primū in hāc nrbē ur̄am adueniſſem:ſtati
uidi alieno more nō meo uiuēdū mihi eē deinceps. Omnia cogitaui
ōnia feci at dixi:q̄ his ciuibus placere nullū uero offendere poſſent
Omnes ad me uenietes admiſi neminē excluſi·Meā opā(ſi quando
fuit opus)nedū petētibus nō negaui:ſed etiā ſepe ultro obtuli.ſpa
bā autē hiſdē artibus multos mihi amicos cōpaſſe nec ea r̄s certe me
fefellit:niſi plus iuuidi hoēs:q̄ boni potuiſſent.qd hoc loco egerint
quos rumorēs de me cōſtruxerit:aliud nō ſcribo:niſi ꝙ ꝓ aīcis mul
tos fieri mihi iimicos itellexi. plā de hac re ad uos nō ſcribo:niſi ut
modeſtie ac huāitatis ur̄e memīeritis.nolite ergo pati:ut apud uos
hoiēs ſapiētiſſīos plus īuidia ualeat q̄ eqtas.r̄cordemi q uos huic of
ficio a.r.p.repoſitos ut bonos uiros ī citate retineatis & magis cōſi
deretis quo qſqꝫ aīo ſit ī.r.p:q̄ qbus maioribus apud uos natus.
CVm in maxīs occupatōibus nr̄is tue littere eſſent nobis

reddite:no n ſtatim potuimus ad te ſcribere.ſed poſtea quam nobis
per eas licuit. diligēter illas perlegimus Sententia nr̄a eſt nos uel
le eos i nr̄a cītate plurimū poſſe ꝙ de nr̄is ciuibus melius merent̄
Nec paciemur(ſalua.r.p.)plus iuidiā ꝗ eqtatē ualere ſi qđ ē ī quo
iudices te ꝑpeſſū aliquā īdigētiam uel cōtumeliā: monemus te atqꝫ
hortamur ne ꝑ litteras ſed ꝑ teipſū agas Repies certe nos pro tua
dignitate prōptiſſimos Nā ſumus hii ꝙ cītatē nr̄am bonis uiris or
nare potius uolumus:ꝙ r̄dūdare malis cībus. nec ignoramus quid
eos deceat:qbus(quo plura poſſit)nr̄a.r.p.ſe cōmiſit.niſi eni cē tu
e defueris nos neqꝫ tibi neqꝫ.r.p.aliquo officio aut ītegritate deeri

POſſē ad te de mea cōſtātia ſcribere:niſi r̄s eo ābicio (mus
ſa uideret̄ Tātū dicā nūꝗ ullū crimē maiori ſtudio me fu
giſſe:ꝗ i r̄bus agēdis leuitatē Nā cū ī oi uita: tū maxime
i amore hoim atqꝫ beniuoletia ſēꝑ hoc uiciū ī primis accuſani Ex
quo miror qd ſibi uelit apud te criīatio aduerſarioꝝ meoꝝ ꝙ īter ce
tera mihi obiecta illud obiciūt:nullā mihi fidē cū ſociis eē aut con
ſtātiā cū aīcis ualere dicāt:cuius amici cām ūꝗ deſerueri:aut ī quo
fidē cuiꝗ fefelleri:cū etiā ī r̄bus aduerſis amicoꝝ multa ſubierim ꝑ
icula neqꝫ ūꝗ moleſtias ullas aut labores ꝓ his defugerī Sed uideo
Eſpauerūt apud te ꝗſi nō me ſatis notū haberes: fidē facturos Sed
mores tuos(meo iudicio)non ſatis ītelligūt: ſi te iudicāt eis fore ſi
milē Agāt autē ut uelit nec a ſua cōſuetudīe r̄cedāt Tu uero qđ
te dignū erit:cogitabis & quantū alius alio preſtet ſapiēter tecū ad

EGo te oī caritate ac beniuolētia ꝓſeq̄r Et ut (uertes.
aīo ad te affectus ſū:nūꝗ poſſem imutare iudiciū qđ ſemel
de te feci ſed nō poſſū nō audire:quādo aliqd ꝑ tuos īimi
cos uel potius iuidos mihi r̄fert̄ qui ſi ītelligerēt qd gr̄e apud me
cōſeqrēt̄ curarent aliis moribus ꝗ illis ſe probatos eſſe Morigerēdū
eſt autē huic tempori ī quo ſumus nā & hii hoīēs ferēdi ſūt: nec ta
mē ꝓpter eos a uirtute & aīcitia diſcedēdū nihil eni natura nr̄a po
teſt hr̄e aut induſtria dignius conſequi: ꝗ ut ꝙ in aliqua opinione

uirtutis ſunt poſiti ſtudeāt maxime ſe diſſimiles eſſe his. qui nō poſ ſunt equo animo bene de alio audire Illud quoq; in primis curabis ut nihil magis uelis: q̄ te illis diſſimilē eſſe & ipſos tui. Quod ſi fece ris nihil erit qđ de huiuſmōi hoībus a te dubitādum ſit.

Q q Vod apud te hoc tpe dignitatis mee rōnē habeā: id me ne ceſſario facere: nō ꝓcul a te aberit: ſi āte actā uitam meā lōge ſemp ab ābitione fuiſſe reminiſci uolueris Sed nō ſa tis equo animo poſſum ferre (niſi aīo ſubmiſſo & ignaro) ſi ī mgra tibus & honoribus gerendis ſoli uolunt ī nr̄a: r. p. uideri: qui ſapi entes ſint. & ōnia ꝓ prudētia ſua cōficiant Ego uero dolorem meū nō poſſum diſſimulare: q̄ꝓ bene agēdo nullā gratiā ꝓmēri poſſum Sūt q leuiter hec ferēda putēt ac dicāt uirtutē cū exceptione iuidi e honoribus datā eē nec ullū uelle ī lautapta uideri: q nō poſſit iui diā fortiter pati Sed ubi res arbitrio meo ponere liceret: libēter hāc ſapiētiā illis cōcederē· & mallē ſine iuidia uirtute uti: q̄ cū iuidia· q̄ ſi hec peſtis nulla rōe poſſit euitari: nō facile dixeri: bonorū aut ābi tionis cā dēre hominē ī mōleſtia ſemp eē: & famā ſuā ab iuidis (quo ꝝ nuumerus nō ꝑuus ē) quolibet loco ipugnari Quare niſi timorē potius a q̄dā huīlitate aī: q̄ ex modeſtia factū crederē ī preſentiaꝝ ex ipſa ciuitate huiuſmodi hoībus q nullas cōtētiones fugiūt: ut ce teris dignitate preſtare uideat̄ Tu (ut ueli) dignitatē meā cōmen datā habeas Et ꝓ ſapīa tua ptes meas q̄tū poteris: cōtra potētiam illoꝝ hominū tuearis.

Q q Vāq̄ ſperē de meo ī te aio ſatis tibi ꝑſuaſū eē: tamē ea ſcri bā q ad beiuolētiā meā ptiebūt Nollē tā ſubmiſſo aīo eēs. aut tātā iuidiā quoꝝdā ciuiū meoꝝ tīeres nūq̄ magni uiri ī nr̄a. r. p. fuiſſēt: ſi ꝓ utilitate cōi ullas cōtētōs aut laborꝭ fugiſſēt crede mihi nō hii hoīes tantum poſſunt q̄tū uideri uolūt ī nr̄a ciui tati poſſent ſed ubi ītelligūt alios dignitatē ſuā atq; hōrs ſibi uēdicar remittunt illos ingentes animos quos temere ſibi aſſumpſerant: ac facile patiunt̄ ſotioſac adiutores ſibi ī hac adminiſtratione: officioꝝ

nos cupidos eſſe Nam qui hoc faciunt.r.p. funditus euertunt
Sed laudo in omnibus rebus honeſtis conſtantiam: & non deterre
ri quolibet momento a uirtute q uero ſub nomine modeſtie lãguo
ri ac deſidie ſeſe dederũt: hii nec patrie nec ſibi utiles ciues reperiũt᷑
Noli ergo (ſi.r.p.tibi caram habes) timere cuiuſquam hominis po
tentiã: cũ libere dicas ac facias quicqd ad ãplitudinẽ ciuitatis acce
derẽ itelligas Satis enĩ ſenties tibi preſidii eſſe apud illos. que õnia
more maiorum cõſtitui ac decerni uolũt. Si qd autẽ erit in quo poſ
ſim tibi auxilio eſſe: cognoſces me tantũ noſtre amicitie tribuere
q̃tũ (ſalua libertate) a me fieri excogitariq; poſſit.

NOn poſſum non cõmoueri: cũ ab hominibus uel ĩimicis
iuidis negligẽtiã ꝓ.r.p.obici mihi uideo Quis enĩ mul
tis ãnis i.r p.fuit: qui maiores ꝓ cõmodis nr̃e patrie cõ
tentiones ſuſcepit: q̃ egoipſe q nullũ ũq̃ ꝓ.r.p. laborẽ aut piculũ
fugi ſi ergo pudor i eis aliquis eſſet: puderet certe illos ciues laceſ
ſere: qui nihil aliud agũt: q̃ ut homines equa libertate utãt᷑ Sed ni
ſi me ſectari deſinãt: expient᷑ me eſſe illum qui ſoleo: quotiẽs ĩiuria
laceſſitus ſum neq; hoc tantũ mea cã. q̃.r.p.cã faciam (Iuuat certe
cum ad te ſcribo: õnia loqui libere que ſentio) Nõ enĩ arbitror ſa
lutem meã a cõmuni utilitate ſe iũctam eſſe Mallẽ tamẽ ipſi melio
ri animo eſſent Nõ ſum (crede mihi) ulciſcẽdi cupidus qđ ſi bono
animo in.r.p: fuerit: ſentierit maiorem me dignitas eorum: q̃ ĩiuri
arum rationem habituꝝ uides quis ſit mihi animus Tu uero utrũ
fecerit: eris mihi (ut ſoles) ad hãc rẽ ſotius atq; adiutor.

QVãtũ ſim lr̃is tuis cõmotus: melius ab amicis & a neceſſa
riis tuis itelliges: q̃ egoipſe ad te ſcribã Nihil enĩ puto in
nr̃a.r.p.eſſe qđ ſit moleſtius ferẽdũ: q̃ ꝓ benefactis nr̃is
malefacta r̃ferri nõ tamẽ odio maloꝝ: nr̃a ĩnocẽtia ẽ deponẽda. Sed
eo ſtudioſus in.r.p. incumbendam: quo plures inueniuntur qui
uel inuidia uel dolore in noſtra ſtudia inuehuntur quem locum
ulterius non ꝓſequor: ne uidear tue ſapientie (que ſũma ẽ) differre

moleſtiam uero tuam non ſatis poſſum ꝓ tua dignitate uel cõmen
dare. uel admirari Quid enim ſanctius ab ullo noſtrum poteſt fieri
quã odia que. r.p. cauſa ſuſcepimus: eiuſdem. r.p. cauſa depõere
Quicquid enim a te geſtũ fuerit: habebis me ad omnia ſociũ atq̃
adiutorẽ Nã ſicut illi reconſiliati fuerũt. ſiue ĩ ſentẽtia tua mãſerit
nihil ſcio te ſine cauſa facturum eſſe.

Plurimum ſemper noſtram rem publicam amaueram. ſed
nũquam magis quam hodierno die Nam cũ antea omni
officio meo illa non tantum indigeret: nõ putabam tanto
ſtudio in illam incombendum Nunc uero ꝓpter maximos belloꝝ
motus qui undiq̃ circũſonare uibentur: cupio uehementer ꝓbare
omnibus ciuibus meis qua beniuolentia atque amore ſum inpu
blica omnium ſalute Utinam meliore caſu poſſẽ in ea cũ labore &
periculo meo uerſari Sed poſtquã ita fortuna (que aliquãdo fuit no
bis propicia) uidetur rebus noſtris diuturnis ĩuidere: nunquam ui
uendi cupidior fui: quam hoc tempore pro defenſione patrie mori
cupio Conſtitui ergo omnibus rebus meis poſt habitis. ad uos pro
ficiſci. ut re omnes itelligãt: quis mihi ſit ĩ patria & in omnes ciues
animus Sed dum rebus ad bellum conficiendum neceſſariis me in
ſtruo meas litteras uelim in ſenatu recites. & de conſiliis patrũ ac
de cõmuni ſententia eorum certiorem me facias.

SI ĩ noſtrã. r.p. omnes eodem modo quo tu affecti ſunt: at
q̃ nõ ſolum periculum omnia a patria noſtra propulſara
remus: utrum etiam bellũ ultro inferremus hoſtibus noſ
tris Sed quo magis ceteri ſunt pro ſalute eius remiſſiores: eo gratius
patribus noſtris fuit. Iſte ingens atq̃ egregius animus quo
maxime hoc tp̃e uteris Recitate enim fuerunt in ſenatu littere tue
ſumma cum leticia atq̃ alacritate omnium Nec tibi quiſquã fuit
qui non magnis laudibus te extolleret· ſummaq̃ cum beniuolentia
cõplectetur hortãturq̃ te õnes ut q̃primum oportunitas tibi ade
rit: non differas tuum aduentum Eſt enim opus celeritate: cũ malũ

noſtrum dietim propius accedat Nec multos defenſores habemus Ita me ad te ſcribi patres noſtri uoluerunt Ego uero ſi quid ad autoritatem eorum poteſt accedere:id etiam atq; etiam a te magnope queſo:ut cum .r.p. cauſa omnia feceris: tum ꝓ noſtra beniuolẽtia que ad ſummam peruenit:expeditōem tuam matures.

DEſparem: niſi .r.p. ſemp pluriſeci q̄ aut meipſum aut meos liberos Propterea nō poſſum nō īiquo animo ferre maledicta eorum qui nihil aliud ſtudēt: q̄ quomō ī ea poſſim infamari Tu qui diu ī ea uerſatus es. ſcis q̄ moleſtū ſit non ꝓbari ea que a nobis honorifice ꝓ communi ſalute aliquo loco dicta ſint aut egregie facta. Laudo ſapientiam eorū qui nulla ratione abſtrahi a publicis commodis potuerunt: neq; impediri quo minus ſemp de patria ſua aliquid egregium ac magnum cogitarent Sed nos ea uirtute non ſumus: ut excepta gratia quā unuſquiſq; noſtrū uelut fructum ac mercedem laborum ſuorum deſideret: non aliquando defatigemur Nūq̄ enim (ut de meipſo dicam) tot labores atq; picula pro .r.p. ſuſcepiſſem: niſi ab his facta mea cōmendarent᷑ pro quibus illa admiſi Et eſſem certe remiſſior ad illa ipſa deinceps aſſumēda: ſi putarem beneficia ad ingrātos ciues peruentura Quis enim (hac mercede excepta) non mallet in pace ſine inuidia uiuere: q̄ in aſſidua cōtētione cū moleſtia: Alius forte cū ad maximas res gerendas maior eſſet animus: illud ſentiret Ego uero ita ſum īſtitutus ut qui ꝓpter dignitatē accidunt non ſatis poſſim equo aīo ꝑferre Expecto litteras tuas quibus ītelligam quid mihi ſit agendum. aut enī me cōſolaberis: aut ad ōnia que male me habent: magno aīo ſuſtinēda tua exhortatione fortiorem facias·

NOn poſſum dolorem tuum accuſare. qui cum benefaciēdo multos ad inuidiam concitaueris: non poteſt niſi iuſta conceptio a te uideri. Sed cum habearis ī omnibus rebus gerendis prudentiſſimus magis cogitabis. quid tibi reſpublica conferre debet: q̄ quid ingrātus ciues ſuſcipere cōueniat Nemo enim

potuit ũq̃.r.p.ſapienter iraſci Nec eſt eius ciuis qui ſe primũ eſſe
uelit:paucorum hominum odio patriam uelle ſuo preſidio deſertã
eſſe Eſt(fateor) ꝑmoleſta res & iique ferenda:odium ꝓ beniuolẽ
tia conſequi & quos noſtro deuictos beneficio ſꝑamus: eoſdem no
bis inimicos reddere Sed ego nũq̃ tam ſummis uiris laudem attri
buiſſem:niſi uidiſſem illos nulla ratione a caritate.r.p.nũq̃ depelli
potuiſſe Iſta uellem te cogitare animo:quotiens horũ hominũ qui
tibi uident² preter equum & bonum nimis graues atqꝫ infeſti eſſe
maledicta magis te urgent:q̃ poſſis equo animo ferre Scio tamen
hec nõdum tibi ꝓ tuo dolore licuiſſe Vbi uero paulum iſta ꝑtur
batio tua ſe remiſerit.uteris ea uirtute ac modeſtia qua ſoles ĩ cete
ris rebus & magnis quidem uti Nollem enĩ ut gloriam.quam rec
te factis cõſecutus fuiſti:eorum cauſa deponeres qui nihil magis ĩ
tendunt:q̃ ut bona eſtimatione te expolient.Meum autem cõſiliũ
(ut aliquãdo concludam)eſt quo magis ab aliis tua gloria ĩpugna
tur:eo ſtudioſius &.r.p.& bone fame inſeruias.

Q q Vo modo in ꝑiculis.r.p.me geſſerĩ.& ſi tibi renũciatũ eſ
ſe non dubitem:tamẽ quo certior de õnibus rebus fias:il
lud ad te ſcribo nũq̃ maiori uirtute cum hoſte certatũ eſ
ſe neqꝫ maiore ꝑiculo. q̃ his diebus cum apud inimicorum caſtra
pugnatum fuit Quod niſi noſtri milites ardentiſſime in hoſtes ir
ruiſſent:ac fortiſſime pugnando ſeipſos obieciſſent telis hoſtiũ:cer
te uictoria alterius ꝑtis fuiſſet. nouus enim exercitus noctu fuerat
(nobis ignorãtibus)in caſtra iimicorũ admiſſus die autem oriente
cum ſigna ad caſtra hoſtium admouiſſemus: repẽte ex ipſis portis
õnis eorũ equitatus emiſſus fuit: Noſtri uero nouitate rei ꝑculſi
primo ĩpetu niſi ſunt ex acie cedere. Quod ubi a me intellectũ fu
it:ſtatim cepi noſtros equites circuire atqꝫ adhortari:ut memores
patrie eſſent uellentqꝫ magis ꝓ gloria:q̃ pro uita dimicari Iuſſi au
tem partẽ nr̃oꝝ equitũ ſe ſuccẽturiare Tũc pugna acrior r̃ſtituta
eſt & tãtis uiribus utriuſqꝫ concurſum:ut uſqꝫ ad ſextã horam diei

(equo marte) dimicatum fuerit Nr̄i pedites qui iam piculo eſſent
exempti: peditibus eorum incurſabant eq̄tes equitibus donec nr̄a
uirtute paulatim uidimus acies inimicorum pugnam ſubſtrahere
Tunc uia nobis ad uictoriam apta fuit Nec citius a bello deſtitui
mus: q̄ fugando atq cedendo fugientes caſtra illorum ſimul inuaſi
mus Que res multas ciuitates ad ſocietatem noſtram induxit. mul
tas etiam in fide confirmauit Hec omnia ad te breuiter ſcripſi Nā
de ſingulis que a nobis non minus fortiter: q̄ feliciter geſta fuerūt:
doctior his fies: qui huic bello interfuerūt. quibus ego litteras me
as cōmēdaturas ad te cōmiſi.

G

Audeo mediusfidius tum .r.p. cauſa: tum etiam tua: q̄ bel
lum noſtre .r.p. piculoſum cōfeciſti Nam paulo antequā
tue ad nos littere delate fuiſſent: rumor exortus fuerat
noſtros pedites fere ōnes ceſos & equites noſtros turpiſſime ab ho
ſtibus noſtris fugatos Que res multum animos ōnium ciuiū ptur
bauerat Sed poſtq̄ litteris tuis & ſermone eorū qui ex caſtris huc
ueniebant renūtiatum eſt de uictoria exercitus noſtri: īcredibile ē
quāta leticia mētes omnium tenuerit Nemo erat qui cum uirtutē
militum laudaſſent: non te maxime admiraret᷑ Cōmendabatur tua
diſciplina militaris & auctoritas extollebat᷑ Illud uero mirū ī mo
dum omnes admirabant᷑: q̄ facta ex improuiſo inimicorum erup
tione (noſtris cedētibus) non ſolum bellum reſtitueris: ſed etiā ipōs
uictores fortiſſime pugnando in caſtra ipſa cōtuleris. Immortali
tatem (crede mihi) hodierno die & gloriā apud ciues tuos conſecu
tus fuiſti. Nec bellum opinione omnium tantum poteſt deiceps pa
trie ingruere: quod tua uirtute nō cōficiat᷑ Quare te etiā atq etiā
hortor & rogo: ut hunc animum quē p defenſione nr̄e .r.p. ſuſce
piſti: non deponas Nec dubites etiam ſi p tua patria moriendum
eſſet: ullū piculū defugere Nihil enī mali poteſt tibi accidere qd̄ ſi
cū eternitate glorie cōpādū fuerit: nōmō puū: ſed nullū ōnino nō
debeat uideri Verū quia hec ſepius a te cogitata ſcio: finē ſcribēdi

facio Sed illud tibi prius perſuaſero neminē ānis multis ī ciuitate
noſtra fuiſſe:cui nr̄a.r.p.plus debere fateat̾ q̃ tibi uni.

QVa pietate patrem meum ſēper excolueri :nemo poteſt
melius quā tu ipſe diiudicare Nā cū morbo et ſenectute
& ſibi grauis & aliis moleſtus eſſe cepiſſet:ſcis cum quo
animo ꝑtulerim Sēper enim putaui labores & moleſtias.nō ſolum
fortiter ſed etiā humaniter ꝓ illo eē ferēdos Quod ſi quid ꝑturba
tionis ī ea re accepi:id totū ſua magis cā.q̃ mea cōtractū erat hoc
ad te nō ſine cā ſcribo. audio quotidie mihi a maliuolis hoibus de
tractū iri Quod ſi hoc factū meū ab oibus aut a te ītelligeretur:ni
hil maledictis eoꝝ moueret̾ Sed cū plures ſīt:quibus uita mea non
ſatis eſt ꝑſpecta:facile euenit ut hoīes ad male credēdum ꝓpatiores
ſīt.q̃ prudētes ad bene iudicādū q̄re ne opionē quā apud ciues ſꝑ
optaui aliqua mea neglīgētia aut tarditate amittā:uide ut ſi aliquā
do huiuſmoī ſermones de me cōfingi aut diſceptari audieris:fame
ac nois mei rationē habeas Nec minori ſtudio defendas:quem ſem
per ad ōnem humanitatem atque modeſtiam adhortatus fuiſti.

NIhil eſt quod te magnope ꝑturbare debeat:ſi tuā famam
ſepe impeti audis ab hiis:qui nulla ꝑte laudis ſunt cōſtitu
ti.Eſt enim peruetus mos & inueterata cōſuetudo.ut nū
quā equo animo alienam uirtutem hii ferant:qui maxime a uirtu
te abſunt Sed maledictis eorum occurrere & magis uita q̃ uerbis
ōnem inuidorū orōnem confutare:& ſapientis & docti hominis ē
Quod ergo me hortaris ut defenſionē tuā ſuſcipiam:prudenter fa
cis.Nam & honeſtius hoc officio ſemper in aliena cauſa quā in no
ſtra utimur Et quia ſepe minus homines a maledictis temperant cū
hii ſint abſentes quibus detrahere in animo eſt:quam dum adſūt
fit ut huiuſmōi ſermonibus ſepius quā tu īterſim Quātas uero cō
tētiōes ꝓ te ſuſcepī aduerſus eos.q magis īuidia q̃ alia roē tibi detra
hunt malo te ab aliis q̃ a meis lr̄is ītelligere Illud hēto me nunquā
inuidiam neqꝫ cuiuſquam odium tantifacturū:qui tue dignitatis

& fame rationē oībus āteponam.

MAtrē meā iam ultime ſenectutis oī officio atqꝫ pietate ꝓ
ſequor. qđ melius ex ſorore tua femina prudētiſſima: q̄ ex
me cognoſces Illud uero nō tacebo me nūq̄ in maiori ho
nore habuiſſe: q̄ hoc ipſo tpe quo fere ab oībus derelinquit᷑: prop
ter multa q̄ illa etas hēt faſtidienda. Quare ſi quis aliter de me tibi
dixerit: caue ne cuiq̄ aſſentias Nō enim hoc ad te ſcriberem: niſi ī
nocētie mee cōſcius mihi eſſem Tu uero ſi aliquid ſecus ab emulis
meis (quos multos habeo) tibi relatū eſſet: plus mihi uni q̄ ōnibus
illis credas Nihil enim aliud mali ſtudēt: q̄ ut te ex iſta opinione di
moueāt quā de me feciſti Ego uero ſuam inuidiā ꝑuifacio. Modo
memor ſis me illum eſſe qui cū ī ōnes uelim humanus uideri: tum
maxīe in parentes & neceſſarios meos cupio officioſus dici.

QVāquam de tua pietate atqꝫ officio nunq̄ dubitauerim
tamē tuis litteris maxime delector. quas teſtes uis eſſe uir
tutis tue ne tacēdo cōfirmare uidearis ea q̄ de te mihi ho
mines ſpgūt Sed illud multomagis a te cauēdum erit: q̄liter aliis de
tuo (in matrem tuam feminā inbecillē atqꝫ decrepitam) aīo ꝑſuade
as: q̄ mihi ipſi: cui ōnia ſtudia tue hūanitatis non nuꝑ ſunt ꝑſpecta
Suadeo ergo tibi: ut ōnem ſuſpitionem apud alios diluas Quantū
enim ad me attinet: nihil iudico a te pretermiſſum; quod a bonis li
beris preſtari ꝑentibus deceat.

QVo aīo in parētes fuerim: alias hoc uno ītellexi. ꝙ nunq̄
eorum magis preſentiā deſideraui: q̄ poſtq̄ rebus hūanis
excesserūt Quotiens enim memoriam eorū repeto: nūq̄
poſtea uiſus ſum unā diem ī letitia egiſſe· Cū etiam cōſpectu & cō
filiis eorum priuatus ſim: Nec facile dicam utrum felitior ſim ꝙ
tales ꝑentes habuerim: aut miſerior ꝙ īter ornamēta atqꝫ adiumen
ta uite morte ipſorum amiſerim: Sed una res hunc meū maxime do
lorē auget· ꝙ neqꝫ pietas neqꝫ mea modeſtia poteſt quorūdā īuidiā
ſubmittere & eis ꝑſuadere: ut a ſuis maledictis tempētur Vtinam

Poſteaq̃ neqꝫ humani caſus omnibus cõmunes nec pudor aliquis
aut fuerẽt ia nature poteſt eos inhibere: talia maneãt apud eos gau
dia q̃libus erga noctes & dies deſiderio eorum afficior. ut aliquan
do ĩtelligãt qd ſit eos amittere: q nobis debẽt uita noſtra eſſe caro
res Neminẽ qdẽ arbitror (niſi q forte huiuſmodi hoĩbus ſit p quã
ſimilis) q nõ malit ſine cura opibus & ceteris bonis abũdare: q̃ cũ
eiſdẽ cũ labor & moleſtia Nũq̃ enim (ut de meipſo dicã) uiuẽtibus
illis optimis pentibus meis: quid ulla moleſtia aut ſollicitudo fuerit
ĩtellexi Nũq̃ eis uita functis: unã noctẽ integrã ſine ulla interrup
tione quietis duxi. Et hoc ẽ qđ uehemẽter me perturbat: cũ illi mi
hi obiiciãt nimia cupiditate utẽdi opibus ex arbitrio meo morte pẽ
tũ meorũ letatum eſſe Vna res tãtum facit ĩimicoꝝ meoꝝ cõtume
liam eqore animo ferre: ꝙ hẽo te ſummũ amicum Nã ex tuis ciui
bus uel auctoritate uel uirtute ĩferiorem quẽ nõ dubito poſſe hoꝝ
hominum ſermones & maledicta facilime cõprimere Scio nõ pati
eris me hac ĩdigna cõtumelia ab hoĩbus ĩuidis affici Qđ & ſi certe
mihi pſuaſeri: tamẽ rẽ pgratã facies: ſi qd de hac re ſenties: ad me p
(ſcribes.
EGo de tuo ĩ parẽtes ac neceſſarios aĩo & pietate
nũq̃ pntaui eſſe dubitãdum Sed cũ oĩbus hoĩbus nõ eque
nota ſit tua pietas: facile euenit ut alii p ĩuidiã · alii quodã
error & q̃dã cõſuetudie detrahẽdi potius q̃ laudãdi: aliqd de te cõſi
gãt aut credãt utrũ autẽ aliq̃ tua culpa ea res cõtracta ſit: & ſi opti
me de te iudicẽ: tamen id maxime ẽ cõſiderandum Poſſet enim acci
dere ut etiã boni uiri nõ bene de te opinarẽť: ſi male uteris pecũia
a tuis pentibus relicta Quare etiã atqꝫ etiã tibi ꝓuidẽdũ eſt: ne uel
in cultu ſplẽdidior ſis uel in cõuiuiis aut ĩ ceteris rebus ſũptuoſior
q̃ uel mos patrius uel dignitas maiorũ tuorum uel ipſa facultas fe
rat Videmus enĩ his rebus ſepe huiuſmodi ſermones ĩter homines
haberi qui fame detrahãt & plures inimicos q̃ amicos cõpent Sũt
enim nonnulli in ciuitate quibus animus doleat: ꝙ bona que. r. p.
adiumẽto cõmodis amicorum erãt ab optimis ciuibus induſtria &

labore comparata: debeant temeritate & intemperantia adoleſcentium cõſumptum iri. Nõ puto hec uicia in te eẽ Sed ea tibi cõmẽoro: quo ſis in õni uita tua honeſtior & magis abhorreas ab omni ĩmodeſto ſumptu: & ab oĩ ſocietate eorum qui ſunt cõmunis diuitũ adoleſcẽtium pnicies Quãtum uero ſtudio meo aut diligentia fieri poterit: fame tue rationẽ habebo: ſi quid ĩdigne de te referri audiam Tu autem dabis operam: ne cũ ego officium meum laudauero: ipſe aliqua in re bonam eſtimationem hominum diminuas.

QVantum omnes neceſſarios meos ex animo colem: facile intelliges: ſi mea ſtudia in illos cogitabis Cari enim ſunt unicuiqꝫ ſui Sed neminem eorum quos noui puto uiuere qui ſuos maiori beniuolentia proſequatur: ꝗ ego meos Non poſſũ ergo ſatis admirari: quid homines quidem poſſint de me cogitare quos nec ſuperiora in meos officia neqꝫ beneficia poſſunt mouere: quin mihi detractum uadant Sed uerba (ut uideo) illis ad alias res deſunt Nolunt ocioſi eſſe & potius uolunt maledicere: ꝗ beneloquẽ habeo tamen in hac egritudine ac moleſtia animi unum hoc leuamen: quod in ea ciuitate uiuimus in qua ſatis utrique noti ſumus Non efficient autem ut ego mea cõſuetudine diſcedam & quo magis illis oculi crepent dol ore: ſemper in meos ſtudebo & officioſior & benignior eſſe Quicquid autem ſtudii a te pro me fieri poterit: aduerſus huiuſmodi homines: totum id pro noſtra ueteri beniuolentia ſuſcipies.

MAgnam ex epiſtola tua moleſtiam concepiſſem: niſi tua ĩ omnes neceſſarios officia ſatis omnibus ciuibus eſſent perſpecta Nunꝗ enĩ minus ꝓ tua dignitate quã ꝓ mea ſollicitus fui: ſed cum nemo ſit qui non optime de te iudicet: potius arbitror cauendum eſſe tue dignitati ab his qui ex animo hominum bonam eſtimationem tuam cupiunt leuare: quã ut tibi ſit de fama tua dubitandum Si uero aliud de te audire contingat: non certe diſſimulanter id feram: ſed etiam faciam ut qui ad maledicendum

de alio pati uenerant: ipſi de ſe multo peius audiant Quicq̄d autē
illi contra te moliantur: nihil eſt quod te magnopere perturbare
debeat Validior enī opinio eſt quam bōni homines de te fecerunt,
q̄ ut poſſit ab huiuſmodi hoībus uiolari·

SEmper amicitiā que ex honeſtate eēt: ī primis colui. neq̄
aliud qcquam ī rebus humanis magis pro me tuli Nunc
uero turpiſſimum eſſet huius ſiue uirtutis ſiue conſuetu
dinis rationem negligere: quam ſepe multis rebus & maximis an
tepoſuiſſem Que me ad hec impulerit ratio: dicam Ego enim ſic
mihi perſuaſi aut nullum eſſe bonum ī uita: aut illud eſſe cum ami
citia coniunctum Quod ſi tantum ſtudio noſtro fieret: non tātum
bonum iſtud admirarer Sed cum uideam ab ipſa natura omnes ho
mines ad hec perduci ac fere compelli ut ſimul uiuant ac ſeipſos di
ligant: nemo eſt qui hanc rem non diuinam iudicet Non tamen e
que omnes ad amicitiam ueniunt. Sed quo magis quiſque uirtute
& īgenio ualet: eo ſe rectius ac melius illis accommodat. Videmus
enim (propter uana hominum ſtudia) alios utilitatem in amicis ſp
are alios & honores. quidam ad illam excitantur: ut habeant cum
quibus ſe oblectent Sapiens uero omnem amicitie fructum in ho
neſtate reponit Ego autem cum amare non niſi bonos homines cō
ſtituiſſem: caui ne aliud ſequerer: quam quod ipſis placere intelli
gerem Fui poſtea in ea re tantum attentus: ut unum curarem ne
hoc officio a quoquam meorum uincerer Dicam quod uerum eſt
homines ut placeant: diligant Nunquam magis diligo: quā dnm
aduerſe res amicis meis ſuccedunt Etenim etſi minime aduerſa illis
optem: tamen illud ſummum tempus amicitie mihi uidetur. uel ꝙ
tunc magis operam noſtrā amici expectant. uel ꝙ nunquam potu
it quis ex animo amare: niſi cum aliqua īeſt amicis egritudo. que
uel compatiēdo mederi poſſit. Faciebat me preterea hec res in ami
citia magis officioſum: ꝙ mihi permittebam non poſſe ab illis nō

amari: quos tam diligebam· que ratio &ſi nonnunquam me fefelle
rit: nunquam tamen defatigabor in amore meorum Spero enim
poſſe mihi his rationibus hominum animos conciliari Nam & tu
ipſe me ad hanc rem ſepe adhortatus fuiſti Fecique tanti ſententi
am tuam ut nullius magis Videbis itaq; pro tua ſapientia ſi quis
de me tibi aliter dixerit: ut plus amico ueteri quã hoibus credas·

.Vale.

NVllum unquam tantum uel laborem uel periculum pu
taui: quod pro commodis amicorum fugiendum arbitra
rer Neque eſt ulla res alia tanta (uirtute excepta (quam
amicitie preferendam iudicem Id etiam te ſentire puto Coniectu
ram enim de meipſo .facio Scis nos eundem preceptorem habuiſ
ſe qui poſteaquam e ſcola diſceſſimus: noſtra amicitia ſemper cum
annis creuit Siue enim in repuplica uerſaremur ſiue in priuatis
rebus: ſeu in urbe ſeu in iure eſſemus: ſemper ut rerum omnium:
ita et conſiliorum magnam inter nos ſocietatem habuimus Nullũ
tamen adhuc tempus fuit (preter mutuam inter nos conuerſatio
nem)in qno officium meum deſiderares Vtinam fortune tue ma
neant nec ullam indignam contumeliam paciaris Sed ubi aliud re
bus tuis accideret: intelligeres quo in te animo eſſem Vnũ ẽ qđ ma
iorẽ in modũ non ſolum te rogo: ſed eciam obſecro: ut (cũ maxime
te diligam) non patiaris inuidorum hominum uerbis noſtrã ami
citiam diuelli. Et magis apud te ualeat ſocietas noſtre amicitie que
uſque a pueritia incepit: quam oratio eorum qui hoc tẽpore max
ie ſtudent quo modo poſſint amicitiam noſtram intermittere Pro
bo enim ut non ſolum maneamus in aĩcitia: ſed etiã hii iudicemur
qui a nullo alio amore & beniuolentia uincamur.

Vale.

QVod noſtre amicitie cõmouefacias: magnã certe uolupta
tẽ pcipio Iuuat enĩ & noſtre amicitie reminiſci: & õniũ
ſtudiorꝫ q̃ poſtea ĩ etate adulta inter nos magno conſenſu

Siue enim in.r.p. uerſaremur ſiue in priuatis rebus:ſeu i urbe ſeu
in iure eſſemus.ſemper ut rerum omnium:ita & conſiliorum mag
nam inter nos ſocietatem habuimus Nullum tamem adhuc tēpus
fuit(preter mutuam inter nos cōuerſationem)in quo officiū meū
deſiderares Vtinam fortune tue maneant nec ullam indignam cō
tumeliā patiaris Sed ubi aliud rebus tuis accideret: ītelligeres quo
i te animo eſſem Vnum eſt quod maiorē ī modū non ſolū te rogo
ſed etiā obſecro:ut(cū maxime te diligam)nō patiaris īuidorum
hominū uerbis nr̄am amicitiā diuelli et magis apud te ualeat ſocie
tas noſtre amicitie que uſque a pueritia incepit.q̄ oratio eorū qui
hoc tp̄e maxime ſtudent quo modo poſſint amicitiam nr̄am inter
mittere Probo enim ut non ſolum maneamus ī amicitia: ſed etiam
hii iudicemur q a nullo alio amore & beniuolētia uincamur.

QVod nr̄e amicitie cōmonefacias: magnā certe uoluptatē
pcipio Iuuat enim & noſtre amicitie reminiſci: & omniū
ſtudiorum que poſtea ī etate adulta inter nos magno con
ſenſu celebrauimus Sed hoc male a te audio:ꝙ neſcio quid de nr̄a
amicitia ſuſpicari & dubitare ne ab īuidis hoībus labefactet Quid
alii de hac re diiudicēt:nō ſatis ſcio Ego uero illā amicitiam que ex
honeſtis officiis cōtracta ſit.altiores puto radices habere & firmio
ra fundamēta:quam non dico debeat(nam id quidem certum eſt)
ſed ne poſſit quidem īuidia aut detractione aliquorum hominum
ceſſari Quare ſi quam de meo in te animo ſuſpitionem admiſiſti:q
ſo.eā deponas Nam cum ceteris in rebus ſemel a me ſuſceptis ſem
per uoluerim conſtans uideri:tamen id maxime in amicitia ſeruan
dum putaui Quid de me iudicaturus ſis:pro tua prudentia ac hu
manitate ꝓſpities Quod autem ad me attinet:dicam Nunq̄ certe
magis te ex aīo colui:q̄ hodierno die Pretermiſſis ergo huiuſmodi
ſuſpitionibus:finem faciamus & quod ad me ſcribis: ſtudeamus ue
hementer ut omnes homines beniuolentia ac amore uincamus.
Vale.

MVlta ſunt q̄ a me magno pſequēda ſtudio cēſeam Sed nulli rei maiorem opā do:q̄ ut oēs qui me amāt plane intelligāt ſe nō minus diligi & obſeruari Quid tibi uſu accidat neſcio.cōcipio tamē bene de te Sed uide ne opinionem meā fallas Turpiſſimū enim eſſet tuos nō amare: a quibus maxime diligeris Hoc quale ſit breui cognoſcā in cā pompinii qui tuus neceſſarius ē & uerus amicus Hūc ſi deſerueris nēo ex tuis erit:qui a te nō abalienetur Sed ego maxime:q te ꝓpter illum amare cepi Puto non patieris nos mutare ſentētiā nec aliter q̄ olim:de te opinari Facies enī uuo tpe ōnium fere amicorū tuorum iacturā: qualem nōdū expertus fuiſti.Qđ ne tuo uicio accidat:etiā atq3 etiā te rogo.

SI cā pōpinii iure defendi poterit nihil omittā qđ ī rē ſuā facturum ſit Sinautem minus erit:neq3 eius neceſſitudo neq3 eius familiaritas(que mihi uetus ē cum illo)plus ad me poterūt:q̄ equitas & iuſtitia Qđ autē ōniū fere amicorum(ut ſcribis)faciēda ſit a me iactura niſi cōmodis illius obtēperauero:nō puto eo īdignitatis puētū:ut quos uirtute & honeſtis officiis cōpaui:eoſdē recte faciēdo amittā.Quo uero aīo(ſi a me preter ſentētiā aī tui iudicatū fuerit)ſis eā recte laturus:tuū erit iudicare Nā quātū ad me attiēt:ego bene de te iudico Nec arbitror te ꝓ pōpinio qcquā niſi qđ bonū ſit & equū rogare Hāc rē quo aīo ſim ī oēs affectus:etiā ſine cuiuſq̄ precibus ultro eram illi preſtaturus:

POſtea q̄ togā a pr̄e ſumpſi:nullā ego rē putaui maiori ſtudio cuſtodiendā:q̄ ut aduerſus eos gratus uidear a quibus plurima & maxima beneficia ſuſcepiſſem Nolī igit̄ illis credas:qui(ut animū tuum a me remoueāt)conātur tibi pſuadere nūq̄ me habiturū tuis beneficiis gr̄am Ita enī uitā īſtitui:ut ab his quibus aliquid deberē nūquā poſſ ē iure accuſari Sed quoniam id maxime apud te cōtēdūt ut eis fidē habeas:q̄ maxime uellem ut te preſente de hac re diſceptaremus Niſi enī illos refellero ut ſe facti ſui peniteāt:nihil ē quo ī ceteris rebus uelī mihi fidē haberi.

Qđ in referēdis gratiis ſp attētus fueris: facis rē & tuis ma
ioribus & te dignā Nec ē qđ aliter quiſquam adhuc mihi
de te retulerit neſcio an tu male ab alio itellexeris. an que
ego ignoro: tu forte meipſo melius ſcias Si uero aliquo ſigno cōiec
turā facies me de tua nūc grā dubitatuꝝ: mallē hic i preſentia q̄ lit
teris a te audire Qđ ſi feceris nō pmittā te i hoc errore diutius eē.

ETſi de meo in tuos neceſſarios aīo ſatis pſpectum tibi ſit
credā: nō tamē poſſū facere quī aliqd de meo ad te offici
o ſcribam Gaudeo enī tibi oīa facere coīa. q̄ a me ſūma cū
uoluptate geſta ſūt. C. appuleius hō tibi familiaris cū ui tēpeſtatis
i portū nr̄m appuliſſet: eſſetqꝫ legū & cōſuetudīs pr̄ie nr̄e igna
rus: i uſu q̄ſtoꝝ nr̄orum merces ex naui ſuſtulit. que cū a publica
nis iāītercepte eſſent: ipſa res iam plane ad cōfiſcationē ſpectabat
Nec dubiū erat quī ab ſe ſubuerteretᷣ. ſed cū illic forte adeſſem: ce
pi q̄ſnā eēt pcūctari. qꝛ poſtq̄ itellexi eū ex tuis neceſſariis eē: ſtati
ad pretorē acceſſi ignorātiāqꝫ hoīs pegrini allegaui Quo die opti
nui: ut cōfiſcatio ſuſpēderetᷣ Poſtera uero die cū amicis meis acceſſi
ad iudices quibus a pretore cognitio huiuſmōi cē mādata erat do
cui nō poſſe nr̄is legibus qđ p ignorātiā contractum eſſet: tāq̄ dolo
factū cōuinci. multos habui ī cā tui aīci adiutores dimiſimus itaqꝫ
hominē illū: ſaluis rēbus ſuis a quo melius itelliges: q̄to ſtudio uſus ſi
in ſuo piculo hoc libēter ad te ſcribo. ut ſcias oēs q tibi amici ſūt: e
tiam a me coli.

POſtridem q̄ littere tue mihi darentur: C. appuleius diligen
ter mihi expoſuit te omni officio atqꝫ beniuolentia in ſe
uſum eſſe nec te prius conquieuiſſe: q̄ ſe reſtitutū in inte
grū uidiſſes Ego uero &ſi maximā ex his q̄ mihi retulit uoluptatē
recepiſſem: tamen magnus amoris cumulus ad priorem beniuolen
tiā acceſſit: cum idē poſtea tuis litteris ſignificari mihi intellexi A
mo enim maxime. C. appuleiū Nā utor eo familiariſſime & ē ea uir
tute atqꝫ modeſtia: ut nēo ſit cui nō dēat ſuo merito cariſſimus eſſe

Cogita ergo quātifaciam: ꝙ nullū a te officiū ſit ꝓ eius defēſione pretermiſſum Cupio aliquid accidere qđ ĩ tuā rē nō ullo pacto cū tuo icōmō uenire uellē: in qua re poſſem tibi gratiā referre Spero itelliges nihil a me ullo tpe maiori ſtudio ſuſceptū: q̄ ut gratiā. quā tibi imortalem habeo reipſa ꝓbarē Si quid autem cognoſces in quo mea opa poſſit tibi ꝓdeſſe: id maxīe ĩpetratum iri a te patiaris ut quo in appuleium nuper officio uſus fuiſti: eodem pro tuo iu re uelis me in omnes tuos uti· Vale.

NVnq̄ futurū putaſſem ut ſtudium meum & cura quā ꝓ tua ſalute ſuſcepi. magis in te poſſet cumulari. Sed ĩcredibile ē q̄tum ſinguli dies meo ĩ te amore adiiciāt Nā poſt q̄ te amari cepi: nullum tēpus fuit ĩ quo nō hoc de te cogitarem & sermonē de te ſepe haberē Si quādo aliquos tibi familiares cōuenio qbus cū uelĩ qua prudētia & hūanitate ſis apud illos cōmemorare ſentio meū ĩ te amorē duplicari & lōge pluſq̄ credi poteſt: meā ĩ te beniuolētiā augeri Quotiēs enim mea in te beneficia (que cotidie ſunt maiora) aio cōſidero: ea res priſtino amori meo tantum adiicit ut iam te magis: q̄ oculos meos diligā Nullum itaq; mihi finē amādi te facio Nec aliud ē quod magis cogitē: q̄ ut tibi & hoībus ſatis gratus ĩ te uidear ſed tanta ſūt ĩ me tua merita: tātus tuis beneficiis cūlus acceſſit: ut non dico ad referēdum gratiā: ſed ne ſatis id dicendum quidem (meo iudicio) par tibi eſſe poſſim Illud autem magis ꝓ tua natura quā merito meo cōſiderabis: quāto affectu atq; beniuolētia nō quibus facultatibus ad referendū tibi debitam gratiam magno aīo ac ſtudio ꝑatus ſum.

NImis in me officioſus es nimis grato aīo cū plura meis ĩ te beneficiis attribuis: q̄ uere mihi attribuēda cognoſcā nullū enĩ ē tēpus ĩ quo nō maiorē gratiā attuleris: q̄ prius a me accepis. aut nō aliquo tuo uel ĩſigni facto. uel egregio dicto me ipſū ātecceſſeris ſed hec ē tua hūāitas ac ſūma ĩ oībus rẽbus modeſtia bēfitia q̄ ab illis accepis magĩficarẽ tua aut nulla aut pergrĩa putarẽ

ꝙ autē amor tuus(qui meo iudicio ad ſummū pueneraт) quotidie
maior fiat. plurimo certe gaudio letitiaq́ꝫ afficior Quid enī poteſt
eē qđ magis me ī amicitia nr̄a delectet: q̄ te nullū modū ei rei facē
in q̄ nihil ūq̄ minus eē poteſt Patior ergo facere illud iudiciū qđ
de me feciſti:modo ea res ſit que tibi pſuaſerit: nullum tue ī me be
niuolētie oportere finem conſtitui Quātum igitᷣ animo cōcedere
poteris tātum me amabis Idem etiam ego de te facere ꝓpoſui. &
huic uni rei maximam opam dare:ut non minus a me amari te iu
dices:q̄ ego tum multis aliis ſignis tum his litteris uehementer a te
diligi atq́ꝫ obſeruari iudicem·

C c Vm te ualde ſemp amaueri:nūq̄ tamē magis optaui quā
hoc ipſo tpe:officioſus in re tua uideri Ita quidē ratio ne
gociorum tuorū poſcebat Nam niſi pedibus &
manibus elaboraſſem ut meliori loco res tua eſſet:certe de tuis for
tuīs actū erat Nūq̄ ſollicitus de te eſſe deſtitui: donec oīa tua in tu
to collocaui Cōueni amicos ſponſionē ꝑ te feci argētum numera
ui cauſam tuā egi. ipſos deniq́ꝫ aduerſarios tuos de oī ſpe ſua deieci
multaq́ꝫ que iā ptᷣbata & cōfuſa erant:labore meo atq́ꝫ īduſtria in
ſedē ſuā ac loca reſtitui Is autē exitus cē fuit:ut oēs aduerſarii tui
fracto aīo & magna cū īdignatione ex ipſo iudicio ac lite cederēt
Sentētiā autē quā pro te iudices tulerunt. per hūc tabellariū ad te
mitto a quo melius q̄ a me diſces:que a me tuo in negocio geſta fu
erūt. Hec tibi nota eē uolui:quo meus ī te animus melius perſpec
(tus eſſet. Vale.

S Ollicitudinē tuā ac ſtudiū quo ī cā
mea uſus fuiſti & laudo:&admiror Sed lōge magis ipēani
mus quo ipē uteris:delectat me. nihil enī uideo qđ ad hāc
tuā ī me beniuolētiā addi poſſit Vtinā poſſī quātas hēo tibi grās:
aliquādo re ipā referre ſed hoc tibi pſuadeas uelī:mēoriā tuoꝝ ī me
bēficioꝝ futurā ſēpiternā. q̄tū enī aīo eniti potero tātū efficiā ut de
nulla re ſepius cogitem:q̄ ut ea ſemp faciam:que te uelle atque ex
pectare intelligam Ceterum fortune aut imprudentie aſſignabis

ſi quid erit in quo tuis ĩmortalibus in me officiis quantũ oporteat ſatiſfacere non uidear.

LIbenter in omnibus negotiis que ꝑtinere ad te cognoſco õnẽ laborẽ meũ curam atq; ſtudium cõſumo. Neq; hec a me ſcribũtᷣ: ut ueli ullã a te mihi gratiam deberi. qui tuo merito iam dudum õnia debeo Ita enim de me es meritus: ut nihil tãtum ſit: qđ ꝓ te ſuſcipere ac profiteri non debeam Si quid eſt ĩ tua re quod a me fieri poſſit: id ĩſolutum: non anteceſſum accipias Cogita nullam rem tam arduam eſſe: quã nõ putem eſſe leuiſſimã modo intelligam aliquod officium meum tibi prodeſſe Fac igitᷣ ut ſepe de rebus tuis ad me ſcribas. nec permittas me eſſe otioſum Tũc enĩ a te maxĩe diligi putabo: cũ magnum aliquid quod in tua re ſit per ſepe mihi ĩpoſueris. Vale.

QVe ad me de tuo amore ſcribis uſitata ſunt & iam antiq̃ Quando enim tẽpus fuit in quo negotia mea pluris non feceris q̃ tua: Nouam tamẽ ſemp uoluptatẽ ꝑcipio: quoties de tua beniuolentia aliquid audio Nec minorem animi iocunditatem ex tuis litteris percipio q̃ ſi de hiis rebus inter nos cõmetaremur de quibus ad me ſcribis Nõ nego quĩ tua preſentia multum uoluptatis mihi ĩferret Sed neſcio quomõ euenit. ut noſtre cogitationes magis obtuſe uideantur cũ eoſipſos quos diligimus ĩtuemur q̃ dũ illis abſentibus eorum de nobis ſtudia ſermoẽs & cõſilia nobiſcũ ipſi cogitamus Puto hoc ideo nobis accidere: ꝙ nr̃i affectus habẽt aliqđ maius aut nobilius: q̃ nr̃i ſenſus poſſint attigere Poſſidẽtᷣ qdẽ aio. ubi etiam ſunt recõditi Rẽ itaq; mihi ꝑgratã facies. ſi quoties hẽbis cui poſſis epiſtolas tuas cõmittere: ſemp aliqd ad me ſcribas Totiens enim eſſe tecũ uideor: quotiẽs tuas litteras lego Nec ꝑmittam amicitiam noſtram eſſe otioſam: ſi qđ accidat ĩ quo uel tu a mihi poſſis opa ꝓdeſſe: uel ego tibi mea.

NEminẽ hodierno tpe uiuerᷣ puto: q me uno ĩfortũatior ſit tãta enĩ me circũſtãt icõmoda: ut nullũ egoillis exitũ uideã

niſi quem mors mihi attulerit Nam ego ita miſer ſum:ut iam ō
nino habeat fortuna ubi poſſit me ferire Amiſi patriam in qua di
u cum honore & dignitate florui Paternis bonis mihi interdictũ
eſt Sotios quos in.r.p.habueram:uis bellorum ciuilium aſſumpſit
Omnes qui amici fuerunt: aut pierunt aut ĩ eadem calamitate me
cum ſunt Quid amplius reſtat mihi miſero:niſi ut tot malis morte
finem imponam. Crede mihi non ſolum conſilio careo:ſed etiam a
mens factus mihi uideor Releuabam olim mihi egritudinẽ animi
aut aliquid legendo aut ſcribendo nunc autem prorſus nulle artes
ſunt:que me delectent deſidero maxime preſentiã tuam Spero aut
dolendo mecum aut conſolando:aliquod ſolatium in tanto merore
meo mihi afferes Vix poſſet fieri (qua prudentia ſemp ac ſapiẽtia
fuiſti)quĩ aliquod a te mihi eſſet conſilium quo minus acerbe oĩa
pferrem Quod cum ita potes:contende ut huc accedas.aut ſi te oc
cupationes detinent:aut quid ad me ſcribas Putabo enim ut cum
feceris:mihi aliquam huic morbo (ſi qua eſt que poſſit afferri) me
delam inueniſſe· Vale.

TAnto me dolore littere tue affecerunt.ut egoipſe maxime
conſolatione egeam Nã ut ſemp in rebus letis noſtri ſen
ſus cõueniebant·ita poſteaq̃ illa pturbata atq; abiecta ſũt
quibus diu inter ciues tuos florueras:non minorem animo pturba
tionem ſentio:ac ſi omnia rebus meis acceſſiſſent.q̃q̃ qd poteſt ma
gis dici meum:q̃ quod tuum eſt. Habes ergo me magis tuarum e
rumpnarum ſotium atq; pticipẽ:q̃ cõſolatorẽ Sed ubi ea mihi uis
ĩgenii eſſet aut magnitudo qua te poſſem aut litteris aut preſentia
mea cõſolari:uno certe & eodem tẽpore aliquod auxiliũ utriq; noſ
trũ ſimul attuliſſem Verum nec per me ſatis ualeo:neq; ad hãc rẽ
ydoneus mgr̃ unq̃ fui Quod facile poſſum:hoc perficiam diebus
pximis ad te accedam.& ſi dolendo meror leuatur (q̃uis hoc genus
cõſolationis peralienum ſit)nihil ĩ tuo dolore minuẽdo pretermit
tã Interĩ autem cõſilium aliquod a litteris & phĩa mutuaberis &

memor eris te marcum liliū eſſe Cum enim fere omniū hominum qui hac noſtra etate uiuūt unus habearis prudētiſſimus uel ſapiētiſſimus:cogita q̄ id cōueniat expectationi eorum quibus notus es te dolore uinci:qui ſemꝑ proſperam fortunam modeſte tuleris Hec a me non ſcribo Sed cum oculi multorum in te coniecti ſunt:ſepe hominum ſermonē de te haberi audio Ego uero illud reſpōdeo nō poſſe te nō ſentire tātū calamitatē ac iacturā rerum Sed tamen oīa pro tua ſapientia equo animo feras Neqꝫ conſilium tibi adeſſe puto neqꝫ remedium quo huic egritudini medearis Facies ergo quod ego in hoc tuo dolore maximo cupio. Stabis animo erecto & ꝑferēdo:uinces fortunam que te prius uicit Si hoc feceris:maiorē certe gloriam ex tua uictoria:q̄ ex oībus rebus iacturā referes.

Tantis incōmodis hoc tpe afficior: ut neqꝫ auxilium mihi ſit neqꝫ ſpes neqꝫ conſilium Tu qui habes quo hanc meā egritudinem poſſis leuare: fac ad me ſcribas: q̄q̄ quid poteſt eſſe:quod a te poſſit mihi in tantis malis afferri Exceſſit enim uis huius mali omnia ſtudia humana & remedia. & eo loci res mee peruenerūt:ut(quod aiunt) nec ipſa quidem ſalus etiā ſi uelit Poſſit me his malis eximere Temptabis tamen &ſi quid erit quo mihi poſſis opem aliquā afferre:nihil ex cōtingētibus omittas Narrarē hoc loco quo ī ſtatu eſſem:niſi & dolor me prepediret: & is eſſes q fortunam meā ſatis noſceres Plura tamē ad te pre lacrimis ſcribere nō poſſum:ſed tu officio tuo atqꝫ pietate in me fungere. Vale.

Mallē te poſſe aliquo meo auxilio q̄ conſilio iuuare Que facultas ſi mihi adeſſet:certe nulla res meam in te beniuolētiam ac pietatem impediſſet. Sed poſtq̄ id qđ maxīe in tua aduerſitate optabā a me non poteſt fieri:id ad te conſilium meum ſcribo:quo ego ſepe in rebus meis aduerſis uſus fui Cum enī aliquando in ſimili fortuna fuiſſem:ut aut preceptis hominū aut philoſophorum aut cōſolatione amicorum dolorem meum leuare nō poſſem: lōge a cōſpectu ciuitatis & eaꝝ reꝝ qbus priuatus fuerā

diſceſſi Nam hee res ſolent cum aſpiciũtur: nimis exacerbãt animũ
& reuocare deſiderium prioris fortune Cepi igitur uitam in ſolli
citudine agere Videbam multa que natura ꝓduxiſſet: ſuis rebus
contenta. nec ſibi inuidere Cogitabam turpiſſimum eſſe homini
qui rationis ac diuinitatis ꝑticeps eſſet: non poſſe conſilio acquieſce
re Illud autem eſſe nefandum: non putare ſe poſſe preſtare iter ho
mines: niſi his rebus ornati eſſemus: que neqꝫ natura ſui excellunt
& ad improbos uberius plerumqꝫ: quam ad bonos eueniunt Con
firmari eꝗdem animum meum his rationibus atqꝫ exemplis Et ꝗ
nulla prius ratione ꝑturbationibus meis remedium ĩuenire poterã
ita omnibus curis leuatus fui: ut non tãtũ merorem meum depone
rem: ſed etiam iudicarem me aliquando feliciorẽ ꝙ prioribus opi
bus tãquam aliquibus impedimentis ad bene uiuẽdum: exẽptus eſ
ſem Si ergo uolueris tecum attentius iudicare: non uideo cur non
ſis magna ex ꝑte tot malis tuis ac moleſtiis magnum aliqđ remedi
um allaturus Nam bene de te ſpero: & ſi paululum dolor iſte tuus
ſe remiſerit: tãto facilius his mediis uſurum te iudico: quanto magis
ceteris hominibus uirtute ac ſapiẽtia preſtas.

EO res mee perducte ſunt: ut iam pluribus icõmodis uite
affectus ſim: q̃ uel ipſi etiam inimici mei ſperare auſi ſunt
nõ habeo ad quem potius me cõuertam: q̃ ad te ipſum ꝗ
ualde amãdo id feciſti: ut ſolus in me conſolando magis apud me ua
leas: q̃ ceteri omnes amici Nemo etiã ẽ qui uel ſapienter ꝓuidẽdo
uel conſtanter defendẽdo: plus te uno in hac nr̃a ciuitate poſſit Vi
debis ergo quis exitus fortune mee ſit Omnis quidẽ ſpes mea ĩ te
ſolo eſt poſita Suſcipe ergo hãc ꝓ me curã. nec aliquid inexꝑtũ re
linquas Cogita ſi me potes eximere ex his malis quibus ſine fine
diſcrutior: maiorẽ me tibi habiturum gratiã: ꝙ ꝑẽtibus meis ex ꝗ
bus uitã accepi. Erit autẽ ea res tibi maxime glorie ac honori. ſi po
tẽtiã q̃ tibi ẽ maxĩa a fortnna tributa ad ſalutẽ amicorũ tuorũ attu
leris Propius ad deũ certe nemo poteſt accedere: q̃ his hominibus

conſilio & auxilio adeſſe: qui non ſuo uicio ſed hominum inuidia ca
lamitate premũtur.

ETſi litteras tuas ſemꝑ attẽte lego: tamẽ etiã ſine illis ſatis
de tuo caſu admonitus erã Qđ autem nõ te officio meo
preuenerim: non mea culpa ſed temporis fuit Cupiebam
enim preoccupare litteras tuas & efficere: ut prius te iuuari in his
tuis moleſtiis aĩ tui ſentires: q̃ audires Sed cũ id malignitate hoĩnũ
ꝑfici nõ potuerit: curabo ut nõ mĩori ſtudio te defenſũ a me intelli
gas: q̃ ſi de mea ſalute ac de fortunis meis ageretᷣ Turpe quidẽ &
nõ ferẽdũ eſſet: ꝙ ego (q ſemꝑ innocẽtes hoĩẽs in eorũ cauſis defen
di) paterer hominem qui ſumma familiaritate ac beniuolẽtia mihi
deuictus ſit: meo preſidio meaqꝫ protectione indefenſum eẽ Bono
itaqꝫ ſis animo: & tibi perſuade me potius omnia incõmoda perpeſ
ſurum: q̃ fortunas tuas & eam ſpem quam de me cõeepiſti relictu
rum. Vale.

MAiora ſunt ĩcõmoda mea: q̃ ut eis qſq̃ poſſit mederi Vnũ
tamẽ habeo in his malis remediũ: ꝙ ea non ſunt a me diu
ꝑferẽda Spero ꝙ mors me cito ab his ſoluet Quid autẽ ẽ
ꝙ iã uiuere me delectet: aut cui ſpei me reſeruo Si enim homines
ſimul inniterẽtᷣ: uix mihi poſſent eſſe auxilio Sed hoc in his malis
meis fruor ſolatio: ꝙ ſine cuiuſq̃ hominis inuidia uixi Nemo ẽ qui
ĩfamiam obiicere poſſit Quod ſi eorũ ſimilis eſſe uoluiſſem quibus
maxime diſſimilis eſſe ſtudebam: fortaſſis huc loci non ꝑueniſſem
Sed eat res ut uolet nũq̃ me penitebit neqꝫ doleo: ꝙ benefaciendo
multorum hominũ aĩos cõtra me excitauerĩ Ipſi uideãt: q̃ ĩiq̃ rõe
tot mihi caſus aduerſos eorum odia ꝑauerũt Cõponã ergo meipſũ
& q̃ diu mihi uiuendum erit: cauebo ne uirtutem (ſi qua in me fu
erit) cũ fortuna amiſerim Sentio non poſſe me diu huiuſmõi malis
cõflictari Nam eo etatis perueni: ut in ꝓſperitate uiuẽdi non mul
tũ poſſit mihi uita ꝓlõgari Nolui te erũpnas meas ignorare qui ſi
qđ ũq̃ iocũdi ĩ uita habui: ſemꝑ mihi cõſcius fuiſti.

NIhil minus optabã:q̃ ut iſta etate in qua es tot mala nũcia
ares. Nũq̃ iſta tibi eſſe uẽtura: qſquã potuiſſet mihi ꝑſua
dere Cũ enim mẽoria repeto nemĩ ũq̃ te nocuiſſe:multis
autem uel cõſilio uel opibus tuis te auxilio fuiſſe:maxime admiror
ſi hãc fortune cõtumeliã ſatis cõſtãti aĩo ferre poſſis Quis enĩ nũc
moleſtũ ferret ſe poſt multos labores ſe multos labores ea etate oĩa
turbulẽtiſſima expiri:quã decebat oĩs otii & trãquillitatis portum
eſſe: Cõpatior qdẽ tibi:& aliquãdo acerbuis huius tue calamitatis
ĩdignitatẽ fero:q̃ tuipſe.ꝑferẽq; moleſtius:niſi eã in te uirtutẽ cog
noſcerẽ:q̃ tibi ſatis preſidii afferat Nã & quo aĩo ſis cum ſupior ui
ta demõſtret:tamẽ idipſum maxime ex tuis litteris cognoui Recte
enim iudicas nullũ malũ oportere magnum uideri: quod breui fu
turũ ſit Si quid ẽ qđ aliquã animo acerbitatẽ afferat.id puto eſſe ꝙ
mala que nobis accidũt nõ expectata fuerũt. q̃q̃ pro tua ſapientia
illud iudico:nullum tẽpus fuiſſe in quo non preuideris nihil in his
rebus fluxis exiſtẽ: qđ ſit firmũ aut ſtabile Vteris ergo his reme
diis hoc tpe:qui multis ãnis ãte cõpaſti Quid tibi cõſilii mei affe
rã:nõ hẽo cũ ipſe in õnibus rebus meis tuo ſemp uſus fui Fortunas
meas labores ac meipſum libẽs tibi offero Idq; te maxĩe oratũ uolo
ut oĩa in bonis tuis numeres.

QVã graue mihi ſit ĩ ſenectute ꝓpter ĩopiã ſeruire: facile
potes ex te & aliis cõiecturã facere Sed hoc ĩter nos refert
ꝙ tu pauptati aſſuetus es. Ego uero cũ ĩ maxĩo ſplendore
& habũdãtia fortune:ſemp uixerĩ: nõ poſſum iugũ illud perferre
Ceteris fortaſſe rerũ ꝓſperarũ mẽoria moleſta eſt ego uero nõ ſo
lum hoc malo crucior:ſed etiã cũ huiuſmõi ĩcõmodorũ nũq̃ expiẽs
fuerĩ:eo minus paciẽtiã poſſum habere· Vtinã ĩ miſeria natus eẽm
aut q̃ beate uixerĩ:non meminiſſem Vide quot ĩcõmoda me circũ
ſtãt Olĩ opes nedũ mihi:ſed oĩbus familiaribus & amicis meis abũ
de ſuppeditabãt. nũc uero cogor preſidiũ ab aliis expetere In con
ſpectu & ĩ ipis oculis hoĩnũ cũ magna dignitate (ut noſti) uerſabar

nūc aſpectum ciuiū meorū nō poſſum ſuſtinere Quid mihi credis animi eſſe: cū hoſpites meos quos aliquādo ſplēdide excepi: nuper ꝓpter pauptatem & iopiam meā nō audeam aſpicere: Pudet calaī tatē meam illis confiteri. Mēdicare autē apud eos quibus ipſe mul ta ſolebā erogare: nimis erubeſco Eſt ergo mihi ſepe animus igno tas terras querere. ubi me iter nō notos recōdā Et certe niſi rebus meis alius ſtatus ſit: breui illud facturus ſū. ſed tu qui ſp ōnem for tunam meā cōmunen tibi duxiſti ſi quid habes conſilii me iuuabis.

QVid tibi cōſilii mādem: nō ſatis habeo cui ꝓ diuturnitate malorum meorum nō ſuppetit qualiter ipſi mihi uidear Pauptas (ut ad me ſcribis) ideo tibi grauis ē: ꝙ nō es aſſue tus egere Illud uero mihi nimis ē moleſtum ꝙ eā ſpem amiſi: q̄ dū uulnus recēs erat finē malis meis cito ꝓmittebat Tu autem adhuc es in ea ſpe: a qua ego iā excidi Sed ubi te malis miſeriorem dicis fa cile ſic cōcedam: mō nō neges me lōge maiori pauptate premi: quā ego pferre poſſim Si te poteſt ſocietas miſerie mee leuare: ſatis pre ſidii habes q̄q̄ ego nūquam ſentētiam illorum ꝓbauerim: qui illud dicunt minus urgere mala q̄ multos ſotios habeant. mihi uero mul to minora mala mea uidēt: ſi neminē ſotium haberē hoc autē nimis male me habet ꝙ amici mei mihi non poſſunt auxiliari Quid ſis ac turus melius diſces ab his qui animo tranquillo ſunt: q̄ ab homine cui fortuna cum opes auferret: ſimul cōſilium abſtulit Illud poſſū ad te ſcribere oīa prius a te eſſe tēptāda: q̄ a tuis diſcedas.

QVo ī ſtatu fueris aut īquo poſitus ſim: non te puto igno rare. Illud autem me perturbat maxime: ꝙ neq; animus neq; cōſilium eſt mihi quo poſſim me iuuare Non ſū enī ſic a natura inſtitutus: ut dolorē meum poſſim diſſimulare. nec ſub his preceptoribus educatus: ut pauptatem meam fortiter pati poſ ſim Nunquam ſperare poteram huc īdignitatis peruentum iri: ut his opibus deciderem que magna uirtute ꝑta eſſent. & oībus bonis ciuibus ꝓdeſſēt Sed mea cōſ lia fortuna fefellit Et illū florētiſſimū

ſtatum meum in quo diu beate uixi: ab expectato diſcuſſit Crede
bam enim aliquã do his aduerſitatibus finem eſſe. aut (qđ tuto pro
uerbio dicitᷣ) tp̃s hoĩbus egritudinẽ adimere Sed utrũqꝫ falſum ex
ꝑior Nam & ira fortune ſemꝑ recrudeſcit: & quo diutius his ĩcõ
modis atqꝫ moleſtiis cõflictor: eo ſemper me deterius habeo Pudor
autẽ in primis mihi obſtat Nam ſi forte amicis meis me oſtẽderem
& meã cõfiterer ĩopiam: multa ab illis uenirẽt preſidia Tãta cõfu
ſio meum animum tenet: ut potius malim ĩopia ꝑire: ꝗ paupertatẽ
meã detegere Noſti ꝗ durum ſit hõi nõ ignobili · & qui ſit aĩo inge
nuo: ſupplicare alteri Vix qdẽ ĩduci potui: ut has ad te litteras darẽ
qui mihi ſumme familiaris Sed tua fides ac beniuolẽtia õnẽ meam
cũctationem diſcuſſit Tu ꝓ noſtra amicitia etiã atqꝫ etiam uidebis
ſi quid erit in quo apud nr̃os amicos iuuare me poſſis Illud eni pre
nimia uerecũdia facere ꝓhibeor.

LEgi nuꝑ lr̃as mihi a te miſſas ex quibus magnã ſane per
turbationem accepi Sed tibi ſubiraſcor: ꝙ tarde ad me de
ſumma inopia tua ſcripſiſti Nã iudico ſi hoc ad me tẽpeſ
tiue reſcriptũ fuiſſet. cũ amicis nr̃is opam dediſſem ne tã grauis &
moleſta eẽt tibi pauꝑtas tua Sed (ut uideo & ad me ſcribis) pudor
fuit tibi ĩpedimento & ẽ cõmune nobilitatis uiciũ: ꝙ nõ minus gra
ue ſibi ẽ alteri ꝓpter ĩopiã ſupplicare: ꝗ egere Tibi ergo ĩputabis
ſi (amicis ignorãtibus) diutius ꝗ oportebat: hãc moleſtiam ꝑpeſſus
fuiſti Qđ ĩſtat curabo: ne ĩ poſteꝝ ſis ãplius ĩ his ĩcõmodis in q̃bus
adhuc fuiſti idqꝫ tãta modeſtia ꝑtitiã: ut neqꝫ tibi uerecũdiã ullam
incutiat: neqꝫ amicis negligẽtiã Mitto ad te pauculas pecuniolas do
nec melius ꝑ me & amicos nr̃os ꝓuidebitᷣ Noli q̃ſo de amicis tuis
deſꝑare Ego (ut de meipſo dicã) cõſtitui: ut nullo pacto (me abũdã
te) ulla te reꝝ familiariũ ĩopia laborare ſinã Idẽ oẽs q te prius ama
bãt: ſentire de te iudico.

SI uicio meo (qđ multis accidere uideo) ad ĩopiam redactus eſſem: aliquãto fortunã meam
eqori aĩo perferrẽ Sed cũ omnia preter mea ſtudia bene

multis faciẽdo aduerſa ceciderint: nõ ſatis poſſum acqeſcere. Nũq̃ iducere animum potuiſſem ut ab illis male acciperer: ĩ quos ego ſp frugi ac liberalis fuiſſem Que a me extãt in ciues noſtros bnefitia & officia: ſatis noſti Qualiter uero in me grati fuerint: hoc tẽpus maxime docuit Cum enĩ homines quos mihi pro cõi ſalute inimicos feceram in me conſpiraſſent: ſubornaſſentq; iudices: & falſos contra me teſtes iſtruxiſſent· quis meorum ius meũ defendit: Aut quis tueri dignitatẽ meã uoluit: Sed merito illud euenire ſentio ut illos ingratos experiar: in qbus diligendum nulla de me ratio habita fuerat Scio enĩ ac uerũ eẽ intelligo qđ in ueteri ꝓuerbio eſt. oẽs qui aliorum cauſa in laqum icidunt ſuo periculo ſe abſoluere Qđ ſi res mihi in ĩtegꝝ rediret: facerem ꝓfecto ꝙ uicẽ hanc dolerent Interim ego penam pẽdo ſed hoc nihil ad eos Scripſi hoc ad te: nõ quo ĩ re deſpata tuum conſiliũ ac preſidiũ expectem: ſed quia leuare dolorem mihi uideor: quando de meis incommodis tecum loquor. Vale.

NOn de re noua ad me ſcribis nec mihi ignorata Quotiẽs enim huiuſmode fortune indignitatem credis & me ipſũ & item alios ſepenumero ciues & graues & egregios preter bonum & equum ſuſtinuiſſe: Quãq̃ hec calamitas nr̃a nihil ad tuam: tamẽ fit (neſcio quõ) ut nulla que ĩ ciuitate ſunt uſitata: nos minus premãt Malo tamẽ a ſapiẽtia tua huic ꝑturbationi mutueris auxiliũ: q̃ a uulgari conſuetudine Nam illud ſcio futurum ut nulla res magis tuam egritudinem leuet: q̃ ꝙ nihil horum tuo merito tibi acciderit Et longe ſentẽtiam in qua modo es mutabis: ſi maiorem de moribus tuis q̃ de turbatione que adhuc recens eſt: rationem habueris Quod uero in re deſperata nec preſidii nec conſilii cã ad me ſcribis: ſed quia iuuat te de incommodis tuis mecum loqui: facis rem inter amicos uſitatam Idem ego facere ſoleo: quotiens aĩo diſcrutior Maiorẽ quidẽ partẽ moleſtiarũ meaꝝ depoſuiſſe mihi uideor: cũ amicis meis õnẽ ꝑturbationẽ aperui Hoc gaudeo plurimũ

& tibi gratias habeo: ꝙ me ex multis delegiſti. apud quē curas tu
as deponeres Nā tum pluribus aliis ſignis: tum etiā iſto me ualde
a te amari iudico Cetera que ad cōſolationem tuā pertinēt: tu ipſe
melius (ut ſpero) tua uirtute: q̄ meis litteris ꝓſpities.
SI ullū iopie mee finē aut preſidiū futuꝝ ſparem: nihil tam
durū eſſet ī hac mea fortuna qđ nō magno & incōcuſſo
aio pferrem Sed cum nulla ꝓrſus me ſpes habeat: qđ eſt
ꝙ in uita diutius manere cupiā: Solebam annos meos a die natali ſe
pe numerare: ut intelligerē quantum tps ſecūdum naturā mihi rſ
taret Tūc maxime uiuēdi cupidus erā: quia tunc nihil erat cur ui
tā accuſarem Nūc uero nihil mihi prolixius āniſ uidetur Alii mor
bos ac mortē magis timēt: q̄ ſapienti conueniat Flent in tēpeſtate
& cupiūt rebus amiſſis: ex naufragio euadere Si percuſſor telū iu
gulo admouit: miſerabiliter exorāt: ut uite ſue miſereat Ego uero q̄
iſti horrēt: iā deſiderare incipio Nec aliud maius inter moleſtias me
as notum ē mihi: q̄ ut cito extīguar Sed quid hec ad te ſcribo: q me
niſi dolēdo mecum non potes iuuare: Et hoc uno miſerior ſū: quo
etiam te miſeꝝ uideo Qđ me diligis: nō parum affert mihi īter has
moleſtias ſolatiū. ꝙ autē preter illū dolorē quo affligeris etiā te in
ptē doloris mei trahā: nimis egre fero Sed ꝓ tua modeſtia (que ſū
ma eſt) fortiter egritudinē meam feres. Vale.
QVid ad te ſcribam: neſcio quia ita perturbato animo ſum
ut neque ratio neque conſilium in me ſit ullum Male eni
alteri poteſt conſulere: qui ipſe maximo conſilio indiget
Quod poſſem facile tibi preſtare hoc polliceor. Dolere tecum pa
riter. & accuſare fortunam: que noſtras res aduerſas pro debitis
addit. His ergo remediis poſſum te iuuare: ſi ea ſunt appellan
da remedia: que animo egrotantem incurabilem reddunt Mallem
tamen potius ad tuam uirtutem recurreres: quod exēplo hominis
amentisutereris: ut ego remedium quod nullum ex meipſo uideo:
ex te qui ſapientior es poſſim mutari Nullus enim hodie uiuit

qui facilius huic morbo meo qui iam ab initus inueteratus eſt: faci
lius quam tuipſe mederi poſſit Quod ſi feceris duos ſimul uno &
eodem remedio curaueris.

QVo me credis animo eſſe: cum fortunas meas ab ōnibus
amicis deſtitui intelligo Que res ita me perturbat: ut mi
hi ipſi immutatus eſſe uidear Non expectabam ut qui of
ficio meo illos iuuiſſem: Nunc ſimul ab his omnibus deſtitutus eſ
ſem Sed hec ſunt noſtrorum ciuium artes: cum res noſtre ſecũde
ſunt: omnia ultro polliceri: certare uerbis de ſumma beniuolentia
de fide de conſtantia cum his qui nos uere amant Si uero uentos
mutatos eſſe uideant: rationem fortunarum ſuarum ac liberorum
potius q̃ amicorum humanam eſſe dicunt Nihil de ãtiquis officiis
nihil de beneficiis acceptis cogitant Et quos ſine periculo tueri poſ
ſent: facile patiũtᷣ a ſe deſertos eſſe Hec te admonere poſſunt ſi pru
dẽs es: ne (dũ tue res adhuc ſunt ꝓſpere) huiuſmodi amicos tuo in
cõmodo tibi cõpares Nemo te melius poteſt docere qđ ſit hoc tp̄e
cauẽdum: q̃ ego qui meo ꝑiculo prudẽs factus ſum.

MAllem incommodis aliorum: q̃ tuis admoneri qui ſemper
me ualde amaſti Sed poſtea q̃ res iſte ſe habent ut (quod
minime optabam) ſis ab amicis tuis deſertus qui a te ſepe
numero defenſi fuerunt: cautior in rebus meis ero nec maiorem
rationẽ amicorum habebo: q̃ commodorum meorum Quod ſi ho
mines ea ĩtegritate uite & conſtãtia eſſent qua olim fuerunt: nulla
arbitror tanta incommoda que ꝓ amicis eſſent fugiẽda Nũc uero
cũ in amicitia utilitatẽ propriã aut delectationẽ aliquã magis q̃ ho
neſtatem ſequimur: omnia uidentur mihi ad tp̄a in q̄bus ſumus re
ferenda Illud autem cauebo ne q̄s amicorum uĩcat me ſua beniuo
lẽtia aut officio Et ſi illud mihi accidet ut ab aliquo me uere ĩtelligã
amari. Nullũ ego modũ officiis meis aut amori meo ĩ illũ faciã ſed
ne ab oĩbus te deſertũ eẽ iudices· ego (quẽ forte ĩ nuẽro aĩcoꝝ nõ
hẽbas) polliceor tibi opã meã & qđ illi nõ ſine ſcelere neglexerũt

976905

ego ꝑatus ſum defenſionem tuam ſuſcipere Tu uero admonebis quibus adiumentis opus tibi ſit. & ego neq; pecunia neq; conſilio tibi deero. Vale.

¶.Finit Gaſparini ꝑgamenſis oratoris clariſſimi ſuauiſſimarū epiſtolarū opus per Iohannem lapidanum ſorbonenſis ſcole priorē multis uigiliis ex corrupto ītegrum effectū. ingenioſa arte īpreſſoria in lucem redactum.

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x·rite
mm
0
1
2
3
4
5
6